

Informe Final

Febreiro de 2015

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE FACENDA

UNIÓN EUROPEA

FONDO EUROPEO DE
DESENVOLVEMENTO REXIONAL
"Unha maneira de facer Europa"

**AVALIACIÓN EX ANTE
DO PROGRAMA
OPERATIVO FEDER DE
GALICIA 2014-2020**

Índice

0. RESUMO EXECUTIVO	1
1. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DIAGNÓSTICO SOCIOECONÓMICO	1
1.1. Valoración da amplitude do diagnóstico	1
1.2. Análise da fiabilidade das fontes estatísticas utilizadas	6
1.3. Valoración do sistema de indicadores de contexto utilizado	7
1.4. Valoración da calidade do DAFO	8
1.5. Seguimento das recomendacións ao diagnóstico rexional	13
2. ANÁLISE DA ESTRATEXIA DO PROGRAMA	16
2.1. Consistencia dos obxectivos do programa	16
2.1.1. <i>Respecto ao Marco Estratéxico Común e ao Acordo de Asociación de España .....</i>	<i>16</i>
2.1.2. <i>Respecto dos Retos dos Position Paper e as Recomendacións específicas da Comisión para cada Estado Membro .....</i>	<i>19</i>
2.2. Análise da Coherencia	23
2.2.1. <i>Análise da coherencia interna do Programa .....</i>	<i>23</i>
2.2.2. <i>Análise da Coherencia Externa .....</i>	<i>31</i>
2.3. Relación entre as accións apoiadas e as realizacións e resultados esperados.....	51
2.3.1. <i>Reconstrución da lóxica de intervención do Programa .....</i>	<i>51</i>
2.3.2. <i>Valoración das formas de axuda propostas .....</i>	<i>64</i>
2.4. Valoración da integración dos Principios Horizontais.....	66
2.4.1. <i>Igualdade de oportunidades entre mulleres e homes .....</i>	<i>67</i>
2.4.2. <i>Non discriminación .....</i>	<i>71</i>
2.4.3. <i>Desenvolvemento sustentable.....</i>	<i>74</i>
2.5. Seguimento das recomendacións á estratexia do programa	79
3. VALORACIÓN DO SISTEMA DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN.....	81
3.1. Relevancia e claridade dos indicadores propostos para o programa.....	81
3.1.1. <i>Análise da Relevancia dos indicadores .....</i>	<i>81</i>
3.1.2. <i>Análise da Claridade dos indicadores .....</i>	<i>90</i>
3.2. Adecuación dos valores de base e valores obxectivos.....	90
3.3. Adecuación dos fitos intermedios	93

3.4. Análise da capacidade administrativa, procedementos de recompilación de datos e avaliación.....	95
3.4.1. <i>Capacidade administrativa</i>	95
3.4.2. <i>Procedementos de recollida de datos</i>	97
3.4.3. <i>Plan de Avaliación</i>	98
3.5. Seguimento das recomendacións ao sistema de seguimento e avaliación.....	99
4. CONSISTENCIA DAS ASIGNACIÓNS FINANCEIRAS.....	100
4.1. Cumprimento dos requisitos de concentración temática	101
4.2. Análise da coherencia financeira do Programa	102
4.3. Seguimento das recomendacións á consistencia financeira	105
5. CONTRIBUCIÓN Á ESTRATEXIA EUROPA 2020	106
5.1. Identificación dos principais elementos do PO FEDER de Galicia 2014-2020 impulsores dun crecemento intelixente, sustentable e integrador	107
5.2. Resultados esperados desde a óptica de Europa 2020	108
6. AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA	110
6.1. O Estudo Ambiental Estratéxico: Principais Conclusións	112
6.2. O Proceso de Consulta Pública	114
6.3. Medidas para a supervisión dos efectos do PO no medio ambiente	116
6.4. Resumo da consideración das alegacións recibidas ao EAE	117

0. RESUMO EXECUTIVO

Nota preliminar: Este resumo executivo é unha parte do Informe de Avaliación Ex Ante do Programa Operativo FEDER de Galicia 2014-2020, realizado por Regio Plus Consulting. O seu obxectivo é dar resposta ás preguntas de avaliación fundamentais. Por tanto, a súa lectura ofrecerá unha visión sintética, pero parcial, das valoracións contidas no devandito Informe.

¿Como se organizou o proceso de Avaliación Ex ante?

A avaliación é un exercicio que está regulado segundo as disposicións xerais dos Fondos Estruturais, establecidas no Regulamento (UE) Nº 1303/2013 polo que se establecen disposicións comúns relativas ao FEDER, FSE, Fondo de Cohesión, FEADER e FEMP (artigos 54, 55, 56 e 57). Segundo o devandito Regulamento, os obxectivos da avaliación céntranse en *“mellorar a calidade da concepción e a execución dos programas, así como valorar a súa eficacia, eficiencia e impacto”*. En particular, o artigo 55, relativo á Avaliación Ex Ante, indica que dita avaliación deberá permitir **“mellorar a calidade da concepción de cada Programa”**.

O seu alcance está recollido expresamente no epígrafe 3 do artigo 55 do Regulamento, podéndose organizar en cinco elementos fundamentais, tal e como define a *“Guía sobre a Avaliación Ex Ante”* dos Programas Operativos do período 2014-2020:

- + A análise da estratexia do Programa.
- + O estudo da calidade dos indicadores seleccionados e dos dispositivos de seguimento e avaliación.
- + A coherencia das asignacións orzamentarias.
- + A contribución á Estratexia Europa 2020.
- + A Avaliación Ambiental Estratéxica.

O desenvolvemento da avaliación integrouse, de maneira eficiente, dentro do proceso de programación, garantindo os atributos de **iteratividade** e **interactividade** con que debe dotarse ao proceso para contribuír eficazmente na programación dos fondos. Así, as conclusións e recomendacións obtidas serviron de base para a súa discusión desde a perspectiva da programación, xerando un novo fluxo de información para terminar de definir o conxunto dos elementos para incluír na versión final do Programa Operativo.

¿É válido o diagnóstico realizado da rexión?

O PO FEDER de Galicia abordou con amplitude un diagnóstico socioeconómico rexional, apoiado nunha extensa batería de indicadores fiables que cobren os principais ámbitos de actuación nos que se programou. Iso permitiu constatar os trazos básicos da rexión naqueles ámbitos que son competencia do FEDER.

A Avaliación Ex Ante contribuíu a enriquecer o devandito diagnóstico, con diversas achegas que permitiron melloras no alcance do diagnóstico, así como na calidade do sistema de indicadores que apoian a análise da situación socioeconómica de Galicia.

Todo iso materializouse no documento *“Diagnóstico de situación socioeconómica e territorial de Galicia para a elaboración dos POs FEDER e FSE de Galicia 2014-2020”*, que examina os factores clave do desenvolvemento territorial, e identifica adecuadamente as necesidades e retos presentes. En consecuencia, o Informe de Avaliación Ex Ante avala a calidade do diagnóstico recollido no devandito Informe, que foi o soporte para construír un **cadro de debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades coherente co devandito diagnóstico**.

¿Está correctamente definida a estratexia do PO? ¿Que grao de interrelación presenta?

A aplicación do FEDER en Galicia adoptou un enfoque coherente coa estratexia da UE para un crecemento intelixente, sustentable e integrador e co logro da cohesión económica, social e territorial.

A lóxica de intervención permite expresar a estratexia do FEDER en Galicia nun modelo articulado a través de oito Eixos de Intervención, sen ter en conta o correspondente á Asistencia Técnica, de acordo co seguinte cadro:

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO	OBXECTIVO ESPECÍFICO
1	1	1.1 Mellora das infraestruturas de investigación e innovación (I+i) e da capacidade para desenvolver excelencia en materia de I+i , e o fomento de centros de competencia, en especial os de interese europeo	1.1.2 Fortalecemento das institucións de I+D e creación, consolidación e mellora das infraestruturas científicas e tecnolóxicas
		1.2. Fomento do investimento por parte das empresas en innovación e investigación, desenvolvemento de vínculos e sinerxías entre as empresas, os centros de I+D e o sector do ensino superior.	1.2.1 Impulso e promoción de actividades de I+i lideradas polas empresas e apoio á creación e consolidación de empresas innovadoras e apoio á compra pública innovadora
			1.2.3 Fomento e xeración de coñecemento de fronteira e desenvolvemento de tecnoloxías emerxentes e coñecemento orientado aos retos da sociedade
2	2	2.3. Reforzo das aplicacións das TIC para a administración electrónica, a aprendizaxe electrónica, a inclusión electrónica, a cultura electrónica e a sanidade electrónica	2.3.1 Promover os servizos públicos dixitais, a alfabetización dixital, e-aprendizaxe, e-inclusión, e- saúde
			2.3.2 Forzar o e-goberno, e-cultura e a confianza no ámbito dixital
3	3	3.1. Promoción do espírito empresarial, en particular facilitando o aproveitamento económico de novas ideas e impulsando a creación de novas empresas, tamén mediante viveiros de empresas.	3.1.2 Creación de novas empresas e viveiros de empresas, en particular mellorando o acceso ao financiamento e a servizos de apoio avanzados
			3.4. Apoio á capacidade das PEME para crecer nos mercados rexionais, nacionais e internacionais e nos procesos de innovación
		3.4.3 Promover a internacionalización das Pemes	
4	4	4.1. Fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables	4.1.2 Aumentar a participación e distribución das enerxías renovables para usos térmicos, en particular a biomasa, biogás, e biocombustibles para o transporte, en consonancia co Plan de Enerxías Renovables 2011-2020 e no seu caso, coa planificación das CC.AA.
		4.2. Fomento da eficiencia enerxética e o uso de enerxías renovables polas empresas	4.2.1 Avanzar na avaliación e mellora da eficiencia enerxética das empresas, en particular as PEME
		4.3. Apoio da eficiencia enerxética e do uso de enerxías renovables nas infraestruturas públicas, incluídos os edificios públicos e nas vivendas	4.3.1 Mellorar a eficiencia enerxética e redución de emisións de CO2 na edificación e nas infraestruturas e servizos públicos
		4.5. Fomento de estratexias de redución do carbono para todo tipo de territorio, especialmente zonas urbanas, incluído o fomento da mobilidade urbana multimodal sustentable e medidas de adaptación con efecto de mitigación	4.5.1 Fomento da mobilidade urbana sustentable: transporte urbano limpo, transporte colectivo, conexión urbana-rural, melloras de rede viaria, transporte ciclista, peonil, mobilidade eléctrica e desenvolvemento de subministración de enerxías limpas.

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		OBXECTIVO ESPECÍFICO	
5	5	5.1	Apoio ao investimento destinado á adaptación ao cambio climático, incluídos formulacións baseadas nos ecosistemas	5.1.1	Desenvolvemento de coñecementos e elaboración de Plans en relación coa adaptación ao Cambio Climático e a prevención de riscos, incluíndo os sistemas de alerta temperá, de seguimento e de avaliación
		5.2	Fomento do investimento para abordar os riscos específicos, garantía de resiliencia fronte ás catástrofes e desenvolvemento de sistemas de xestión de catástrofes	5.2.1	Fomento do investimento para a prevención e xestión de riscos específicos sobre as poboacións, incluíndo Protección Civil
6	6	6.1.	O investimento no sector dos residuos para cumprir os requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	6.1.1	Desenvolver a separación, recollida selectiva e tratamento de residuos, incluíndo accións de peche de ciclo, contemplando tanto os plans de xestión como os investimentos en infraestruturas.
		6.2.	O investimento no sector da auga para cumprir cos requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	6.2.1	Culminar os requisitos da Directiva Marco da auga a través do investimento en infraestruturas de saneamento, depuración e reutilización de augas residuais, e mellora da calidade da auga
		6.3.	Protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio cultural e natural	6.3.1	Promover a protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio cultural
				6.3.2	Protección, desenvolvemento e promoción das áreas naturais, en particular as de interese turístico
6.4.	Protección e restauración da biodiversidade e do chan e fomento dos servizos dos ecosistemas, incluído a través de Natura 2000 e de infraestruturas ecolóxicas	6.4.1	Fomentar a xestión, protección e mantemento de espazo naturais e a súa biodiversidade, en particular os protexidos, incluíndo medidas para paliar os problemas de erosión, salinización, desertización, deforestación e baixo nivel de materia orgánica no chan.		
9	9	9.7	O investimento en infraestruturas sociais e sanitarias que contribúen ao desenvolvemento nacional, rexional e local e reduzan desigualdades sanitarias, e o fomento da inclusión social mediante unha mellora do acceso aos servizos sociais, culturais e recreativos e a transición dos servizos institucionais aos servizos locais	9.7.1	Investimento en infraestrutura social e sanitaria que contribúa ao desenvolvemento nacional, rexional e local, e reduza as desigualdades sanitarias e transición dos servizos institucionais aos servizos locais.
10	10	10.5	Investir en educación, formación e formación profesional para a adquisición de capacidades e a aprendizaxe permanente, mediante o desenvolvemento das infraestruturas de educación e formación	10.5.1	Mellorar as infraestruturas de educación e formación

Comprobouse que todos os elementos da cadea de programación están interrelacionados. Todas as Prioridades de Investimento teñen asociado -polo menos- un obxectivo específico e estes, á súa vez, son a consecuencia lóxica das accións previstas nas Prioridades de Investimento incluídas en cada eixo do PO.

¿Son pertinentes os obxectivos respecto ao diagnóstico socioeconómico?

A análise da pertinencia da programación examina o grao de alcance e complementariedades existentes entre a síntese de debilidades e fortalezas por unha banda, e os obxectivos definidos por outra. A Avaliación Ex Ante mostra que, en xeral, as debilidades son atendidas polo menos por un obxectivo específico e que os obxectivos específicos son útiles para aproveitar as fortalezas.

Por tanto, valora que existe unha **planificación pertinente, ben encamiñada** e con potencial para actuar sobre as distintas debilidades detectadas no marco dos Obxectivos Temáticos seleccionados, que neste caso son a práctica totalidade dos establecidos polo Regulamento europeo fóra dos OTs 7, 8 e 11. Trátase dun enfoque bastante exhaustivo por parte do PO FEDER, que está en liña co diagnóstico socioeconómico de Galicia que lle precede e co Acordo de Asociación de España.

¿É coherente a estrutura interna do PO FEDER de Galicia?

O Programa mostra unha **elevada coherencia interna** pola súa solidez e consistencia. A articulación dos Eixos de intervención propostos e os tipos de actuacións contemplados en cada Prioridade de Investimento contribúen á consecución dos obxectivos específicos.

Ademais, a análise de sinerxías pon de relevo a contribución de cada unha das prioridades de investimento ás demais, e á súa vez, a sensibilidade de cada prioridade ás outras. O grao de interrelacións desenvolvidas é moi elevado, de forma que só dúas prioridades de investimento clasifícanse como independentes. Este feito beneficia indubidablemente o funcionamento global do PO FEDER de Galicia e a consecución de todos os seus obxectivos.

Máis da metade das prioridades de investimento preséntanse como estratéxicas ou influentes. As prioridades de carácter estratéxico son aquelas ligadas ao crecemento intelixente, nas que perseguen promover a I+D+i ligada a unha mellora do tecido empresarial de Galicia, especialmente as PEMES, cunha notable incidencia sobre a competitividade e a mellora dos niveis tecnolóxicos (Prioridades 1.1, 1.2 e 3.4), así como a prioridade de investimento 2.3 dirixida á mellora do uso e da calidade das TIC e do acceso ás mesmas.

As prioridades de investimento baixo o OT 4, dirixido a favorecer a transición cara a unha economía baixa en emisións de carbono, contan tamén cun destacado carácter influente debido ao seu efecto positivo sobre a competitividade industrial e pola capacidade de xerar novas oportunidades empresariais, sen esquecer o seu efectivo impacto ambiental. Por outra banda, as prioridades relacionadas coa mellora das infraestruturas de formación e educación (OT 10) tamén contan cun elevado potencial estrutural para facilitar o progreso no resto de prioridades seleccionadas no PO FEDER de Galicia.

En xeral, as prioridades relacionadas coa preservación e valorización do medio ambiente contan cun carácter máis sensible e independente (6.1, 6.2 e 6.3). Por último, a prioridade 9.7 mostra un marcado carácter independente ao actuar sobre as infraestruturas sociais e sanitarias. Con todo, a complementariedade desta prioridade cos obxectivos perseguidos polo PO FSE de Galicia é moi elevada xa que o cumprimento destes depende sen dúbida da dotación e calidade dos equipamentos sociais dispoñibles na Comunidade Autónoma.

¿Adoptáronse medidas para integrar os principios horizontais?

A adecuada formulación estratéxica descrita viuse favorecida pola aplicación do **principio de partenariado** durante toda a fase de planificación, existindo un alto grao de colaboración na definición final da estratexia do Programa. Así mesmo, realizáronse procedementos de consulta aberta a todos os axentes interesados.

A integración da **perspectiva de xénero** foi satisfactoriamente introducida na fase da análise de necesidades e diagnóstico, achegando información desagregada por sexo e identificando, por conseguinte, as brechas de xénero existentes. Con todo, as prioridades e obxectivos seleccionados para o PO FEDER de Galicia non responden directamente á promoción da igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, aínda que poden incidir indirectamente de forma positiva sobre a mesma. Ademais, o programa inclúe criterios de implementación adecuados para a correcta observación deste principio horizontal. Por último, os indicadores de seguimento propostos están, cando procede, desagregados por sexo, permitindo cuantificar a incidencia ou impacto das actuacións sobre a igualdade de xénero.

Respecto ao principio de igualdade **de oportunidades e non discriminación**, o diagnóstico levado a cabo presenta un apartado sobre a situación da inclusión social e a loita contra a pobreza en Galicia. Polo que respecta á estratexia do PO, unicamente o OT 9 expón actuacións dirixidas na súa totalidade a colectivos con necesidades específicas (persoas maiores, dependentes e con discapacidade), tratando de facilitar a súa integración. Con todo, a pesar de que o resto de OTs non contribúen directamente ao principio de non discriminación, si poden ter unha incidencia positiva

indirecta sobre a promoción deste principio. A inclusión no PO FEDER de Galicia de criterios de implementación pertinentes reforza a observación deste principio horizontal.

Finalmente, o principio horizontal de **desenvolvemento sustentable** apréciase, por unha banda, na programación de actuacións específicas vinculadas co desenvolvemento sustentable de forma directa e, por outra, na súa integración transversal en todos os Obxectivos Específicos a través da inclusión de criterios reitores para a selección de operacións. A súa consideración, ademais, está garantida pola realización do procedemento de *Avaliación Ambiental Estratéxica*.

¿Cal é o grao de coherencia externa do Programa?

A análise da coherencia externa pondera a adecuación entre o PO e outros programas europeos e nacionais. Por tanto, expónse a relación do mesmo coas orientacións xerais da Comisión Europea, establecidas no MEC, e cos principais obxectivos, estratexias e liñas de actuación desde o punto de vista do desenvolvemento socio-económico exposto polo Acordo de Asociación de España.

A coherencia do PO FEDER de Galicia respecto ao Acordo de Asociación de España é máxima, debido á aplicación do principio de cooperación e gobernanza multinivel. Ao igual, os Obxectivos Temáticos definidos imbrícanse adecuadamente nas áreas prioritarias definidas no Programa Nacional de Reformas de 2014.

Esta elevada conciliación da planificación rexional cos obxectivos nacionais da Política de Cohesión propiciou que a tipoloxía de proxectos cofinanciados non precise dunha xustificación adicional por estar contemplados nos distintos plans rexionais e sectoriais existentes. Ademais, a descentralización na que se basea a programación e xestión das axudas comunitarias tamén favoreceu a consideración das peculiaridades rexionais de Galicia, permitindo, desta maneira, unha maior especialización.

Por tanto, a programación do FEDER en Galicia está correctamente inserida no marco da estratexia nacional, de forma que as accións contidas no PO complementan unha estratexia máis ampla de desenvolvemento no contexto nacional en xeral e de Galicia en particular.

De forma similar, a programación tamén é coherente con aquelas formulacións políticas estratéxicas da Xunta de Galicia. Así pois **o PO FEDER de Galicia está en liña coa planificación autonómica**, tanto de carácter estrutural, como sectorial. Desta maneira, o PO FEDER servirá para a consecución dos obxectivos marcados a nivel rexional.

Por outra banda, a formulación estratéxica e o enfoque do PO están na liña da Estratexia Europa 2020, contribuíndo de forma directa aos obxectivos de crecemento intelixente, sustentable e integrador.

Así mesmo, **advírtense potenciais complementariedades con outros instrumentos de financiamento comunitarios**. Este grao de complementariedade é particularmente alto en relación con Horizonte 2020, LIFE e COSME.

¿Cal é o grao de coherencia financeira do Programa?

A Coherencia Interna do PO debe atopar a súa continuidade nunha coherencia financeira que permita facer realidade as sinerxías potenciais deseñadas pola programación estratéxica.

A axuda FEDER programada para todo o período de programación 2014-2020 ascende a un total de **883.369.308 euros**, aos que hai que sumar os 220.842.327 da contrapartida nacional. A distribución financeira adoptada cumpre cos requisitos de concentración esixidos regulamentariamente.

Para os efectos do cumprimento do principio de concentración temática, os criterios aplicables ao caso de Galicia correspóndense cos establecidos para as rexións en transición, a pesar de que, polo seu nivel de PIB per cápita, pertenza ao do grupo de rexións máis desenvolvidas da UE, de conformidade co artigo 4 do Regulamento (UE) Nº 1301/2013.

A nivel nacional esíxese, para este grupo de rexións, que o investimento do FEDER dentro dos OT 1, 2 e/ou 3 e/ou 4 debe significar, polo menos, o 60% do investimento total (excluíndo a asistencia técnica), mentres que os programados para o OT 4 deben supoñer un mínimo do 15%. En cumprimento destes requisitos, a Administración Xeral do Estado requiriu para o PO rexional de Galicia o cumprimento dun mínimo do 55% de concentración temática nos catro primeiros eixos e dun 6% mínimo no OT 4.

O Programa Operativo FEDER Galicia realiza unha concentración temática nos obxectivos temáticos 1, 2, 3 e 4 do 66,6% respecto ao total da axuda do PO rexional, excluindo a asistencia técnica (de conformidade co artigo 18 do Regulamento Nº 1303/2013), sendo a porcentaxe correspondente ao OT 4 do 17,6%. Por tanto, o PO FEDER Galicia contribúe ao cumprimento das porcentaxes mínimas esixidas a nivel nacional en materia de concentración temática FEDER.

Á súa vez, tendo en conta as dispoñibilidades orzamentarias, o PO FEDER de Galicia ofrece unha **resposta adecuada para afrontar as principais debilidades** que foron identificadas no diagnóstico territorial. Iso apréciase en dous aspectos fundamentais:

- + Existe unha elevada vinculación dos Obxectivos Temáticos coas necesidades destacadas no diagnóstico socioeconómico e o PO, e a consecuente relación coa distribución financeira.
- + O investimento previsto destaca pola súa eficiencia, xa que máis dun 90% conta cun potencial significativo de xerar sinerxías positivas. É dicir, a interrelación entre as distintas prioridades de investimento reforza o avance no cumprimento dos obxectivos do PO e maximiza o seu impacto global en territorio galego.

Isto explícase pola asignación maioritaria dos recursos, ben naquelas prioridades de investimento que teñen unha gran capacidade de arrastre sobre as demais (“influentes”), ben nas que o seu desenvolvemento ou éxito depende en boa parte do cumprimento ou o logro das demais, polo que presentan un elevado grao de dependencia do resto (“sensibles”), ou naquelas cunha gran capacidade de arrastre sobre outras e que tamén se ven condicionadas polas demais (“estratéxicas”). En concreto, as prioridades de investimento estratéxicas e influentes concentran máis dun 80% da axuda total.

En conclusión, os compromisos financeiros do Programa distribuíronse de forma adecuada para contribuír a resolver os problemas máis importantes que afectan ao territorio, así como para lograr, dunha maneira eficiente, os obxectivos e resultados esperados de cara ao ano 2020.

¿Que valoración merece a Calidade dos Sistemas de Coordinación, Seguimento e Difusión formulados?

O Sistema de Indicadores formulado para o seguimento e a avaliación é o resultado dun exhaustivo traballo que contou coa participación activa das distintas entidades implicadas. **A táboa resultante considérase satisfactoria e proporcionada en relación coas necesidades de seguimento e avaliación** específicas do Programa, xa que:

- + Baséase nun conxunto limitado de indicadores.
- + Considerou, no posible, os indicadores comúns regulamentarios.
- + Reforza a lóxica intervención do Programa, facilitando a visualización das realizacións logradas polos proxectos e do avance na consecución dos obxectivos formulados.

A apreciación da relevancia dos Indicadores efectuouse a partir da valoración do grao de cumprimento dos criterios de pertinencia, significación, cuantificabilidade, fiabilidade e utilidade, podéndose afirmar o cumprimento xeneralizado dos mesmos.

O elemento máis complexo nalgúns dos indicadores de resultados é o relativo á significación, posto que o valor destes indicadores, non soamente está influenciado de forma directa polo grao de execución das liñas de acción coas que se vincula cada prioridade de investimento, senón tamén por outros factores externos, cuxa importancia relativa sobre o comportamento do indicador é elevada e non controlable pola intervención. Neste sentido, é preciso lembrar a limitada importancia financeira relativa do PO, que tan só representa o 2% do PIB rexional de 2013.

A adecuación dos valores de base e metas efectuouse a partir de datos históricos, a experiencia na implementación do PO FEDER do anterior período 2007-2013 e a evolución de Galicia nos diferentes aspectos socioeconómicos presentes no diagnóstico. Comprobouse o cumprimento, por parte dos indicadores seleccionados, das características propias dos denominados indicadores “SMART”.

Por último, os fitos fixados para 2018, así como a meta final requirida son realistas, alcanzables e pertinentes, dado que foron calculados considerando a experiencia previa do Programa anterior, xunto cun labor en partenariado cos centros xestores, e tendo en conta a senda financeira anual.

¿Cal é a contribución esperada do FEDER aos obxectivos de crecemento intelixente sustentable e integrador de Europa 2020?

A planificación da axuda FEDER de Galicia para o período 2014-2020 tivo moi presente os obxectivos marcados na Estratexia Europa 2020, apancando recursos adicionais para avanzar na dirección que a mesma establece.

O PO FEDER de Galicia exercerá, desde o ámbito rexional, un impacto elevado sobre todos os obxectivos marcados pola estratexia de crecemento europea. En particular, dados os obxectivos temáticos seleccionados e a distribución financeira entre prioridades, destaca o potencial impacto do PO FEDER de Galicia sobre os obxectivos relacionados coa I+D+i e co medio ambiente e a enerxía. O impacto sobre a educación, así como sobre a pobreza e a exclusión social, tamén queda garantido pola inclusión de certos obxectivos temáticos relevantes nestes campos. Por último, non se pode desdeñar o impacto que o PO FEDER de Galicia pode ter sobre o emprego ao facilitar o avance da economía galega cara á competitividade e a sustentabilidade. Por tanto, **a contribución do PO FEDER de Galicia aos Obxectivos da Estratexia Europa 2020 pode considerarse apropiada.**

1. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DIAGNÓSTICO SOCIOECONÓMICO

A planificación estratéxica dos novos Programas Operativos dos Fondos Estruturais na Comunidade Autónoma de Galicia 2014-2020 iniciouse partindo dun exercicio de exploración da situación económica, social e territorial da rexión, que permitiu identificar as súas principais necesidades en materia de investigación, desenvolvemento tecnolóxico e innovación; tecnoloxías da información e das comunicacións; tecido empresarial; medio ambiente e enerxía; cambio climático e riscos naturais; transporte sustentable e infraestruturas; mercado laboral; risco de exclusión e loita contra a pobreza; e educación e formación.

A Avaliación Ex–Ante debe elevar a calidade do devandito estudo, con diversas achegas que enriquezan a identificación dos problemas existentes, as súas causas explicativas e as consecuencias derivadas dos mesmos. Só a partir da correcta detección destas variables será posible propoñer obxectivos e medidas que contribúan á súa consecución. Para ese efecto levouse a cabo unha análise interactiva e iterativa estruturada en dúas fases:

- + En primeiro lugar, a valoración da versión inicial do diagnóstico e a matriz DAFO e a realización das consecuentes observacións.
- + En segundo lugar, tras a revisión do documento inicial, a consideración da atención ás recomendacións realizadas.

1.1. VALORACIÓN DA AMPLITUDE DO DIAGNÓSTICO

O diagnóstico realizado ten uns **niveis de cobertura moi notables**, que o converte nunha ferramenta útil para coñecer os trazos fundamentais da Comunidade Autónoma.

O mesmo estruturouse na análise específica das áreas asociadas a cada un dos Obxectivos Temáticos nos que pode intervir o FEDER, respondendo ao establecido no artigo 5 do *Regulamento (UE) Nº 1301/2013 sobre o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional*.

Así, **todos os posibles campos de actuación do FEDER foron contemplados no diagnóstico** a través dos diferentes indicadores de contexto utilizados e asociados aos factores de desenvolvemento, tal e como queda patente na Táboa 1.

TÁBOA 1. CORRESPONDENCIA ENTRE O DIAGNÓSTICO REALIZADO E AS PRIORIDADES DE INVESTIMENTO DO FEDER

OBJECTIVO TEMÁTICO / PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		GRAO DE ATENCIÓN NO DIAGNÓSTICO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020
1	Potenciar a investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación	
1.a)	Mellora das infraestruturas de investigación e innovación (I+I) e da capacidade para desenvolver excelencia en materia de I+ i e fomento de centros de competencia, en especial os de interese europeo	
1.b)	Fomento do investimento empresarial en I+i, o desenvolvemento de vínculos e sinerxías entre as empresas, os centros de investigación e desenvolvemento e o sector do ensino superior, en particular mediante o fomento do investimento no desenvolvemento de produtos e servizos, a transferencia de tecnoloxía, a innovación social (...)	++
2	Mellorar o acceso, o uso e a calidade das TIC	
2.a)	Ampliación da implantación da banda ancha e a difusión de redes de alta velocidade e o respaldo á adopción de tecnoloxías emerxentes e redes da economía dixital	++
2.b)	Desenvolvemento de produtos e servizos de TIC, comercio electrónico e unha maior demanda das devanditas tecnoloxías	++
2.c)	Reforzo das aplicacións das TIC para a administración electrónica, a aprendizaxe electrónica, a inclusión electrónica, a cultura electrónica e a sanidade electrónica	+
3	Mellorar a competitividade das PEME	
3.a)	Promoción do espírito empresarial, en particular facilitando o aproveitamento económico de novas ideas e impulsando a creación de novas empresas, tamén mediante viveiros de empresas	+
3.b)	Desenvolvemento e aplicación de novos modelos empresariais para as PEME, en particular para a súa internacionalización	+
3.c)	Apoio á creación e ampliación de capacidades avanzadas para o desenvolvemento de produtos e de servizos	
3.d)	Apoio á capacidade das Pemes para crecer nos mercados rexionais, nacionais e internacionais, e para implicarse en procesos de innovación e participar en procesos de crecemento e innovación	+
4	Favorecer o paso a unha economía de baixo nivel de emisións de carbono en todos os sectores	
4.a)	Fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables	++
4.b)	Fomento da eficiencia enerxética e o uso de enerxías renovables por parte das empresas	++
4.c)	Apoio da eficiencia enerxética, a xestión intelixente da enerxía e o uso de enerxías renovables nas infraestruturas públicas, incluídos edificios públicos e vivendas	++
4.d)	Desenvolvemento e aplicación de sistemas de distribución intelixentes nas redes que operen con baixa e media tensión; Desenvolvemento e implementación de sistemas de distribución intelixentes nas redes de baixa e media tensión	
4.e)	Fomento de estratexias de redución do carbono para todos os tipos de territorio, especialmente as zonas urbanas, incluído o fomento da mobilidade urbana multimodal sustentable e as medidas de adaptación con efecto de mitigación	++
4.f)	Fomento da investigación e a innovación en tecnoloxías con baixas emisións de carbono, e a adopción das mesmas	
4.g)	Fomento da utilización de coxeración de calor e enerxía de alta eficiencia, baseada na demanda de calor útil	

OBXECTIVO TEMÁTICO / PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		GRAO DE ATENCIÓN NO DIAGNÓSTICO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020
5	Promover a adaptación ao cambio climático e a prevención e xestión de riscos	
5.a)	Apoio ao investimento destinado á adaptación ao cambio climático, incluídas formulacións baseadas nos ecosistemas	++
5.b)	Fomento do investimento para facer fronte a riscos específicos, garantindo unha resiliencia fronte ás catástrofes e desenvolvendo sistemas de xestión de catástrofes	+
6	Protexer o medio ambiente e promover a eficiencia dos recursos	
6.a)	Investimento no sector dos residuos para cumprir os requisitos do acervo ambiental da Unión en materia de medio ambiente e para dar resposta ás necesidades, identificadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	++
6.b)	Investimento no sector da auga para cumprir os requisitos do acervo da Unión en materia de medio ambiente e para dar resposta ás necesidades, identificadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	++
6.c)	Conservación, a protección, o fomento e o desenvolvemento do patrimonio natural e cultural	
6.d)	Protección e restablecemento da biodiversidade e do chan e o fomento dos servizos dos ecosistemas, inclusive a través de Natura 2000 e de infraestruturas ecolóxicas	++
6.e)	Accións para mellorar a contorna urbana, revitalizar as cidades, rehabilitar e descontaminar vellas zonas industriais (incluídas zonas de reconversión), reducir a contaminación atmosférica e promover medidas de redución do ruído	+
6.f)	Fomento de tecnoloxías innovadoras para a mellora da protección ambiental e a eficiencia dos recursos no sector dos residuos e o sector da auga, e con respecto ao chan ou á redución da contaminación atmosférica	
6.g)	Apoio á transición industrial cara a unha economía máis eficiente no uso dos recursos, a promoción do crecemento ecolóxico, a innovación ecolóxica e a xestión do impacto ambiental nos sectores público e privado e promoción do crecemento verde	
7	Promover o transporte sustentable e eliminar os obstáculos nas infraestruturas de rede fundamentais	
7.a)	Apoio a un espazo único europeo de transporte multimodal mediante o investimento na rede transeuropea de transporte (RTE-T)	++
7.b)	Mellora da mobilidade rexional mediante a conexión de nodos secundarios e terciarios ás infraestruturas RTE-T, incluídos os nodos multimodais	++
7.c)	Desenvolvemento de sistemas de transporte respectuosos co medio ambiente (incluída a redución do ruído) e de baixo nivel de emisión de carbono, entre os que se inclúen as vías navegables interiores e o transporte marítimo, os portos, as ligazóns multimodais e as infraestruturas aeroportuarias, co fin de fomentar unha mobilidade rexional e local sustentable e con pouca emisión de carbono, incluíndo o transporte fluvial e marítimo e, as conexións con portos e multimodais	++
7.d)	Concepción e rehabilitación dunha rede ferroviaria global, de alta calidade e interoperable e a promoción de medidas de redución de ruído	++
7.e)	Mellora da eficiencia enerxética e da seguridade do abastecemento mediante a creación de sistemas intelixentes de distribución, almacenamento e transmisión de enerxía e mediante a integración da xeración distribuída procedente de fontes renovables. Desenvolvemento de sistemas intelixentes e eficaces de distribución, almacenamento e transporte de gas	++

OBXECTIVO TEMÁTICO / PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		GRAO DE ATENCIÓN NO DIAGNÓSTICO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020
8	Promover a sustentabilidade e a calidade no emprego e favorecer a mobilidade laboral	
8.a)	Apoio ao desenvolvemento de viveiros de empresas e axuda ao investimento en favor do traballo por conta propia, das microempresas, e da creación de empresas	+
8.b)	Apoio ao crecemento xerador de emprego mediante o desenvolvemento do potencial endógeno, como parte dunha estratexia territorial para zonas específicas, incluída a reconversión das rexións industriais en declive e a mellora da accesibilidade a recursos concretos naturais e culturais e o desenvolvemento dos mesmos	+
8.c)	Apoio a iniciativas de desenvolvemento locais e de axuda a estruturas que proporcionen servizos de proximidade para crear novos postos de traballo, cando tales medidas estean fora do alcance do Regulamento do FSE	
8.d)	Investimento en infraestruturas destinadas a servizos públicos de emprego	
9	Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación	
9.a)	Investimento en infraestruturas sociais e sanitarias que contribúan ao desenvolvemento nacional, rexional e local, reduza as desigualdades sanitarias, e o fomento da inclusión social mediante unha mellora do acceso aos servizos sociais, culturais e recreativos e a transición dos servizos institucionais aos servizos locais	++
9.b)	Apoio á rexeneración física, económica e social das zonas e comunidades urbanas e rurais desfavorecidas	
9.c)	Axuda ás empresas sociais	
9.d)	Investimentos no contexto de estratexias de desenvolvemento local comunitario	
10	Investir en educación, formación e formación profesional para a adquisición de capacidades e a aprendizaxe permanente, mediante o desenvolvemento das infraestruturas de educación e formación	
	Investimento na educación, o desenvolvemento das capacidades e a aprendizaxe permanente mediante o desenvolvemento das infraestruturas de educación e formación.	++
11	Mellorar a capacidade institucional da administración pública e as partes interesadas e a eficiencia da administración pública mediante medidas de reforzo das capacidades institucionais e da eficiencia das administracións públicas e dos servizos públicos relacionados coa aplicación do FEDER, e o apoio ás medidas do FSE de reforzo da capacidade institucional e a eficiencia da administración pública.	
	Mellora da capacidade institucional e a eficiencia da administración pública mediante o reforzo das capacidades institucionais e a eficiencia das administracións públicas e dos servizos públicos afectados pola aplicación do FEDER, e o apoio ás medidas relativas á capacidade institucional e a eficiencia da administración pública apoiadas polo FSE.	++

 ÓPTIMO

 ADECUADO

 INSUFICIENTE

Fonte: Elaborado por Regio Plus.

O estudo baséase no emprego de información estatística e a revisión de documentos e informes a nivel rexional e estatal, tales como diagnósticos rexionais anteriores de carácter estratéxico e temático, ademais de plans territoriais a nivel rexional e suprarrexional. Este último aspecto resulta especialmente relevante en canto permite a identificación das principais prioridades rexionais nos próximos anos no marco das cales se desenvolverán os investimentos no PO FEDER de Galicia 2014-2020.

A información estatística utilizada contén datos relevantes das principais áreas que afectan á cohesión económica, social e territorial: a poboación e a súa formación, as características do territorio, a situación ambiental, as infraestruturas, a estrutura produtiva, o tecido empresarial, o emprego, os esforzos en I+D+i, o mercado laboral, o risco de pobreza ou a formación, entre outros.

En consecuencia, o diagnóstico realizado caracterízase pola ampla cobertura que permitiu identificar en cada un dos casos as principais potencialidades da rexión, así como os déficits máis relevantes que, con posterioridade, suporán o elemento fundamental en torno ao cal definir a estratexia de intervención.

Con todo, en determinadas áreas detectáronse certas marxes de mellora cuxa consideración podería enriquecer o diagnóstico territorial. En concreto:

- ✦ No ámbito da I+D+i (OT 1) considérase oportuno incidir en dous aspectos: a análise das **infraestruturas do sistema rexional de I+D+i** e un **seguimento da Estratexia de Especialización Intelixentes rexional (RIS3)**, co fin de contrastar os resultados obtidos e reforzar a coherencia do diagnóstico. Neste ámbito, sería interesante destacar o papel que no marco da mesma corresponde á eco-tecnoloxía.
- ✦ O uso e a calidade das **TIC** (OT 2) non aborda a situación no ensino. O INE na serie estatística *Tecnoloxía da información no ensino non universitario* que abarca o período de 2002 a 2012 achega información a nivel rexional que permite levar a cabo esta análise.
- ✦ No relativo á competitividade das Pemes (OT 3), sería interesante incidir na información sobre o **espírito empresarial** (Observatorio GEM España), a **internacionalización das empresas galegas** (Bases de datos *DATAKOMEX* e *DATAEMPRESAS*, da Secretaría de Estado de Comercio, Ministerio de Economía e Competitividade) e os **instrumentos de apoio á innovación** (Xunta de Galicia).
- ✦ Por último, a promoción da inclusión social e a loita contra a pobreza (OT 9) podería completarse cunha análise máis detallada das **empresas sociais** (o Ministerio de Emprego e Seguridade Social publica anualmente, desde 1999, *Datos estatísticos de Economía Social*, que achega información acerca das Sociedades Cooperativas, as características dos traballadores da Economía Social e a

supervivencia das Sociedades da Economía Social, entre outras) e **iniciativa URBANA** (a través do estudo das experiencias previas dos diferentes períodos de programación), dado que as infraestruturas sociais analízanse no marco da *Pobreza e a Exclusión Social en Galicia*.

Con todo, o traballo realizado deu lugar á xeración dun documento completo que constitúe unha base sólida para a definición da estratexia de intervención do FEDER para o período de programación 2014-2020.

1.2. ANÁLISE DA FIABILIDADE DAS FONTES ESTADÍSTICAS UTILIZADAS

O diagnóstico elaborado denota un coñecemento adecuado das principais fontes estatísticas existentes con incidencia na Comunidade Autónoma de Galicia. Para asegurar a consistencia e fiabilidade da información proporcionada, **Regio Plus** contrastou os datos utilizados mediante a súa consulta, revisión e verificación dos mesmos.

A información contida no diagnóstico caracterízase pola **súa accesibilidade e concentración**. A mesma procede maioritariamente do Sistema Estatístico Europeo, Nacional e Rexional (abarcando o 72,7% das variables empregadas e todos os ámbitos de análise), pero tamén das publicacións sectoriais realizadas periodicamente polos diferentes Ministerios do Goberno de España, da Xunta de Galicia ou outros (Táboa 2). Deste xeito queda garantida a **homoxeneidade e especificidade dos datos** para a rexión galega.

Como incidencia sinalar, unicamente, que se identificaron algúns indicadores para os que non se especificou a fonte (3,2% do total), polo que sería conveniente incluír dita información coa finalidade de facilitar o seu posterior seguimento.

Ademais, destacan dous elementos adicionais que marcan a calidade da información: a **continuidade** e a **actualidade** das variables consideradas. A maior parte dos datos proceden de series de periodicidade anual, cuxo último dato dispoñible corresponde ás anualidades 2011 a 2013 (en torno ao 75%). Con todo, para facilitar a lectura da información gráfica e cuantitativa incorporada á análise do diagnóstico, sería conveniente especificar en todas as táboas, gráficos, mapas, etc., o ano ou a serie temporal á que corresponden os datos, dado que no 13% dos casos non se fai explícita dita referencia, a pesar de que a lectura do texto ou as referencias noutras táboas ou gráficos pode levar a deducir a súa localización temporal.

TÁBOA 2 . FONTES ESTADÍSTICAS DOS INDICADORES DE CONTEXTO EMPREGADOS

	EUROSTAT	INE	IGE	MINISTERIOS (GOBERNO DE ESPAÑA)	XUNTA DE GALICIA	OUTRAS FONTES ESTADÍSTICAS
Territorio		+	+	+	+	+
Poboación	+	+	+			
Actividade económica	+	+	+			
Análise da I+D+i en Galicia	+	+	+			+
Tics en Galicia.	+	+			+	
Pemes		+	+			
Desenvolvemento enerxético	+				+	
Cambio climático en Galicia	+		+		+	+
Medio ambiente en Galicia		+	+	+	+	
Desenvolvemento de infraestruturas en Galicia		+	+	+	+	
Capital humano e mercado de traballo en Galicia	+	+	+			
Pobreza e exclusión social en Galicia	+	+	+			+
Educación e formación en Galicia	+			+		+
Capacidade institucional en Galicia		+	+			+

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting, S.L.

Finalmente, todas as fontes empregadas presentan un trazo adicional: a **claridade** na definición das variables, que facilita a súa interpretación no texto do diagnóstico rexional.

Esta fórmula, en consecuencia, ofrece claras vantaxes a medio prazo na medida en que facilita o seguimento da evolución da contorna socioeconómica, así como futuros exercicios de avaliación do Programa e da súa incidencia sobre o contexto.

1.3. VALORACIÓN DO SISTEMA DE INDICADORES DE CONTEXTO UTILIZADO

A calidade do diagnóstico depende dos atributos dos indicadores de contexto recompilados. A selección realizada cobre todos os ámbitos analizados ofrecendo unha descrición realista e consistente da realidade socioeconómica rexional que descende a nivel de provincia ou mesmo de municipio en practicamente 20% dos indicadores considerados.

Estes, en xeral, garanten a bondade dos resultados obtidos, grazas aos seus seguintes atributos:

- ✦ Están **estreitamente relacionados cos fenómenos que pretenden medir**. En todos os ámbitos abordados concretouse unha batería de indicadores que permite debuxar un perfil da realidade da rexión.
- ✦ Resultan **pertinentes**, posto que refírense a factores crave do desenvolvemento territorial.

- ✦ Son **cuantificables e comparables** con outros ámbitos territoriais. En todos os casos recóllese a información a nivel da Comunidade Autónoma, pero tamén os referentes nacionais e da propia Unión Europea, o que permite unha interpretación global da información.
- ✦ Son **facilmente interpretables** e accesibles á comprensión dos cidadáns.
- ✦ Son **revisables ou actualizables** (de periodicidade frecuente ou con escaso desfacemento temporal). A maioría dos indicadores teñen unha periodicidade anual, como mínimo, e poden considerarse actualizados se temos en conta que o 52,4% da información data de 2012 e en torno ao 75,9% corresponde ás anualidades 2011, 2012 ou 2013.
- ✦ Finalmente, o conxunto de indicadores utilizado asegura o **equilibrio e simetría** entre as posibles dimensións e ámbitos considerados pola programación.

A pesar da calidade do sistema de indicadores de contexto utilizados, a Avaliación tamén proporcionou recomendacións destinadas a paliar carencias puntuais. En particular, a desagregación por sexo dalgúns dos indicadores empregados (como os relativos á poboación por grupos de idade histórica, presente e proxectada; o persoal en I+D e investigadores por sectores e como porcentaxe da poboación ocupada; a interacción da cidadanía coa Administración Pública a través de Internet; a evolución das taxas de ocupación e desemprego baixo determinadas características; ou a información dos individuos en situación de pobreza ou risco de exclusión), que permitirá asegurar unha integración óptima do principio horizontal de igualdade de oportunidades na análise do contexto.

Ao igual, co fin de aliñar o diagnóstico cos retos fundamentais dimanantes da estratexia Europa 2020 (EU2020) para un crecemento intelixente, sustentable e integrador, obtivéronse os valores cuantificados actuais dos indicadores da EU2020 para identificar claramente a situación de partida da rexión en tales aspectos.

A conclusión final que se obtén é que o deseño do substrato estatístico que acompaña á programación do PO FEDER para a Comunidade Autónoma de Galicia reúne as necesarias características de **fiabilidade, pertinencia, actualización e compatibilidade** que esixe o seguimento e a avaliación do Programa Operativo, abarcando unha ampla análise de todos os obxectivos marcados pola estratexia de crecemento da UE para a próxima década detrás de altos niveis de emprego, produtividade e cohesión social.

1.4. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DAFO

O diagnóstico realizado achegou suficientes elementos de xuízo para identificar as principais debilidades e fortalezas da rexión, así como as ameazas e oportunidades

que poden afectar ao sistema socioeconómico. De feito, os resultados alcanzados traducíronse nun esquema DAFO para cada Obxectivo Temático, no que se recollen de forma diferenciada as debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades.

En consecuencia, elaboráronse 11 matrices DAFO nas que se identifican un total de 88 debilidades, 15 ameazas, 79 fortalezas e 41 oportunidades, aínda que algunhas delas (3,1%) repítense en varios Obxectivos Temáticos, particularmente as relacionadas coas oportunidades (9,8%).

A *consistencia global* do DAFO queda garantida por :

- + A súa coherencia territorial, fundamentada na análise comparada co DAFO recollido no Borrador do Acordo de Asociación. O devandito estudo permitiu apreciar os desafíos específicos da área ou as posibles necesidades diverxentes das nacionais.
- + A coherencia temporal parte da análise comparada co esquema DAFO da anterior PO FEDER de Galicia 2007-2013, no marco do cal se detectaron 14 debilidades, 7 ameazas, 13 fortalezas e 9 oportunidades.

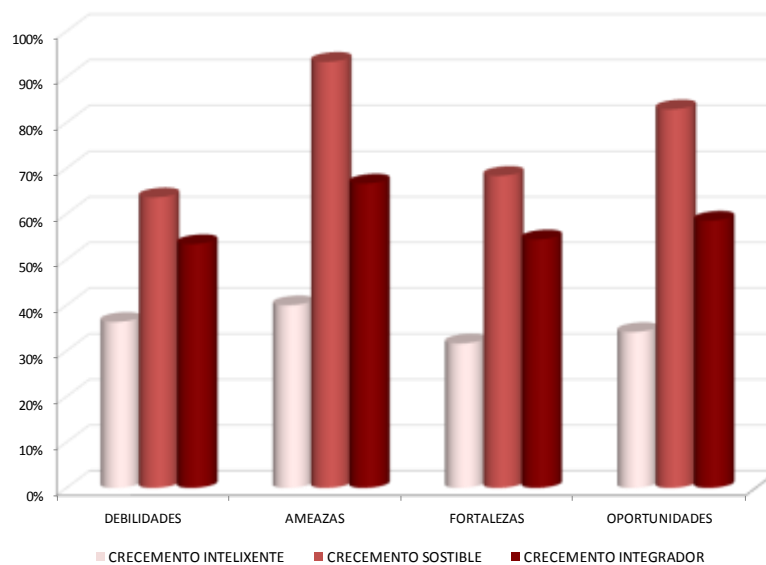
A análise comparada dos devanditos cadros permite comprobar a coherencia da identificación dos puntos fortes e débiles observados en ambos os momentos, por canto que se aprecia unha evolución lóxica (a maior parte deles continúan viventes), ademais de aflorar debilidades e ameazas adicionais relacionadas, sobre todo, coas dificultades derivadas da situación de crise económica que afecta a Galicia e os seus efectos sobre a actividade económica, o tecido produtivo e a súa competitividade, a I+D+i, o mercado de traballo e a inmigración, entre outros.

Con todo, o equipo avaliador incorporaría algunhas debilidades detectadas no período 2007-2013 e que, a pesar de estar, na súa maioría, presentes na análise de contexto, non se consideraron nas matrices DAFO:

- No contexto do sistema rexional de I+D+i a escasa vinculación entre a Universidade e a empresa.
- Respecto da actividade empresarial, o déficit de chan industrial, así como a reducida atracción de capitais estranxeiros.
- No ámbito do transporte, a interconexión incompleta entre os distintos medios de transporte.

- ✚ No Obxectivo Temático 5 de Adaptación ao cambio climático e a prevención e xestión de riscos, púxose particular énfase nos elementos relacionados co cambio climático, sen poñer de relevo as debilidades e ameazas vinculadas aos riscos naturais na rexión. Por exemplo, no período 2007-2013 un dos elementos destacados como debilidade foi a ausencia dunha política forestal e a consecuencia que da mesma derivase en termos de proliferación de incendios.
- ✚ A vinculación de cada unha das debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades aos obxectivos da Estratexia Europa 2020.

GRÁFICO 1 . VINCULACIÓN DOS COMPOÑENTES DAS MATRICES DAFO AOS OBXECTIVOS DA ESTRATEXIA EUROPA 2020

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting.

A pesar da consistencia global da matriz DAFO, existen algúns aspectos puntuais que o equipo avaliador recomenda revisar. En concreto:

- ✚ A confusión na clasificación dalgúns dos elementos. Así, por exemplo, a medida do cambio modal cara a modos de transporte máis eficientes, o aeroporto de Lavacolla en Santiago como peza fundamental na proxección internacional ou o Subsistema de Formación Profesional para o Emprego, implementado en 2007, considéranse, ao mesmo tempo, unha fortaleza e unha oportunidade.
- ✚ A incorporación de certas oportunidades relacionadas coa protección ambiental e a eficiencia dos recursos. En concreto, teñen cabida aquelas que afectan á rexión en liña coa economía española, como as posibilidades de modernización do

regadío no marco da sustentabilidade que define a nova planificación hidrolóxica na que se incorpora a consideración do efecto do cambio climático; ou a protección, o fomento e o desenvolvemento do patrimonio forestal a través do desenvolvemento dos plans nacionais derivados da *Estratexia Española para a Conservación e o Uso sustentable dos Recursos Xenéticos Forestais*.

- + A consideración dos efectos que supoñen para a rexión as ameazas particulares e aquelas que foron consideradas a nivel nacional naqueles ámbitos nos que non se identificaron ameazas na matriz DAFO. É o caso, por exemplo, dos condicionantes que pode carrexar a política comunitaria sobre o financiamento de infraestruturas e custos externos; da desmotivación, a fuga de cerebros que pode supor a crise económica no mercado laboral ou os cambios no signo do saldo migratorio e os seus efectos sobre o mercado de traballo (Obxectivo Temático 8); ou da consolidación fiscal e a súa repercusión nas posibilidades de afrontar as reformas (Obxectivo Temático 10).

De acordo con iso, a construción das matrices DAFO facilitaron unha **aproximación rigorosa á situación de partida da Comunidade Autónoma de Galicia**, así como ás súas disparidades territoriais, sectoriais, ambientais e sociais. Por conseguinte, a súa configuración xúlgase de forma **positiva**, de acordo coas valoracións da Táboa 3.

Con todo, existen certas áreas nas que ten cabida certo perfeccionamento:

- + Aínda que se dotou dunha dimensión cuantitativa ao 51% das debilidades e fortalezas da matriz DAFO, na análise de contexto previo achegouse a información estatística que soporta as conclusións recollidas no esquema, polo que a recomendación do equipo avaliador restrínxese á súa incorporación á matriz DAFO no 49% restante.
- + Aínda que de forma global a análise pode cualificarse de explícita e completa, podería mellorarse o logro das devanditas dimensións a través da corrección dos erros identificados na presente análise (duplicidades e clasificación na definición dalgún elemento).
- + No relativo ao principio de asociación, publicouse na Web da Consellería (www.conselleriadefacenda.es/web/facenda/areas-tematicas/planificacion-e-fondos/período-2014-2020/principio-de-asociacion) toda a información relativa aos obxectivos do mesmo, a participación requirida (consultando aos axentes económicos que recomenda a Comisión Europea no *Regulamento Delegado relativo ao Código de Conduta Europeo sobre as asociacións no marco dos Fondos Estruturais e de Investimento Europeos*) e os documentos asociados, entre os que está o *Diagnóstico de situación socioeconómica e territorial de Galicia*.

Con iso perséguese “que a planificación da Política de Cohesión en Galicia para o período 2014-2020 conte cun amplo consenso de todas as partes involucradas e dea resposta aos retos e necesidades dos diferentes colectivos, tendo en conta os aspectos transversais, o contexto específico da Comunidade Autónoma, as prioridades comunitarias e a complementariedade e coherencia respecto doutros instrumentos da UE”.

TÁBOA 3. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DAFO

ATRIBUTOS	CUMPRIMENTO	OBSERVACIÓNS
EXPLÍCITO	+++	ÓPTIMO As fortalezas e debilidades atópanse claramente identificadas
CLARO	++	ADECUADO Non existen ambigüidades na súa definición, coa única excepción da presenza puntual dalgunhas indefinicións nas condicións de fortaleza ou oportunidade
RIGOROSO	+++	ÓPTIMO Achega unha imaxe “fiel” dos ámbitos de intervención, relacionando os mesmos cos obxectivos da Estratexia Europa 2020.
COMPLETO	++	ADECUADO Cobre a totalidade de prioridades de intervención posibles do PO, especificando debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades por cada OT. Podería enriquecerse coas conclusións derivadas das análises adicionais propostas polo equipo avaliador.
MEDIBLE	++	ADECUADO Inclúense indicadores como soporte cuantitativo do DAFO, aínda que non en todos as debilidades e fortalezas, aínda que tales referencias cuantitativas están recollidas explicitamente ao longo da análise de contexto realizado
SÓLIDO	++	ADECUADO Identifícanse as fontes de información no diagnóstico en practicamente todos os casos e estableceuse un sistema de participación dos axentes implicados en aplicación do principio de asociación, se ben aínda non se procedeu á distribución do <i>Diagnóstico de situación socioeconómica e territorial de Galicia</i> .

Fonte: Elaborado por Regio Plus

En conclusión, a análise DAFO presenta un perfil da realidade socioeconómica de Galicia, establecendo unha categorización das debilidades, ameazas, fortalezas e oportunidades orientada por Obxectivos Temáticos, o que permite unha clara identificación daquelas que constitúen o ámbito de intervención do FEDER, constituíndose no sólido soporte sobre o que se procederá á definición da estratexia de intervención do Programa Operativo.

1.5. SEGUIMIENTO DAS RECOMENDACIÓNS AO DIAGNÓSTICO REXIONAL

A avaliación ex ante, entendida como un proceso interactivo e iterativo cuxo obxectivo é propiciar a mellora do Programa e da súa capacidade para lograr os seus obxectivos de forma gradual e progresiva, expón como un exercicio imprescindible o seguimento efectivo das recomendacións realizadas no marco da programación.

Por iso, o equipo avaliador levou a cabo un exercicio de seguimento e xustificación da atención ás recomendacións realizadas en cada unha das fases da elaboración do PO FEDER de Galicia 2014-2020.

No que respecta á análise de contexto e á construción da matriz DAFO as principais recomendacións, así como a resposta das autoridades responsables reflectida no PO FEDER de Galicia 2014-2020, quedan recollidas na Táboa 4. O mesmo exercicio de seguimento das recomendacións inclúese ao final de cada un dos capítulos que integran esta avaliación ex-ante.

TÁBOA 4. SEGUIMENTO DAS RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN EX – ANTE

	RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN	RESPOSTA	GRAO DE *ATENCIÓN	
VALORACIÓN DA CALIDADE DO DIAGNÓSTICO SOCIOECONÓMICO	AMPLITUDE	I+D+i: incidir na análise de infraestruturas do sistema rexional de I+D+i e no seguimento da RIS3 de Galicia	O diagnóstico non se refire á dotación da infraestrutura tecnolóxica existente na rexión. No apartado sobre o Sistema de Avaliación da RIS3 Galicia introduciuse a estrutura do Panel de Control que inclúe os indicadores definitivos, así como os seus valores orixe e obxectivo.	+
		TIC: incorporar a situación e uso das TIC no ensino	Incluíronse consideracións respecto da folia de ruta que Galicia deseñou para a integración plena das TIC na práctica educativa para conseguir os obxectivos comúns da Estratexia de Educación e Formación 2020	++
		PEME: incidir na información sobre o espírito empresarial, a internacionalización de Pemes galegas ou os instrumentos de apoio ás Pemes en Galicia	O PO sintetiza a situación xeral das Pemes galegas no relativo ao seu comportamento co sector exterior. Tamén recolle os tipos de instrumentos de apoio empresarial. Pola súa banda, o documento de diagnóstico territorial ofrece datos sobre a evolución de sociedades constituídas, como indicador proxí do grao de emprendedurismo .	++
	SISTEMA DE INDICADORES	Incluír fontes en indicadores que non as inclúen	Sinaláronse as fontes das que provén a información subministrada en todos os casos.	++
		Especificar en todos os datos (mapas, táboas, gráficos) o ano ou serie temporal para fácil identificación	Precisouse o momento temporal ao que se refire a información estatística utilizada	++
		Desagregación por sexo dalgúns indicadores relacionados con poboación, investigadores, administración electrónica, ocupación, pobreza e exclusión.	Desagregáronse os indicadores por sexos.	++

	RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN	RESPOSTA	GRAO DE *ATENCIÓN
DAFO	Incorporar debilidades 2007-2103 evidenciadas no diagnóstico (escasa vinculación universidade-empresa; déficit de chan industrial e investimento estranxeiro; interconexión incompleta en transporte; riscos naturais...)	A relación de debilidades non contempla algunhas das advertidas no período de programación anterior que continúan latentes.	+
	Clarificar a clasificación de elementos evitando dobre clasificación (en fortaleza e oportunidade)	Clarificáronse todos os elementos contidos no DAFO.	++
	Incorporar oportunidades relacionadas con protección ambiental e eficiencia de recursos	O DAFO do OT 6 contempla estes aspectos.	++
	Considerar efectos de ameazas particulares e nacionais nos ámbitos nos que inicialmente non se identificaron ameazas	En todos os OT advertiuse algunha ameaza derivada da análise de necesidades efectuada no diagnóstico territorial	++
	Incorporar a dimensión cuantitativa apoiada pola información estatística da análise de contexto	Non todos os compoñentes do DAFO apóianse en información estatística, aínda que a mesma está dispoñible no diagnóstico territorial	+
	Publicación do diagnóstico o máis axiña posible para mellorar e aumentar a participación	O diagnóstico contou cunha ampla difusión, estando dispoñible desde o inicio na páxina Web da Xunta de Galicia.	++

INCLUSIÓN DA MELLORA INDICADA

CONSIDERACIÓN DA OBSERVACIÓN CON INCLUSIÓN PARCIAL DA MELLORA

FALTA DE CONSIDERACIÓN DA RECOMENDACIÓN

Fonte: Elaboración propia de Regio Plus

2. ANÁLISE DA ESTRATEXIA DO PROGRAMA

A avaliación da estratexia de intervención proposta polos responsables da programación ten como obxectivo a revisión dos elementos que xustifican a súa necesidade e a forma en que se articula. Con este fin, a Avaliación Ex Ante analizou a consistencia dos obxectivos propostos para o período 2014-2020, a coherencia do Programa, a súa lóxica de intervención, así como o grao de integración dos Principios Horizontais.

2.1. CONSISTENCIA DOS OBXECTIVOS DO PROGRAMA

2.1.1. Respecto ao Marco Estratéxico Común e ao Acordo de Asociación de España

O proceso de programación plurianual dos fondos do MEC adoptou en España un enfoque “estratéxico”, que contribuíu a aumentar a coordinación interadministrativa, así como a complementariedade dos fondos. Así, a definición do *Acordo de Asociación 2014-2020* baseouse nun proceso participativo apoiado no consenso dos axentes interesados na Política de Cohesión.

A preparación do Acordo de Asociación puxo de relevo, por tanto, unha crecente toma de conciencia do papel dos diversos participantes na fase de programación. Non en van, a fase de planificación caracterizouse pola formación dun amplo marco de consultas que reuniu, tanto aos representantes de todas as instancias da Administración Nacional (Central, Rexional e Local), como aos representantes das organizacións patronais, aos sindicatos e ás organizacións non gobernamentais.

No caso particular de Galicia, a representación neste proceso correu a cargo da **Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos da Consellería de Facenda**. Ademais, no ámbito da Xunta de Galicia, esta elevada dose de cooperación institucional e social replicouse, dando entrada aos axentes máis representativos do territorio, o que supuxo un elemento moi frutífero para garantir a pertinencia da estratexia seguida.

Esa ampla estrutura de participación, e a necesidade de celebrar consultas con todos os membros demorou, con todo, o proceso de toma de decisións e a axilidade no proceso de elaboración do Programa Operativo.

Ademais, a elaboración do Acordo de Asociación sustentouse nunha serie de análises sectoriais referidas a cada un dos obxectivos temáticos contemplados no Regulamento, co fin de identificar disparidades, potencialidades de crecemento e necesidades de desenvolvemento. A participación das diferentes Comunidades Autónomas asegura, á súa vez, a integración da perspectiva territorial necesaria para explorar as diferentes particularidades rexionais.

Como resultado diso, o Acordo de Asociación configurouse como o referente estratéxico fundamental para dirixir os esforzos cara ás principais necesidades e retos actuais de España, así como do conxunto das Comunidades Autónomas, presentando unha visión compartida pola maioría.

Por conseguinte, a programación do FEDER en Galicia está correctamente inserida no marco da estratexia nacional, de forma que se pode afirmar que as accións contidas no PO complementan unha estratexia máis ampla de desenvolvemento no contexto nacional en xeral e da rexión galega en particular.

O Acordo de Asociación expón como principal reto para España a necesidade de incrementar a produtividade e a competitividade nun modelo de desenvolvemento sustentable apoiado en factores como a I+D+i e o capital humano e que concede un protagonismo esencial ao piar ambiental, así como a promover o emprego nun marco de consolidación fiscal e de restrición do crédito.

En concreto, no que afecta ao FEDER, o *Acordo de Asociación 2014-2020 de España* pon unha especial énfase na necesidade de **eleva os esforzos en materia de I+D+i , o uso, a calidade e o acceso ás TIC, a competitividade das Pemes, o cambio climático e a transición cara a unha economía máis eficiente no uso dos recursos.**

O problema máis perentorio para España é o agravamento da crise financeira e económica, que se traduciu nunha caída da actividade produtiva, o aumento do desemprego, a redución dos ingresos fiscais e o desequilibrio das finanzas públicas.

A este respecto o Obxectivo Temático 1 do PO FEDER de Galicia representa unha aposta firme para contribuír na mellora da actual conxuntura económica de Galicia. Tal e como recoñece o PO, a **investigación científica e técnica, o desenvolvemento e a innovación** constitúen elementos fundamentais para garantir o crecemento económico e a competitividade na era da sociedade do coñecemento.

Hai que ter en conta que Galicia atópase na categoría de rexións europeas cualificadas como *"Innovadores moderados"*. Aínda que é certo que a tendencia foi á alza desde a creación desta categorización medida a través do índice de Innovación Rexional, recoñécese que este tipo de rexións dispoñen dun compoñente innovador e, por tanto, existe un potencial amplo de mellora. Con todo, a distancia segue sendo ampla con respecto ás rexións líderes neste ámbito, tanto a nivel español, como a nivel europeo.

Neste contexto, o PO FEDER de Galicia , na mesma liña que a estratexia RIS3 rexional, promove un modelo de crecemento sustentable a medio e longo prazo baseado na consolidación dun sistema produtivo de maior valor engadido e máis intensivo en coñecemento, a través das Prioridades de Investimento 1.1 e 1.2.

Polo que respecta á **Sociedade da Información**, Galicia conta cun grao de cobertura de alta velocidade superior á media nacional. Admitindo que Galicia mellorou a súa situación en materia de TIC nos últimos anos, un maior desenvolvemento en fases máis avanzadas de incorporación ás TIC convértese nun requisito para alcanzar os obxectivos marcados para 2020.

O Obxectivo Temático 2 do PO FEDER 2014-2020 de Galicia aborda esta cuestión, acollendo medidas para o desenvolvemento da Administración Electrónica e actuacións vinculadas á redución da fenda dixital existente no seo da poboación galega seguindo a prioridade de investimento do *Acordo de Asociación* PI.2.3.

O Obxectivo Temático 3 do PO FEDER de Galicia coincide tamén con outra gran aposta do Acordo de Asociación, **mellorar a competitividade das PEME** e sentar así as bases para optimizar **a dinámica do tecido produtivo**, así como a conxuntura económica do país. A inclusión das PI 3.1 e 3.4 dirixidas á promoción do espírito empresarial e o apoio á capacidade das PEMEs para crecer en novos mercados e en procesos de innovación é fundamental para que España, a Comunidade Autónoma de Galicia e Europa no seu conxunto deixen atrás a crise. Neste sentido cabe resaltar que as PEMEs constitúen a práctica totalidade do tecido empresarial galego, representando un 99,91% deste tecido, o que vén superar as xa elevadas “ratios” a nivel europeo (98% do total de empresas) e español (99,87%).

Ademais de promover o crecemento económico, o *Acordo de Asociación de España* presta unha especial atención a asegurar a sustentabilidade do mesmo. Os aspectos relativos a un mellor aproveitamento dos recursos e á protección do **medio ambiente** son aspectos sinalados que tamén foron tidos en conta e incorporados no PO FEDER de Galicia 2014-2020.

O tránsito cara a unha **economía baixa en carbono** do Obxectivo Temático 4 do PO FEDER de Galicia diríxese ao fomento do uso da enerxía derivada de fontes renovables, á mellora da eficiencia enerxética no sector público e privado, así como ao fomento de estratexias dirixidas a reducir a pegada de carbono da Comunidade Autónoma. Por tanto, o PO recolle as Prioridades de Investimento 4.1, 4.2, 4.3 e 4.5. Ademais, estes esforzos na mellora da eficiencia enerxética enmárcanse tamén na mellora das dinámicas produtivas e da competitividade a longo prazo de Galicia. En definitiva, o PO inclúe medidas dirixidas á xeración limpa de enerxía e á redución do consumo enerxético para reducir a dependencia enerxética e aumentar a competitividade, á vez que se concentra en reducir as emisións de carbono.

A devandita lóxica encaixa perfectamente coa inclusión do Obxectivo Temático 5, debido á alta exposición de España e Galicia á ameaza ambiental, social e económica que representa o cambio climático. As características xeográficas de España, e especialmente de Galicia, reclaman medidas para promover a adaptación ao cambio climático e a prevención de riscos. Por iso, a través da inclusión das PI 5.1 e 5.2 o PO FEDER de Galicia contribúe aos compromisos contraídos por España a través do

Acordo de Asociación en materia de loita contra o **cambio climático e a prevención de riscos**.

O Obxectivo Temático 6 do PO FEDER de Galicia continúa estas accións desde a perspectiva do **medio ambiente e os recursos naturais**, para protexer, fomentar e desenvolver o amplo patrimonio cultural e rexional e reducir a contaminación do chan e atmosférica da Comunidade Autónoma, a través das Prioridades de Inversión 6.1, 6.2, 6.3 e 6.4.

A través da dotación e equipamento de infraestruturas sociais e sanitarias (Obxectivo Temático 9) o PO responde, pola súa banda, a outras das debilidades recollidas na análise DAFO do Acordo de Asociación, como é a existencia de necesidades crecentes para a **protección social**, para a **loita contra a pobreza** e a **promoción da inclusión**.

Dita actuación complementábase, ademais, coa dotación de **infraestruturas educativas e de formación** (Obxectivo temático 10) que afrontan a necesidade de reducir o elevado abandono escolar prematuro da rexión e fan fronte, unha vez máis, a unha das debilidades do DAFO do Acordo Asociación.

En conclusión, a coherencia do PO FEDER de Galicia respecto ao Acordo de Asociación de España é máxima, debido á aplicación do principio de cooperación e goberno multinivel. Esta elevada conciliación da planificación rexional cos obxectivos nacionais da Política de Cohesión propiciou que a tipoloxía de proxectos cofinanciados non precise dunha xustificación adicional por estar contemplados nos distintos plans rexionais e sectoriais existentes.

Non obstante o anterior, a descentralización na que se basea a programación e xestión das axudas comunitarias tamén favoreceu a consideración das peculiaridades rexionais de Galicia, permitindo, desta forma, unha maior especialización.

2.1.2. Respecto dos Retos dos Position Paper e as Recomendacións específicas da Comisión para cada Estado Membro

As recomendacións específicas realizadas pola Comisión Europea para España, (recollidas no documento *COM(2012) 310 final*) e os retos identificados no documento *“Posición dos servizos da Comisión sobre o desenvolvemento do Acordo de Asociación e de programas en España no período 2014-2020”* céntranse na superación da grave crise que azouta ao territorio español a través dun cambio desde o actual modelo económico cunha forte especialización en actividades de escaso valor engadido cara a outro máis intensivo en coñecemento.

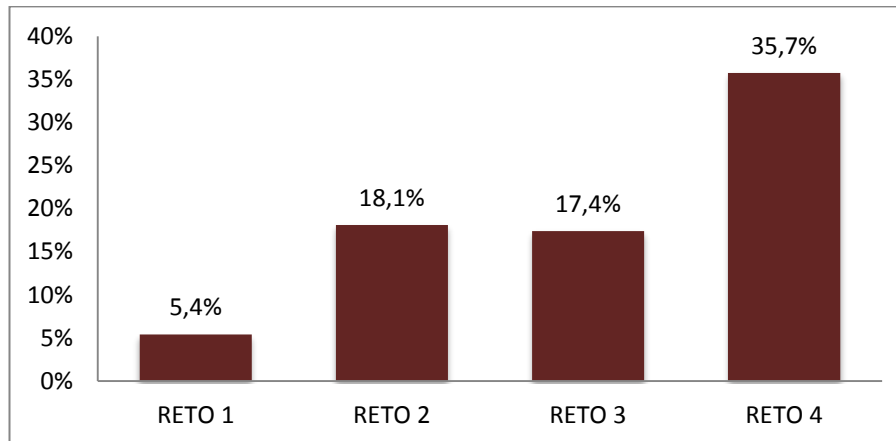

En concreto, o *Position Paper* identifica un total de **catro retos principais** para a economía española.

- ✦ **Reto 1:** O elevado desemprego xuvenil e total, a baixa produtividade laboral e o aumento da pobreza e a exclusión social.
- ✦ **Reto 2:** A pouca competitividade das Pemes e a súa escasa presenza nos mercados internacionais.
- ✦ **Reto 3:** O débil sistema de investigación e innovación, así como a insuficiente participación no mesmo do sector privado.
- ✦ **Reto 4:** O uso ineficiente dos recursos naturais.

Os Fondos FEDER en Galicia revélanse como un instrumento eficaz para afrontar tales retos, cunha achega positiva derivada da natureza das actuacións contidas no marco dos Obxectivos Específicos e Prioridades de Investimento nos que basea a súa estratexia de intervención (Gráfico 2).

GRÁFICO 2. ORIENTACIÓN DA AXUDA DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 Á RESOLUCIÓN DOS RETOS IDENTIFICADOS NO POSITION PAPER PARA ESPAÑA

Fonte: Elaborado por Regio Plus.

De forma específica, o PO FEDER de Galicia 2014-2020 comparte os retos do *Position Paper* no seu conxunto. Con todo, é evidente que o reto 1 (relativo á mellora do emprego, a inclusión social e a pobreza) adquire unha dimensión menos relevante. Iso explícase pola complementariedade co FSE na rexión, na medida en que o Reto 1 constitúe o referente principal do PO FSE de Galicia 2014-2020.

A superación de tales retos traducíuse nunha serie de recomendacións, entendidas como opcións de investimento relevantes a nivel de España, por parte da Comisión Europea, e cuxa atención debía guiar a programación dos fondos 2014-2020. Tales directrices recóllense no Gráfico 3, que presenta tamén o grao de consideración que as mesmas tiveron na estratexia do PO FEDER de Galicia.

GRÁFICO 3. COHERENCIA DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 COAS RECOMENDACIÓNS DA COMISIÓN PARA ESPAÑA RECOLLIDAS NO POSITION PAPER

	<i>Uso máis eficiente dos recursos naturais</i>
	<i>Apoio á adaptación do sistema produtivo a actividades de maior valor engadido mediante a mellora da competitividade das Pemes</i>
	<i>Fomento dunha contorna empresarial favorable á innovación e reforzo do sistema de I+D+i.</i>
	<i>Aumento da participación no mercado laboral e produtividade laboral, así como mellora de educación, formación e políticas de integración social</i>

Fonte: Elaborado por Regio Plus.

Estes resultados poñen de manifesto a contribución directa do PO FEDER de Galicia á maioría das orientacións estratéxicas de financiamento (un 70,6% das mesmas estarían cubertas), destacando claramente a contribución a aquelas orientacións relacionadas cos Retos 2, 3 e 4.

Desta maneira, máis dunha terceira parte da axuda articulada a través do PO FEDER de Galicia 2014-2020 diríxese a un uso máis eficiente dos recursos naturais. As prioridades de investimento baixo os OT 4, 5 e 6 inflúen directamente sobre este reto do Acordo de Asociación. Ademais, o alto número de prioridades incluídas baixo estes obxectivos temáticos explica a elevada contribución da axuda a este propósito.

Trátase dun ámbito de actuación importante para España a pesar de que non hai ningunha recomendación entre as determinadas polo Consello Europeo para que España tome medidas no período 2012-2013 en materia de sustentabilidade, **protección do medio ambiente e promoción da eficiencia dos recursos**. Con todo, no *Position Paper* para España a Comisión sinala que é un dos países máis afectados polo cambio climático, o que agrava o perigo de desastres naturais. Así mesmo, aínda que recoñece os progresos realizados en materia de medio ambiente, apunta que aínda existen determinados ámbitos de mellora.

Outro dos desafíos que marca a Comisión Europea para España é a **mellora do sistema de I+D+i**. Sen dúbida, trátase dunha cuestión de gran transcendencia, a pesar de que ningunha das recomendacións de 2013 do Consello para España fai referencia a iso, a diferenza das anteriores para a anualidade 2012. En todo caso, o PO FEDER de Galicia inclúe as prioridades de investimento 1.1 e 1.2 dirixidas á mellora do sistema de I+D+i na Comunidade Autónoma.

Unha parte importante da axuda prevista no PO FEDER de Galicia diríxese ás prioridades de investimento do *Position Paper* relacionadas co fomento dunha contorna empresarial favorable á innovación e o reforzo do sistema de I+D+i. En concreto, a prioridade relativa ao fomento da contorna empresarial favorable á innovación é a que concentra máis parte da axuda do PO.

Fronte ao desafío de mellorar **a competitividade das empresas**, unha das principais recomendacións da CE a este respecto é favorecer a creación dunha contorna empresarial favorable (*Recomendación nº 7*), á que se une a *Recomendación nº 3* relativa á recapitalización do sector financeiro. O acceso das PEMEs ao financiamento é precisamente una das prioridades do *Position Paper* abordada polo PO FEDER de Galicia.

Ademais, o *Position Paper* resalta a necesidade de reorientar a economía cara aos mercados exteriores e elevar os niveis de produtividade e competitividade. O Obxectivo Temático 3 do PO FEDER de Galicia recolle determinadas liñas para mellorar a internacionalización das Pemes. De feito, a internacionalización das PEMEs é unha das prioridades marcadas polo *Position Paper* que agrupa máis axuda do PO FEDER de Galicia.

En consecuencia, as Prioridades de Investimento e os Obxectivos Específicos que se desenvolven a través das diversas liñas de actuación previstas no PO FEDER de Galicia

presentan notables complementariedades coas prioridades do *Position Paper* para España e as recomendacións realizadas pola Comisión Europea.

2.2. ANÁLISE DA COHERENCIA

2.2.1. Análise da coherencia interna do Programa

a) *Estruturação do Programa Operativo*

Finalmente, a estratexia do PO FEDER de Galicia 2014-2020 estrutúrase en oito eixos prioritarios, dirixíndose cada un deles a un único Obxectivo Temático, ademais do eixo de asistencia técnica. O proceso de formulación da estratexia e, por tanto, a selección das alternativas contempladas, sustentouse en catro elementos fundamentais: as necesidades de intervención identificadas na análise DAFO; a traxectoria previa da Política Rexional, e en concreto do FEDER, en Galicia; as orientacións achegadas polos referentes estratéxicos da UE e as achegas realizadas polos axentes intervinientes na planificación.

Tras unha fase de discusión e reflexión, dita proposta de Obxectivos Temáticos foi validada, determinándose, en consecuencia, que a estratexia se fundamentará nos Obxectivos Temáticos 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, e 10, articulados no mesmo número de Eixos Prioritarios, ademais do Eixo da Asistencia Técnica. Así pois, o PO FEDER de Galicia non actuará finalmente no ámbito do OT 7. A eliminación do investimento en infraestrutura de transporte responde á imposibilidade para as rexións máis desenvolvidas, como Galicia, de investir neste ámbito. Con todo, certas medidas dirixidas á sustentabilidade do transporte como a mellora da intermodalidade ou a mellora de conexións con vistas a aumentar a competitividade empresarial seguen presentes baixo as actuacións previstas nos OT 3 e 4.

Así mesmo, aqueles investimentos directamente relacionados co investimento en infraestrutura enerxética, e que inicialmente estaban incluídos baixo o agora eliminado OT 7, foron eliminados xa que o Acordo de Asociación non previu este tipo de actuacións. Por todo o mencionado, o equipo avaliador avala a desaparición do OT 7, xa que iso contribúe ao cumprimento e á coherencia do PO FEDER de Galicia 2014-2020 co marco normativo e cos documentos estratéxicos do presente período de programación. Ademais, a concentración da axuda no resto de prioridades de investimento asegura un maior impacto das actuacións previstas.

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		OBXECTIVO ESPECÍFICO	
1	1	1.1	Mellora das infraestruturas de investigación e innovación (I+i) e da capacidade para desenvolver excelencia en materia de I+i , e o fomento de centros de competencia, en especial os de interese europeo	1.1.2	Fortalecemento das institucións de I+D e creación, consolidación e mellora das infraestruturas científicas e tecnolóxicas
		1.2.	Fomento do investimento por parte das empresas en innovación e investigación, desenvolvemento de vínculos e sinerxías entre as empresas, os centros de I+D e o sector do ensino superior...	1.2.1	Impulso e promoción de actividades de I+i lideradas polas empresas e apoio á creación e consolidación de empresas innovadoras e apoio á compra pública innovadora
				1.2.3	Fomento e xeración de coñecemento de fronteira e desenvolvemento de tecnoloxías emerxentes e coñecemento orientado aos retos da sociedade
2	2	2.3.	Reforzo das aplicacións das TIC para a administración electrónica, a aprendizaxe electrónica, a inclusión electrónica, a cultura electrónica e a sanidade electrónica	2.3.1	Promover os servizos públicos dixitais, a alfabetización dixital, e-aprendizaxe, e-inclusión, e-saúde
				2.3.2	Forzar o e-goberno, e-cultura e a confianza no ámbito dixital
3	3	3.1.	Promoción do espírito empresarial, en particular facilitando o aproveitamento económico de novas ideas e impulsando a creación de novas empresas, tamén mediante viveiros de empresas.	3.1.2	Creación de novas empresas e viveiros de empresas, en particular mellorando o acceso a financiamento e a servizos de apoio avanzados
		3.4	Apoio á capacidade das PEMEs para crecer nos mercados rexionais, nacionais e internacionais e nos procesos de innovación	3.4.1	Promover o crecemento e a consolidación das PEMEs, en particular mellorando o seu financiamento, tecnoloxía e acceso a servizos de apoio avanzados, incluíndo os sectores agrícola, pesqueiro, mariño, marítimo, turístico, cultural, comercial e de rehabilitación de edificación, así como ás PEMEs e autónomos/as que se dedican ao comercio polo miúdo ou á venda ambulante.
				3.4.3	Promover a internacionalización das Pemes
4	4	4.1.	Fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables	4.1.2	Aumentar a participación e distribución das enerxías renovables para usos térmicos, en particular a biomasa, biogás, e biocombustibles para o transporte, en consonancia co Plan de Enerxías Renovables 2011-2020 e no seu caso, coa planificación das CC.AA.
		4.2.	Fomento da eficiencia enerxética e o uso de enerxías renovables polas empresas	4.2.1	Avanzar na avaliación e mellora da eficiencia enerxética das empresas, en particular as PEMEs
		4.3.	Apoio da eficiencia enerxética e do uso de enerxías renovables nas infraestruturas públicas, incluídos os edificios públicos e as vivendas	4.3.1	Mellorar a eficiencia enerxética e redución de emisións de CO2 na edificación e nas infraestruturas e servizos públicos
		4.5.	Fomento de estratexias de redución do carbono para todo tipo de territorio, especialmente zonas urbanas, incluído o fomento da mobilidade urbana multimodal sustentable e medidas de adaptación con efecto de mitigación	4.5.1	Fomento da mobilidade urbana sustentable: transporte urbano limpo, transporte colectivo, conexión urbana-rural, melloras da rede viaria, transporte ciclista, peonil, mobilidade eléctrica e desenvolvemento de sistemas de subministración de enerxías limpas.

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO		OBXECTIVO ESPECÍFICO	
5	5	5.1	Apoio ao investimento destinado á adaptación ao cambio climático, incluídas formulacións baseadas nos ecosistemas	5.1.1	Desenvolvemento de coñecementos e elaboración de Plans en relación coa adaptación ao Cambio Climático e a prevención de riscos, incluíndo os sistemas de alerta temperá, de seguimento e de avaliación
		5.2	Fomento do investimento para abordar os riscos específicos, garantía de resiliencia fronte ás catástrofes e desenvolvemento de sistemas de xestión de catástrofes	5.2.1	Fomento do investimento para a prevención e xestión de riscos específicos sobre as poboacións, incluíndo Protección Civil
6	6	6.1.	O investimento no sector dos residuos para cumprir os requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	6.1.1	Desenvolver a separación, recollida selectiva e tratamento de residuos, incluíndo accións de peche de ciclo, contemplando tanto os plans de xestión como os investimentos en infraestruturas.
		6.2.	O investimento no sector da auga para cumprir cos requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	6.2.1	Culminar os requisitos da Directiva Marco da auga a través do investimento en infraestruturas de saneamento, depuración e reutilización de augas residuais, e mellora da calidade da auga
		6.3.	Conservación, protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio cultural e natural	6.3.1	Promover a protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio cultural
				6.3.2	Protección, desenvolvemento e promoción das áreas naturais, en particular as de interese turístico
6.4.	Protección e restablecemento da biodiversidade e do chan e o fomento dos servizos dos ecosistemas, inclusive a través de Natura 2000 e de infraestruturas ecolóxicas	6.4.1	Fomentar a xestión, protección e mantemento de espazos naturais e a súa biodiversidade, en particular os protexidos, incluíndo medidas para paliar os problemas de erosión, salinización, desertización, deforestación e baixo nivel de materia orgánica no chan.		
9	9	9.7	O investimento en infraestruturas sociais e sanitarias que contribúan ao desenvolvemento nacional, rexional e local e reduzan desigualdades sanitarias, e o fomento da inclusión social mediante unha mellora do acceso aos servizos sociais, culturais e recreativos e a transición dos servizos institucionais aos servizos locais	9.7.1	Investimento en infraestrutura social e sanitaria que contribúa ao desenvolvemento nacional, rexional e local, e reduza as desigualdades sanitarias e transición dos servizos institucionais aos servizos locais.
10	10	10.5	Investir en educación, formación e formación profesional para a adquisición de capacidades e a aprendizaxe permanente, mediante o desenvolvemento das infraestruturas de educación e formación	10.5.1	Mellorar as infraestruturas de educación e formación

b) *Avaliación da solidez interna do Programa: A capacidade de xeración de sinerxías*

Unha análise máis profunda das prioridades de investimento expostas no PO relaciónase co estudo da capacidade de sinerxía das mesmas, para valorar o grao en que o desenvolvemento ou consecución dunha prioridade facilita ou favorece o éxito ou o cumprimento doutras prioridades. Complementariamente, é posible analizar o seu grao de dependencia ou, o que é igual, ata que punto o éxito dunha prioridade depende do logro doutras.

A análise das posibles sinerxías existentes pode levarse a cabo mediante unha técnica que podería incluírse dentro do ámbito das aplicacións *input-output*, dado que se basea na construción dunha matriz cadrada que recolle as valoracións das interrelacións que manteñen entre si as diferentes prioridades do PO. Con iso, obtense unha imaxe clara de dous aspectos fundamentais:

- + Estímase a intensidade e dirección das ligazóns funcionais existentes entre as prioridades, é dicir, a integración global do PO.
- + A caracterización das distintas prioridades, adoptando como criterio de clasificación a función que exerce cada unha delas respecto das restantes: reforzar outras actuacións distintas e/ou absorber os efectos procedentes das mesmas.

A análise das sinerxías realizada responde a unha secuencia de tres fases sucesivas:

- + Construción dunha matriz cadrada de medidas (Táboa 5), na que a lectura por filas e por columnas indica, respectivamente, a influencia e sensibilidade de cada unha das prioridades na estratexia xeral do PO.
- + Valoración das interrelacións directas e indirectas que se producen entre as devanditas prioridades¹.
- + Tipificación das prioridades de investimento en función dos resultados obtidos.

Estas sinerxías son interpretadas como a capacidade que ten cada prioridade para interactuar coas restantes e contribuír así conxuntamente aos Obxectivos Temáticos do PO. A capacidade de influír sobre o logro doutras prioridades diferentes pode producirse de dúas maneiras: ben pola súa dependencia das restantes prioridades, ou pola súa influencia nas mesmas, contribuíndo ao seu cumprimento.

---

¹ A ponderación efectuada estableceuse en función da existencia de interrelacións entre as diferentes medidas de carácter forte (cunha valoración numérica de 5), moderado (cunha valoración igual a 3) ou reducida (que se valoraron con 1).

O estudo da Táboa 5 pon de manifesto que **todas as prioridades de investimento teñen vínculos de interrelación con maior ou menor intensidade, o que beneficia o funcionamento global do PO e a consecución dos seus Obxectivos Específicos e Temáticos.**

Con todo, unha análise máis rigorosa consiste en establecer unha xerarquización das prioridades, en función do grao de influencia e sensibilidade de cada unha fronte ao resto das prioridades intermedias (Gráfico 4). Este criterio vai permitir agrupar as distintas prioridades de acordo a unha tipoloxía que distingue os seguintes grupos ou categorías:

- ✦ **Prioridades cun grao de influencia alto sobre o resto.** Teñen, por tanto, unha gran capacidade de arrastre, polo que poden considerarse como as prioridades de investimento básicas no PO.
- ✦ **Prioridades sensibles.** Son aquelas cuxo desenvolvemento ou éxito depende en boa parte do cumprimento ou o logro das outras prioridades do PO, polo que presentan un elevado grao de dependencia do resto.
- ✦ **Prioridades estratéxicas.** Son aquelas cunha gran capacidade de arrastre sobre outras e que tamén se ven condicionadas polas restantes prioridades do PO. En consecuencia, configúranse como as prioridades crave polo seu “potencial multiplicador” máis elevado.
- ✦ Finalmente, no extremo oposto ao grupo anterior están as prioridades cuxo carácter **independente** con relación ao grao de interdependencia media do conxunto das prioridades é máis alto.

Os resultados obtidos da devandita categorización confirman que **o desenvolvemento de sinerxías entre as prioridades do PO FEDER de Galicia 2014-2020 é coherente**, impulsando desta forma a consecución dos seus obxectivos finais.

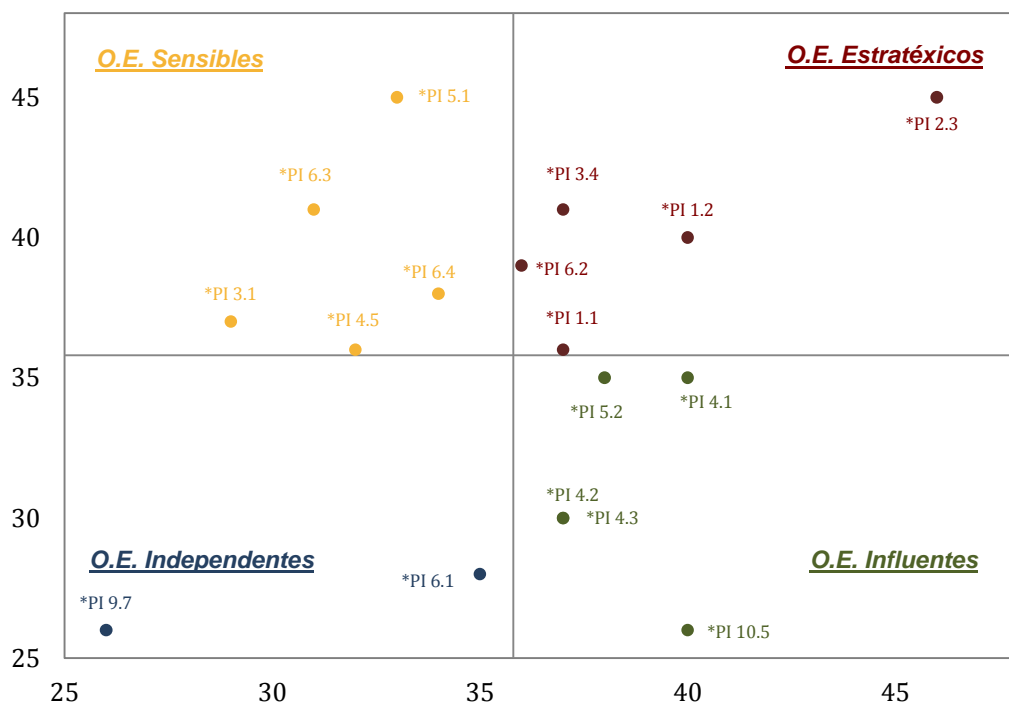

TÁBOA 5. MATRIZ DE VALORACIÓN DE SINERXÍAS ENTRE PRIORIDADES

	PI 1.1	PI 1.2	PI 2.3	PI 3.1	PI 3.4	PI 4.1	PI 4.2	PI 4.3	PI 4.5	PI 5.1	PI 5.2	PI 6.1	PI 6.2	PI 6.3	PI 6.4	PI 9.7	PI 10.5	INFLUENCIA
PI 1.1		5	3	5	4	3	1	1	1	3	1	1	3	1	3	1	1	37
PI 1.2	3		5	5	5	3	3	1	2	1	1	1	1	3	2	3	1	40
PI 2.3	3	3		3	3	2	2	3	2	3	4	2	2	3	1	5	5	46
PI 3.1	3	3	3		4	1	3	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	29
PI 3.4	3	5	3	3		1	3	1	1	3	3	1	1	3	2	3	1	37
PI 4.1	1	2	1	1	3		4	5	3	4	3	4	3	2	2	1	1	40
PI 4.2	1	2	3	1	3	3		5	5	2	2	1	1	1	5	1	1	37
PI 4.3	2	3	3	3	1	4	2		4	4	1	1	2	1	4	1	1	37
PI 4.5	3	2	3	1	2	1	1	1		4	2	1	2	4	3	1	1	32
PI 5.1	3	1	3	1	1	1	1	1	3		5	1	4	3	1	1	3	33
PI 5.2	1	1	3	1	3	2	1	1	2	5		4	5	4	3	1	1	38
PI 6.1	1	2	1	2	1	4	1	3	4	4	2		5	2	1	1	1	35
PI 6.2	3	2	1	1	2	4	3	2	2	2	2	3		4	3	1	1	36
PI 6.3	1	1	3	3	2	1	1	1	1	2	3	1	2		5	1	3	31
PI 6.4	1	1	1	1	1	3	1	1	3	5	3	3	5	3		1	1	34
PI 9.7	3	3	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		3	26
PI 10.5	4	4	4	5	5	1	2	2	1	1	1	2	1	3	1	3		40
SENSIBILIDADE	36	40	45	37	41	35	30	30	36	45	35	28	39	41	38	26	26	35,8

As prioridades de carácter estratéxico correspóndense con aquelas que buscan a promoción da investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación ligada a unha mellora do tecido empresarial de Galicia, especialmente as PEMES, cunha notable incidencia sobre a competitividade e a mellora dos niveis tecnolóxicos (Prioridades 1.1, 1.2 e 3.4), resultando pezas crave para o crecemento da rexión. Así mesmo, a prioridade de investimento 2.3 dirixida á mellora do uso e da calidade das TIC en Galicia e do acceso ás mesmas tamén conta cun marcado carácter estratéxico pola súa interrelación con moitas das outras prioridades, ao fomentar, por unha banda, a competitividade do sector empresarial e, por outra, ao reforzar os servizos dixitais en diferentes ámbitos como a administración, a educación, os servizos sociais, o turismo, o patrimonio cultural ou o transporte. En definitiva, todas as prioridades sinaladas mostran o grao de imbricación máis elevado dentro do conxunto de prioridades do PO, xa sexa favorecendo a realización das outras, como recibindo, ao mesmo tempo, os efectos das demais.

GRÁFICO 4. REPRESENTACIÓN DAS SINERXÍAS ENTRE PRIORIDADES

Fonte: Elaborado por Regio Plus

Pola súa banda, as prioridades de investimento baixo o OT 4, dirixido a favorecer a transición cara a unha economía baixa en emisións de carbono, contan cun destacado carácter influente. En concreto, as prioridades 4.1, 4.2 e 4.3 mostran unha capacidade

de influencia sobre o resto de prioridades superior á media. Parte desta influencia débese ao impacto positivo que un aumento da eficiencia enerxética pode ter sobre a competitividade da industria e do tecido empresarial. Así mesmo, o sector das renovables e da eficiencia enerxética pode brindar novas oportunidades empresariais para Galicia cun notable valor engadido. Por último, o impacto positivo que unha economía baixa en emisións de carbono terá sobre as prioridades de investimento relacionadas coa preservación do medio ambiente e coa redución das ameazas ligadas ao cambio climático reafirman o carácter influente das PI 4.1, 4.2 e 4.3.

Cabe destacar, igualmente, o carácter influente da prioridade de investimento 10.5 dirixida a mellorar as infraestruturas de educación e de formación en Galicia. Este carácter influente explícase polo papel fundamental da educación e a formación no avance cara á economía do coñecemento impulsado polas prioridades de investimento dos OT 1, 2 e 3. Aínda que é certo que as institucións de educación superior non están presentes entre os tipos de operacións previstos, si o están aquelas institucións que se ocupan de etapas de educación anteriores e de formación profesional.

Por outra banda, as prioridades de investimento do PO FEDER de Galicia de 2014-2020 baixo o OT 6 atópanse maioritariamente repartidas entre aquelas con carácter sensible e independente. As prioridades 6.3 e 6.4 dirixidas á preservación e valorización do patrimonio natural mostran unha marcada sensibilidade, especialmente con respecto ás actividades que levarán a cabo baixo as prioridades de investimento relacionadas coa mitigación do cambio climático e a xestión de riscos. Así mesmo, a súa permeabilidade respecto das prioridades 6.1 e 6.2 dirixidas a mellorar a xestión dos residuos e da auga tamén é considerable. Pola súa banda, estas dúas últimas prioridades non destacan polo seu carácter influente xa que se sitúan ao redor da media.

Por último, as únicas dúas prioridades que mostran un marcado carácter independente son a 6.1 e a 9.7. En versións previas do borrador do PO, tamén formaba parte deste grupo a Prioridade de Investimento 6.5. Dado o amplo alcance temático do programa e a selección dun considerable número de prioridades de investimento, **o equipo avaliador considerou valorar a súa redución, en particular daquelas cun grao de independencia relativa maior**. Considerando o anterior e a escasa atribución de recursos da prioridade 6.5, o equipo avaliador valora positivamente a eliminación da mesma e a recolocación da súa atribución financeira a outras prioridades do OT 6, elevando así a concentración e o impacto da axuda sobre a conservación e protección do medio ambiente e a eficiencia dos recursos.

Outras prioridades de investimento que finalmente foron retiradas durante as revisións do PO FEDER de Galicia 2014-2020 son aquelas que se situaban baixo o OT 7. O investimento en transporte sustentable influía nalgúns aspectos como a sustentabilidade e a competitividade de Galicia. Con todo, a retirada destas

prioridades influíu unicamente de forma marxinal na categorización do resto de prioridades de investimento previstas no PO FEDER de Galicia 2014-2020. Ademais, algunhas actuacións referentes ao transporte sustentable e incluídas inicialmente baixo o OT 7, como o fomento da intermodalidade ou a mellora da interconexión para asegurar a competitividade empresarial, atopan cabida baixo outros Obxectivos Temáticos como os OT 3 e 4. Cabe citar ademais que a decisión de non programar baixo o OT 7 é aplaudida polo equipo avaliador porque reduce o alcance dun PO inicialmente moi amplo, permitindo así unha maior concentración da axuda FEDER e, como consecuencia, un maior impacto das actuacións finalmente recollidas.

Por último, a importancia da prioridade 9.7 non se ve correspondida por un suficiente grao de sinerxías respecto ao resto de prioridades de investimento do PO FEDER Galicia 2014-2020. Con todo, o investimento en infraestruturas sociais e sanitarias é fundamental, e a súa complementariedade acentúase desde a perspectiva dos obxectivos perseguidos polo FSE, cuxo cumprimento depende da dotación e calidade dos equipamentos sociais dispoñibles.

2.2.2. Análise da Coherencia Externa

A formulación da Política Rexional da UE sitúa ao territorio como un factor facilitador de crecemento e non como unha restrición ao mesmo. Consecuentemente, esta política europea xoga un papel central na valorización do territorio. Con todo, os impulsos para o crecemento rexional non poden provir unicamente da Política Rexional como instrumento estrutural de apoio ao desenvolvemento, senón que este debe ser tamén impulsado polo resto de políticas sectoriais e programas de financiamento da UE, así como polas políticas e programas nacionais e rexionais. Estoutras políticas e programas deben contribuír xunto coa Política Rexional ao desenvolvemento das rexións e do conxunto da UE, sentando as bases para un crecemento intelixente, sustentable e integrador.

Desde esta perspectiva, a implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020 non debe concibirse como un programa illado, senón que debe ter en conta a contribución doutros programas de financiamento europeo que existen e cos que comparte áreas de actuación, instrumentos, público obxectivo, etc. para asegurar un desenvolvemento harmonioso que favoreza e promova unha maior eficiencia nos resultados e impactos das actuacións financiadas, así como unha maior sustentabilidade das mesmas. Non hai dúbida de que os impulsos de crecemento tamén deben provir da **interrelación da Política Estrutural co resto das políticas e programas comunitarios.**

Desde esta perspectiva, nin a formulación nin a posterior implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020 deben considerarse como illadas. Ao contrario, as

directrices estratéxicas e as contribucións complementarias doutras políticas e programas de financiamento cos que o PO FEDER de Galicia 2014-2020 comparte campos de acción, instrumentos e obxectivos debeñen nun imperativo. Á fin e ao cabo, a complementariedade entre os diferentes programas e instrumentos debe permitir unha maior eficiencia nos resultados alcanzados, así como un maior impacto e sustentabilidade das intervencións financiadas.

Neste contexto, procedeuse a unha análise da coherencia externa do Programa baseado na valoración das relacións de eficiencia e **compatibilidade** coas demais intervencións públicas. Iso permitiu obter un escalado que oscila entre unha situación de “*contradición*” no lado negativo e de “*sinerxía*” no positivo:

- + **Contradición:** As intervencións producen resultados contrapostos que limitan a xeración de impactos positivos sobre o territorio ou os grupos de destinatarios.
- + **Competencia:** As intervencións comparten determinados aspectos (beneficiarios, tipoloxía de actividades ou sector produtivo), pero as condicións de acceso á axuda difiren, o que pode dar lugar a “efectos substitución”.
- + **Duplicación:** As intervencións apoian aos mesmos beneficiarios con liñas de actuación moi similares e no mesmo territorio.
- + **Lagoas:** As intervencións non cobren algúns ámbitos de actuación prioritarios, debido a unha deficiente coordinación, entre outras posibles razóns.
- + **Neutralidade:** As intervencións non teñen ningún tipo de interacción, nin polas medidas que expoñen nin polos grupos destinatarios das mesmas.
- + **Complementariedade:** As intervencións perseguen uns obxectivos comúns.
- + **Sinerxías:** As intervencións inclúen actuacións cun impacto potencial maior que a suma dos impactos desas mesmas actuacións consideradas separadamente ou de forma illada.

A análise abordada estrutúrase en tres dimensións: a dimensión rexional, a dimensión nacional e a dimensión comunitaria. En cada unha delas identificáronse os principais referentes de planificación nos ámbitos identificados polos oito Obxectivos Temáticos nos que intervéñ o PO podéndose concluír **a existencia dunha clara coherencia externa do PO FEDER de Galicia 2014-2020.**

a) Dimensión rexional

Para a análise da dimensión rexional, o equipo avaliador centrouse naquelas formulacións por parte da Xunta de Galicia cun marcado carácter de planificación

estratéxica, sen entrar noutro tipo de plans ou programas que, a pesar da súa transcendencia sectorial, están circunscritos a ámbitos temáticos de actuación máis delimitados.

A pesar de non coincidir plenamente o seu marco temporal co do PO FEDER de Galicia 2014-2020, o *Plan Estratéxico de Galicia 2010-2014 Horizonte 2020 (PEG)* segue sendo relevante debido a que fixa o seu horizonte temporal en 2020. Este Plan integra os obxectivos e prioridades estratéxicas que compoñen unha política económica capaz de constituír un apoio e unha referencia para a sociedade, coa finalidade de aumentar a riqueza de Galicia e o benestar dos seus cidadáns mediante o aumento da competitividade, a produtividade e a innovación.

Destaca que o PEG asume como obxectivos propios os principios orientadores da Estratexia Europa 2020. Non sorprende, pois, que se trate dunha perspectiva global marcada por un documento que abarca a práctica totalidade de ámbitos de intervención do PO FEDER.

O Obxectivo Xeral do PEG é incrementar o benestar e a calidade de vida dos cidadáns de Galicia, a través dunha economía competitiva e unha Administración solidaria, mediante o fomento do coñecemento e a innovación, abrindo a porta á creación de emprego de calidade, o reforzo da cohesión social e o equilibrio territorial.

En concreto o PEG selecciona cinco eixos de actuación con varios obxectivos específicos en cada un:

- + 1. Cohesión Social, benestar e calidade de vida.
- + 2. Dinamización económica, crecemento e emprego.
- + 3. Economía do coñecemento
- + 4. Sustentabilidade ambiental e equilibrio territorial
- + 5. Administración austeras, eficiente e próxima ao cidadán.

Por tanto, **existe un alto nivel de coherencia entre PO FEDER de Galicia 2014-2020 coa planificación estratéxica do PEG**, en especial no relativo aos Eixos 2, 3, 4 e 5. O PO FEDER de Galicia configúrase, a través de todos os seus obxectivos temáticos e prioridades de investimento, como un instrumento esencial para a consecución dos obxectivos marcados polo PEG. Hai que sinalar, ademais, que o PEG agrupa baixo os seus eixos de intervención e para a consecución dos seus obxectivos específicos unha gran cantidade de plans e programas sectoriais, algúns dos cales gardan unha estreita coincidencia co PO FEDER de Galicia.

Galicia conta co *Plan Galego de Investigación, Innovación e Crecemento (Plan I2C)* que coincide, en parte, co período de programación do FEDER ao abarcar o período 2011-2015. O Plan I2C diríxese a fomentar:

- + A captación, formación e retención do talento.
- + A investigación de referencia e competitiva.
- + A innovación e a valorización.
- + O crecemento empresarial.
- + O cambio de modelo para ter un sistema competitivo máis aló de 2013.

Por tanto, existe tamén un alto grao de coherencia entre os obxectivos perseguidos polo Plan I2C e os obxectivos marcados polo PO FEDER de Galicia 2014-2020. Esta coherencia é especialmente evidente polo que respecta aos **Obxectivos Temáticos 1, 2 e 3** do PO.

Cun ámbito de actuación similar, pero cun enfoque diferente e un lapso temporal máis prolongado, a *Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia 2014-2020 (RIS3 Galicia)* configúrase como un instrumento para consolidar a economía galega para o ano 2020 nunha senda socialmente recoñecible cara á mellora do crecemento e a competitividade en base á transformación do modelo produtivo, desde un modelo de intensidade tecnolóxica media-baixa das actividades produtivas, a un modelo caracterizado por unha intensidade tecnolóxica medio-alta.

Hai que destacar que a última versión do PO FEDER de Galicia 2014-2020 inclúe unha xustificación máis detallada da vinculación deste programa á Estratexia RIS3 de Galicia. Detállase a coherencia coa RIS3 do OT 1 do PO. Este Obxectivo Temático prevé unicamente actuacións previstas na Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia.

Neste sentido, a Estratexia RIS3 é un instrumento crave para a competitividade, o crecemento económico e a creación de postos de traballo sustentables en Galicia. Ademais, a estratexia racionaliza a utilización dos recursos e os fondos públicos e privados, focalizando os esforzos ao redor dunha visión de futuro de excelencia alcanzable e conseguindo unha maior eficiencia e eficacia.

Dita estratexia define, en consecuencia, o marco no que se desenvolven as liñas de actuación previstas nos **Obxectivos Temáticos 1, 2 e 3** do PO FEDER de Galicia 2014-2020, o que evidencia a coherencia entre estes e os cinco eixos estratéxicos da Estratexia RIS3:

- + **Eixo 1:** Reforzo á xeración de coñecemento e talento excelente nas áreas de especialización.
- + **Eixo 2:** Impulso de dinámicas fluídas de transferencia de coñecemento da academia á empresa e da empresa ao mercado.
- + **Eixo 3:** Reforzo da capacidade de absorción de coñecemento por parte das Pemes e das empresas en xeral.

- ✦ **Eixo 4:** Creación dun marco sustentable para o florecemento e consolidación do descubrimento emprendedor.
- ✦ **Eixo 5:** Comercialización de produtos e servizos intensivos en coñecemento

Estes son os 5 eixos nos que converxen as prioridades marcadas pola Estratexia RIS3 estruturadas en tres retos que son as seguintes:

- ✦ **Un novo modelo de xestión dos recursos naturais e culturais baseado na innovación** que pretende unha modernización dos sectores tradicionais galegos a través da introdución de innovacións que melloren a eficiencia e rendemento do uso dos recursos e a súa reorientación cara a usos alternativos con maior valor engadido en actividades enerxéticas, acuícolas, farmacolóxicas, cosméticas, alimentarias e culturais.
- ✦ **Un novo modelo industrial sustentado na competitividade e o coñecemento** que pretende aumentar a intensidade tecnolóxica da estrutura industrial de Galicia, a través da hibridación e as Tecnoloxías Facilitadoras Esenciais.
- ✦ **Un novo modelo de vida saudable cimentado no envellecemento activo da poboación** que pretende situar a Galicia como unha rexión líder no sur de Europa na oferta de servizos e produtos intensivos en coñecemento relacionados cun modelo de vida saudable.

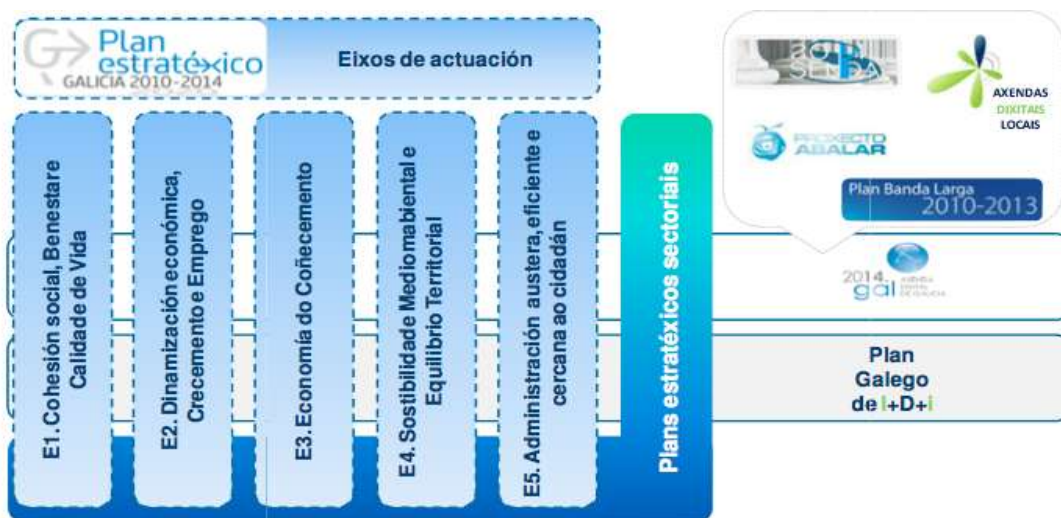
Por tanto, non só existe unha plena coherencia entre os OT 1, 2 e 3 do PO FEDER de Galicia 2014-2020 e a estratexia de especialización marcada pola RIS3 de Galicia, senón que tamén hai un alto grao de coherencia respecto dos temas tratados por ambos os instrumentos. Desta maneira, a práctica maioría de OT abordados polo PO atopan o seu lugar dentro da Estratexia RIS3 de Galicia.

O obxectivo último da súa aplicación debe aliñar a estratexia de especialización intelixente de Galicia coas prioridades previstas na *Estratexia Española de Ciencia, Tecnoloxía e Innovación* e na *Estratexia Europea 2020*.

De forma máis particular, a **Axenda Dixital de Galicia (2014.gal)**, define o marco de desenvolvemento da sociedade da información na rexión, establecendo o obxectivo xeral de maximizar o potencial social e económico das TIC como peza cruce que axude a converter a economía en intelixente, sustentable e integradora, cun alto nivel de emprego, cohesión social e territorial. Sendo a mellora e extensión dos servizos públicos dixitais un dos alicerces de 2014.gal, existe unha gran coherencia coas actuacións previstas no **Obxectivo Temático 2** do PO FEDER de Galicia 2014-2020, cuxas actuacións se dirixen precisamente a este propósito concreto.

ESQUEMA 1. ENFOQUE ESTRATÉGICO DA AXENDA DIXITAL DE GALICIA

Fonte: 2014.gal Axenda Dixital de Galicia

En conclusión, os referentes relacionados establecen o marco no que se desenvolven as liñas de actuación previstas no PO, co que se garante a existencia clara de complementariedade e a xeración de sinerxías.

TÁBOA 6. ANALISE DA COHERENCIA ENTRE O PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 E OUTROS PROGRAMAS/PLANS REXIONAIS

	Plan Estratéxico Galicia 2014-2020	RIS3 Galicia	Plan Galego I+D+i	2014.gal Axenda Dixital de Galicia
Contradición				
Competencia				
Duplicación				
Lagoas				
Neutralidade				
Complementariedade	+++	+++	+++	+++
Sinerxías	+++	+++	+++	++

+ Débil
 ++ Media
 +++ Alta

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

b) Dimensión nacional

Tal e como establece a Avaliación do Acordo de Asociación, “avaliar a coherencia externa implica así mesmo analizar a consistencia da estratexia (...) co **Plan Nacional de Reformas**, que se presenta como un programa ambicioso que incorpora medidas

para mellorar a eficiencia, flexibilidade e competitividade de distintos ámbitos da economía española e para facilitar o crecemento e a creación de emprego”.

En concreto, da lectura de tal avaliación despréndese a contribución dos Fondos Estruturais e de Investimento Europeos no relativo aos Obxectivos Temáticos 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 e 10, que constitúen o ámbito de intervención do FEDER na Comunidade Autónoma de Galicia, ao Plan Nacional de Reformas nas áreas prioritarias “Fomentar o crecemento e a competitividade actual e futura” (AGS 3), “Loitar contra o desemprego e as consecuencias sociais da crise” (AGS 4) e “Modernización da Administración Pública” (AGS 5).

As áreas prioritarias AGS 1 (Saneamento fiscal diferenciado e favorecedor do crecemento) e AGS 2 (Restablecer as condicións normais de préstamo á economía) refírense a cuestións de carácter macroeconómico que exceden as posibilidades da Política de Cohesión. Isto mesmo sucede co eixo 1 da AGS 3 (Aumentar a flexibilidade da economía: Lei de Desindexación).

TÁBOA 7. ANÁLISE DA COHERENCIA ENTRE O PO FEDER 2014-2020 E O PLAN NACIONAL DE REFORMAS 2014

	AGSE 1 (Saneamento fiscal diferenciado e favorecedor do crecemento)	AGS 2 (Restablecer as condicións normais de préstamo á economía)	AGS 3 (Fomentar o crecemento e a competitividade actual e futura)	AGS 4 (Loitar contra o desemprego e as consecuencias sociais da crise)	AGS 5 (Modernización da AA.PP.)
Contradición					
Competencia					
Duplicación					
Lagoas					
Neutralidade	+	+			
Complementariedade			+++	+++	+++
Sinerxías			+++	+++	+++

+ Débil

++ Media

+++ Alta

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

Neste contexto, o PO FEDER de Galicia 2014-2020 resulta coherente co PNR nos ámbitos sinalados (AGS 3, AGS 4 e AGS 5). De feito, todos os Obxectivos Específicos contribúen de forma directa aos obxectivos de polo menos un dos Eixos do PNR.

TÁBOA 8. COHERENCIA DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 CO PROGRAMA NACIONAL DE REFORMAS 2014

	OBXECTIVOS ESPECÍFICOS																					
	OE 1.1.2	OE 1.2.1	OE 1.2.3	OE 2.3.1	OE 2.3.2	OE 3.1.2	OE 3.4.1	OE 3.4.3	OE 4.1.2	OE 4.2.1	OE 4.3.1	OE 4.5.1	OE 5.1.1	OE 5.2.1	OE 6.1.1	OE 6.2.1	OE 6.3.1	OE 6.3.2	OE 6.4.1	OE 9.7.1	OE 10.5.1	
AGS. 3. FOMENTAR O CRECEMENTO E A COMPETITIVIDADE ACTUAL E FUTURA																						
Eixo 1. Aumentar a flexibilidade da economía: Lei de Desindexación																						
Eixo 2. Contorna favorable aos emprendedores	+	+	+			+	+	+														
Eixo 3. Capital humano	+					+																+
Eixo 4. Innovación e novas tecnoloxías	+	+	+	+	+	+	+		+													
Eixo 5. Funcionamento competitivo dos mercados							+	+														
Eixo 6. Crecemento respectuoso co medio ambiente. Loita contra os efectos do cambio climático									+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
AGS. 4. LOITAR CONTRA O DESEMPREGO E AS CONSECUCIAS SOCIAIS DA CRISE																						
Eixo 1. Mercado de traballo e políticas activas de emprego						+	+	+														+
Eixo 2. Inclusión social						+	+														+	+
AGS. 5. MODERNIZACIÓN DA ADIMISTRACIÓN PÚBLICA																						
Eixo 1. Racionalización e eliminación de duplicidades				+	+																	
Eixo 2. Transparencia e confianza nas institucións				+	+																	
Eixo 3. Administración xudicial				+	+																	

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

Os Eixos máis relevantes son os asociados á AGS 3, en particular aquel relacionado coa innovación e as TIC que incide nos Obxectivos Específicos baixo os OT 1, 2 e 3, así como o referente ao crecemento respectuoso co medio ambiente que incide nos Obxectivos Específicos vinculados coas enerxías renovables, a eficiencia enerxética, a loita contra o cambio climático e a protección do medio ambiente (OT 4, 5 e 6).

En definitiva, os Obxectivos Temáticos definidos no PO FEDER de Galicia 2014-2020 imbrícanse de forma coherente coas áreas prioritarias definidas no Programa Nacional de Reformas de 2014 cuxa finalidade última é *“permitir que o cambio de ciclo que parece estar a iniciarse se consolide e permita un crecemento sólido e sustentable que favoreza, de forma decidida, a creación de emprego”*. De forma particular, sobresaen no relativo ao fomento do crecemento e a competitividade actual e futura nas súas dimensións económica e ambiental, así como social, aínda que esta última cobra unha maior relevancia dentro do PO FSE de Galicia 2014-2020.

c) Dimensión comunitaria

A análise proposta polo equipo avaliador estrutúrase en dous bloques:

- + A complementariedade co resto de Fondos Estruturais e Europeos de Investimento na rexión.
- + E a coherencia con outros programas de financiamento europeo que deben ser obxecto de consideración na implementación do PO para buscar sinerxías e complementariedades que optimicen os resultados alcanzados.

c.1) A complementariedade no marco dos Fondos Estruturais e de Investimento Europeos

---

A complementariedade entre os Fondos Estruturais e de Investimento Europeos (EIE) é un dos principios básicos para a aplicación de todos os recursos da UE. Este principio foi adquirindo unha importancia maior co tempo no ordenamento xurídico comunitario.

Así, paulatinamente incrementáronse os esforzos para procurar a mellor utilización ou combinación de todos os instrumentos financeiros, co fin de responder á necesidade de reforzar e potenciar os efectos sinérxicos na contribución ás diferentes políticas e a necesidade de optimizar a eficiencia e a coordinación no uso e aplicación dos fondos.

Non en van, **unha condición necesaria para o éxito das programacións do período 2014-2020 é garantir a complementariedade recíproca entre as actividades cofinanciadas con cargo ás distintas Políticas Comunitarias da UE, é dicir, que se aplique unha auténtica coordinación das axudas procedentes dos distintos fondos,**

en particular do FEDER, o FSE, o FEADER e o FEMP, asegurando que estes fondos se complementen mutuamente.

Desta forma, a eficacia da política de desenvolvemento só será efectiva se as políticas aplicadas no ámbito da Política de Cohesión, a Política de Desenvolvemento Rural e a Política Agraria Común (PAC), así como a Política Pesqueira Común, están coordinadas e son complementarias, evitando o dobre financiamento e as lagoas. Desta maneira, facilítase acometer proxectos cun maior valor engadido europeo.

En consecuencia, os Estados membros, asumen a responsabilidade de asegurar e potenciar a complementariedade entre instrumentos financeiros a través do proceso de planificación, e tamén durante as fases de seguimento e avaliación das diferentes políticas cofinanciadas (tal e como recolle o artigo 52.2.d) do Regulamento (UE) Nº 1303/2013).

De forma específica, o Programa Operativo FEDER de Galicia 2014-2020 elaborouse de maneira coordinada coa definición do Programa Operativo FSE de Galicia 2014-2020. En particular, durante a programación tívose unha especial atención ás marxes de elixibilidade de ambos os fondos FSE e FEDER, diferenciando claramente os Obxectivos Temáticos de competencia en cada un dos casos.

Con todo, cabe resaltar que coinciden dous OT nos PO do FEDER e do FSE para Galicia. Os OT 9 e 10 están presentes en ambos os PO, aínda que cada fondo actuará en diferentes ámbitos de intervención. Así mesmo, estableceranse criterios de selección de operacións, de acordo co artigo 125. 3.a) do *Regulamento (UE) nº 1303/2013*, que serán aprobados polos respectivos Comités de Seguimento dos Programas.

Por outra banda, as sinerxías positivas entre as actuacións de ambos os fondos en Galicia, aínda que non se enmarquen dentro dos mesmos OT, son evidentes. Ademais, o organismo responsable da xestión de ambos os programas é coincidente, facilitando a creación dos mecanismos necesarios para evitar a existencia de actividades financiadas por ambos os fondos, aspecto que foi tido en conta tamén durante a toma de decisións nesta fase de programación.

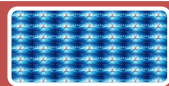
Por outra banda, a complementariedade e coordinación cos Programas Operativos plurirrexionais cofinanciados polo FEDER garantiuse grazas á celebración de reunións (tanto bilaterais como xerais) nas que participaron todas as Administracións implicadas na programación dos fondos. Así, a Xunta de Galicia, a través da Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos, mantivo un estreito contacto coas autoridades nacionais para expor unha estratexia coherente.

A intervención de cada nivel administrativo tratou de reforzar os obxectivos específicos establecidos, evitando posibles duplicidades, en especial naqueles

obxectivos temáticos onde coexisten actuacións dependentes da Administración Xeral do Estado e da Comunidade Autónoma de Galicia.

c.2) A coherencia con outros Programas de Financiamento Europeo

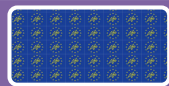
Os principais Programas de Financiamento Europeo que deben ser obxecto de consideración na implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020 para buscar sinerxías e complementariedades que optimicen os resultados alcanzados son:

INICIATIVA “HORIZONTE 2020”: Pretende contribuír á construción dunha economía baseada no coñecemento e a innovación en toda a UE, así como a realización e o funcionamento do Espazo Europeo de Investigación.

MECANISMO “CONECTAR EUROPA”: Programa destinado a acelerar os investimentos a longo prazo en estradas, ferrocarrís, redes eléctricas e redes de banda larga rápida.

INICIATIVA “LIFE”: Impulsa a integración de aspectos medioambientais na formulación e execución de políticas, contribuindo ao desenvolvemento sostible.

PROGRAMA “INER 300”: Financiamento de proxectos de demostración comercial de captura e almacenamento de CO₂, así como proxectos de demostración de tecnoloxías innovadoras de enerxías renovables.

PROGRAMA PARA O CAMBIO SOCIAL E A INNOVACIÓN: Integrará os actuais Programas “Progress” (emprego e solidariedade social), “Eures” (servizos europeos de emprego) e o “Instrumento Europeo de Microfinanciamento Progress”.

PROGRAMA “EUROPA CREATIVA”: Continuación dos programas MEDIA e CULTURA 2007-2013. Persigue por en valor a cultura como un factor da estratexia europea 2020 reforzando a competitividade do sector creativo e cultural, sobre todo Pemes.

PROGRAMA “ERASMUS”: Procura atender ás necesidades do ensino e aprendizaxe de todos os participantes en educación superior formal e en formación profesional de nivel terciario.

PROGRAMA “LEONARDO DA VINCI”: Pretende mellorar a competitividade do mercado de traballo europeo, axudando a adquirir novas habilidades e coñecementos. Apoia tamén as innovacións e melloras nos sistemas de formación profesional.

PROGRAMA “COSME”: Persigue mellorar as condicións para a competitividade e sostibilidade das empresas, promover o emprendemento, mellorar o acceso ao financiamento, así como aos mercados.

✦ Programa de Investigación e Innovación da Unión Europea 2014-2020 (H2020):

H2020 é o novo programa marco de I+D+i para o período 2014-2020. Ademais do apoio tradicional á investigación e ao desenvolvemento, o novo H2020 inclúe, por primeira vez, o apoio á innovación. Por iso, H2020 fomentará accións ao longo de toda a cadea de innovación, desde a investigación básica ata o mercado.

H2020 preséntase como o principal instrumento para a implementación da Unión pola Innovación, unha das *Flagships* establecidas pola Estratexia Europa 2020. Por iso, a aliñación do programa con esta estratexia europea é total, feito que favorece as relacións de complementariedade de H2020 co PO FEDER de Galicia 2014-2020. Con todo, hai que sinalar que, a pesar de compartir o mesmo obxectivo estratéxico de contribuír ao desenvolvemento intelixente, sustentable e integrador, ambos os programas propoñen estratexias diferentes:

- H2020 busca premiar a excelencia en I+D+i . Os proxectos son elixidos en xeral coa excelencia como único criterio e a través de convocatorias altamente competitivas a nivel europeo. Se temos en conta que as capacidades, infraestruturas e recursos destinados á I+D+i difiren dunha rexión europea a outra e que H2020 non inclúe criterios predefinidos de distribución xeográfica, non podemos esperar unha participación xeograficamente equilibrada en H2020.
- Pola súa banda o PO FEDER de Galicia 2014-2020 ofrece un financiamento máis adaptado ao territorio e, por iso, está nunha mellor posición para abordar as necesidades así como para desenvolver e fortalecer as capacidades de I+D+i existentes en Galicia. Os proxectos son elixidos polo seu impacto económico, social e territorial e implicarán obrigatoriamente a actores da Comunidade Autónoma. O obxectivo é a consolidación dunha estrutura investigadora de excelencia, a potenciación da investigación, o desenvolvemento e aplicación de tecnoloxías avanzadas, o fomento da investigación científica e técnica de excelencia e o aumento da calidade científica, así como a crecente colaboración entre os actores do Sistema Galego de Ciencia, Tecnoloxía e Innovación e a intensificación da cooperación con outros axentes. Así mesmo, promove o impulso e promoción de actividades de I+i lideradas polas empresas e o apoio á creación e consolidación de empresas innovadoras, coa finalidade de favorecer cambios cualitativos no tecido económico rexional.

Todo iso derivará na promoción dunha investigación de excelencia, innovación, valor engadido na produción e a especialización intelixente na rexión. Consecuentemente, o seu enfoque resulta máis próximo ás necesidades dos axentes socioeconómicos de Galicia en materia de I+D+i.

A pesar destas diferenzas de enfoque, as potenciais interaccións entre ambos os programas son considerables. Así, o PO FEDER de Galicia 2014-2020 preséntase como un instrumento adecuado para financiar aqueles temas que non se inclúan nos Programas de Traballo ou nas convocatorias de H2020 e que, con todo, sexan importantes para Galicia.

Ademais, durante o actual período de programación 2014-2020 o FEDER pode utilizarse para posibilitar o avance cara á excelencia a través da mellora das capacidades de I+D+i e o fomento dun contexto máis favorable á innovación. Neste sentido o PO FEDER de Galicia 2014-2020 debe servir como unha “escaleira cara á excelencia”. Todo iso pode repercutir nunha maior participación futura dos actores do sistema galego de I+D+i en H2020.

Por outra banda, o PO FEDER de Galicia 2014-2020 preséntase como un bo instrumento para trasladar ao mercado os resultados de I+D+i obtidos grazas ao previo apoio de H2020, sempre que estean en liña coa RIS3 de Galicia, co correspondente beneficio económico e social para a rexión.

De feito, as PI 1.1 e 1.2 do PO FEDER de Galicia 2014-2020 contemplan especificamente operacións dirixidas a fomentar a coordinación estratéxica entre os Fondos EIE en Galicia e H2020. En concreto, contémpase o financiamento combinado para:

- Cofinanciar a extensión de actividades de proxectos apoiados por H2020
- Cofinanciar proxectos avaliados positivamente por H2020 sen ser financiados
- Cofinanciar a extensión de accións específicas de explotación de resultados a realizar por socios galegos de proxectos de I+D+i financiados por H2020
- Cofinanciar as iniciativas KIC
- Dinamizar a participación de axentes galegos nas grandes iniciativas de H2020, en particular en EIPs , PPPs e JPIs.

Por tanto, o potencial do PO FEDER de Galicia 2014-2020 para accións de downstreaming e *upstreaming* desde e cara a H2020 merece ser recalcado. Para un óptimo uso do PO neste sentido poderá utilizarse como referencia a Guía *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes*, que elaborou a Comisión Europea para as autoridades encargadas de planificar e implementar os Fondos EIE.

ESQUEMA 2. COORDINACIÓN ESTRATÉGICA ENTRE OS FONDOS EIE EN GALICIA E H2020

Fonte: Comisión Europea, *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes*

Como novidade, Horizonte 2020 inclúe tamén un Instrumento de apoio ás PEME innovadoras. Por tanto, tamén coincide co PO FEDER de Galicia 2014-2020 neste propósito particular. Con todo, ao abordar todo o territorio europeo, H2020 só apoiará a aquelas PEME altamente innovadoras, o que volve por de manifesto o impacto xeográfico limitado de H2020 e outorga ao PO FEDER de Galicia 2014-2020 unha gran marxe para actuar a favor das PEME situadas na rexión. Ademais, ao permitir o novo instrumento PEME de H2020 os participantes únicos, as propostas orixinadas en Galicia e avaliadas positivamente por H2020, pero que non accederon a financiamento, tamén poderían ser financiadas polo PO FEDER de Galicia.

Por último, hai que sinalar que H2020 inclúe unha nova prioridade dirixida a ofrecer respostas aos principais retos sociais europeos. H2020 financiará proxectos de I+D+i en todas e a cada unha das áreas temáticas abordadas polo PO FEDER de Galicia 2014-2020. Así, ademais dunha relación directa entre H2020 e os Obxectivos Temáticos 1, 2 e 3 do PO FEDER de Galicia, H2020 abordará tamén problemáticas relacionadas co resto de OT.

A modo de conclusión pódese sinalar que as potenciais relacións de eficiencia e complementariedade entre o PO FEDER de Galicia e H2020 son elevadas. A pesar diso, segue existindo certo risco de duplicación debido a que ambos os programas comparten obxectivos estratéxicos, campos de acción e potenciais beneficiarios. Por elo, unha coordinación política e estratéxica adecuada é necesaria en aras de fomentar as relacións de complementariedade e sinerxías. Isto permitiría que H2020 premiase a excelencia científica e que o PO FEDER de Galicia 2014-2020 servise tanto para avanzar cara a esa excelencia en Galicia, como para aproveitar e maximizar as accións apoiadas por H2020, así como os seus resultados, para o beneficio económico e social da Comunidade Autónoma.

✦ **Mecanismo Conectar Europa (MCE):**

O MCE é o mecanismo financeiro europeo para proxectos de infraestrutura de interese transnacional nos ámbitos do transporte, a enerxía e as telecomunicacións. O obxectivo é prover os elementos carentes e acelerar así o desenvolvemento de redes transeuropeas nestes ámbitos. Ademais, o MCE pretende atraer o financiamento público e privado necesaria para a consecución dos seus fins. Ao centrarse nunhas redes de transporte, enerxía e telecomunicacións interconectadas, o MCE debe contribuír á consecución do mercado único europeo.

Así mesmo, o mecanismo é imprescindible para avanzar na consecución dos obxectivos da Estratexia Europea 2020. A transformación cara a unha economía sustentable e competitiva baseada no coñecemento require dunhas redes de enerxía, transporte e TIC adecuadas, modernas e flexibles. Por tanto, do mesmo xeito que xa se mencionou ao tratar o programa H2020, o aliñamento do MCE coa Estratexia Europa 2020 abre a porta a complementariedades co PO FEDER de Galicia.

En concreto, obsérvanse relacións considerables do PO FEDER de Galicia cos campos de acción deste Mecanismo relacionados coas TIC e a enerxía pola inclusión dos OT 2 e 4. A desaparición do OT 7 na última versión do PO FEDER de Galicia fai que a relación co ámbito do transporte do MCE perda certa relevancia.

No campo das TIC non se observan nin se albiscan aspectos de contradición, competencia ou duplicación evidentes entre o PO FEDER de Galicia e o MCE. O MCE céntrase principalmente no despregamento de banda ancha ao longo do territorio europeo, e o seu papel como impulsor de servizos e aplicacións dixitais no ámbito das TIC viuse fortemente reducido pola diminución do orzamento inicialmente exposto pola Comisión. Aínda así, unha parte reducida do MCE séguese dirixindo a facilitar o despregamento e operación destes servizos dixitais transeuropeos. Neste sentido, o PO FEDER de Galicia está particularmente ben situado ao promover o reforzo das aplicacións das TIC para os servizos públicos

dixitais a través do Obxectivo Temático 2. A pesar de non ter o alcance transnacional do MCE, as solucións de servizos dixitais que se apoiarán a través do PO FEDER de Galicia poderían deseñarse para ser interoperables cos servizos dixitais do Mecanismo, o que incrementaría as sinerxías e complementariedades entre ambos os programas.

En relación co campo da enerxía, a vinculación pode catalogarse de complementaria na medida en que o PO FEDER de Galicia 2014-2020 orienta as súas actuacións baixo o OT 4 cara á mellora da eficiencia enerxética e o uso das enerxías renovables en Administracións Públicas e vivendas, así como en empresas, mentres que o *Mecanismo Conectar Europa* diríxese principalmente a modernizar as infraestruturas de transmisión enerxética e asegurar o aprovisionamento de enerxía en Europa.

Tal e como sinalabamos, no referente ao transporte, a decisión de non incluír finalmente o OT 7 no PO FEDER de Galicia fai que perdan relevancia as relacións entre este programa e o ámbito de transporte do MCE. Aínda que xa non se persegue a completión das redes básicas se se mantén o fomento da intermodalidade e a conexión ás principais redes de transporte con actuacións determinadas situadas agora baixo os OT 3 e 4.

✦ Programa de Medio Ambiente e Cambio climático (LIFE):

LIFE é o instrumento financeiro da UE para proxectos de conservación da natureza e o medio ambiente. Durante o período 2014-2020, o programa LIFE contribuirá ao desenvolvemento sustentable e á consecución dos obxectivos da Estratexia Europa 2020, así como doutros compromisos ambientais e climáticos contraídos pola UE. Unha vez máis, a orientación cara á Estratexia Europa 2020 compartida polo programa LIFE e o PO FEDER de Galicia abre a porta a posibles sinerxías e complementariedades.

O novo LIFE estrutúrase en dous subprogramas:

- ✦ O *Subprograma de Medio Ambiente* céntrase en tres áreas prioritarias: eficiencia dos recursos, biodiversidade e goberno ambiental. Estas áreas temáticas tamén están recollidas no FEDER de Galicia 2014-2020, concretamente nas Prioridades de Investimento baixo o OT 6.
- ✦ Pola súa banda, o *Subprograma Acción polo Clima* cobre aspectos relativos á mitigación e adaptación ao cambio climático, así como tamén unha área prioritaria de goberno. Estas temáticas están igualmente presentes no PO FEDER de Galicia a través das Prioridades de Investimento baixo o OT 5.

Do descrito despréndese que ambos os Programas comparten áreas temáticas similares, con todo están orientados a aspectos particulares diferenciados (actuacións máis particularizadas no caso do PO FEDER).

Por outra banda, están orientados a un público obxectivo diferente (principalmente axentes socioeconómicos relevantes en materia de medio ambiente, especialmente os diferentes niveis da administración pública no caso do LIFE, fronte á propia Administración Pública, empresas e particulares no caso do PO) e a súa execución realízase a través de instrumentos diferentes, xa que fronte ás axudas non reembolsables ou execución directa que predomina no enfoque establecido pola Xunta de Galicia, no LIFE son os proxectos colaborativos a principal fórmula de implementación.

Neste contexto, a principal relación a destacar é a de complementariedade, aínda que poderían xurdir algúns puntos de duplicidade e competencia nalgúns actuacións particulares que poden superarse cun enfoque estratéxico claro.

Programa NER 300:

NER 300 é o novo programa de financiamento da UE para proxectos de demostración innovadores no ámbito da redución de emisións. En concreto, NER 300 achegará financiamento ao desenvolvemento de proxectos de demostración industrial en captura e almacenamento de CO₂, así como en enerxías renovables innovadoras. Os proxectos poden abarcar as seguintes tecnoloxías renovables: bioenerxía, enerxía termosolar, xeotérmica, eólica, enerxías mariñas e a xestión descentralizada de fontes renovables mediante redes intelixentes.

Estas iniciativas resultan complementarias das postas en marcha polo PO FEDER de Galicia que, tal e como se referiu anteriormente, teñen un carácter máis particular e están vinculadas á promoción da eficiencia enerxética e ao uso de enerxías renovables en Administracións Públicas, vivendas e empresas.

Con todo, hai que salientar o papel destacado da bioenerxía dentro de NER300, xa que esta copou gran parte das axudas do programa. Así mesmo, o fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables da PI 4.1 do PO FEDER de Galicia céntrase no fomento das actividades asociadas ao ciclo de aproveitamento da biomasa térmica. Con todo, debido á altísima competitividade para acceder ás axudas do NER300, dado que o seu alcance esténdese a todo o territorio europeo, só aqueles proxectos extremadamente innovadores teñen acceso ao financiamento dispoñible. Débese engadir a esta particularidade que o NER300 cingúese a proxectos de demostración. Así, aínda que é certo que a biomasa foi obxecto de apoio polo NER300, fíxoo a través de proxectos moi innovadores e próximos ao mercado. Por tanto, non se aprecian elementos evidentes de contradición ou competencia entre as actuacións do PO FEDER de

Galicia, máis focalizadas, e aquelas de apoio a proxectos enormemente innovadores e de demostración do NER300.

✦ Programa para o Cambio Social e a Innovación (PSCI):

O PSCI é o novo instrumento da UE en materia de emprego e asuntos sociais, destinado a loitar contra as altas taxas de desemprego, pobreza, exclusión social e envellecemento da poboación, entre outros. Impulsa iniciativas que procuren fortalecer a coordinación das políticas sociais, o desenvolvemento de capacidades e o intercambio de boas prácticas nestas materias, a modo de accións piloto que despois poidan implementarse a maior escala.

Hai certa coincidencia temática entre o PSCI e o OT 9 do PO FEDER de Galicia 2014-2020, xa que este último diríxese a promover a inclusión social e á loita contra a pobreza. Con todo, a diferenza no tipo de accións a financiar por parte de ambos os programas fai que non aparezan elementos de contradición, competencia ou duplicación entre eles. Mentres que o PSCI aborda aspectos relacionados coa planificación política ou a creación dun contexto político e legal favorable nos ámbitos de emprego, asuntos sociais e condicións de traballo, o PO FEDER de Galicia céntrase no investimento en infraestruturas sociais e sanitarias. Por tanto, existe complementariedade entre as accións para contribuír ao obxectivo común de promover a inclusión social e loitar contra a pobreza.

Tanto pola temática do PSCI, como do PO Galicia, obsérvanse baixos niveis de contradición, competencia e duplicación. As áreas de competencia do PSCI (políticas de emprego, integración social, condicións de traballo, non discriminación e igualdade de xénero) non son obxecto de intervención directa por parte do PO. Cabe lembrar que os principios relativos á non discriminación e a igualdade de xénero están recollidos transversalmente no mesmo.

Así mesmo, é evidente que a consecución dos diferentes obxectivos do PO FEDER de Galicia 2014-2020 tería consecuencias positivas para a competitividade da rexión, o que redundaría en claros efectos positivos sobre o emprego e potencialmente sobre outros ámbitos tratados polo PSCI como a pobreza ou a exclusión social.

✦ Programa Erasmus+:

É o programa da UE en materia de educación, formación, mocidade e deporte para o período 2014-2020.

O PO FEDER de Galicia e *Erasmus+* non presentan a priori problemas de competencia ou de duplicación de esforzos. Pola contra, poden xurdir oportunidades en termos de complementariedades e sinerxías entre ambos os

programas en relación coa formación e o desenvolvemento de capacidades e actitudes de emprendemento. Neste sentido, Erasmus+ pode fomentar o incremento dos niveis de capacidades e habilidades en Galicia e previr desta maneira a fuga de talento ou fomentar a atracción de estudantes á rexión.

Concretamente, *Erasmus+* inclúe medidas para mellorar aspectos relacionados coa formación para mellorar a capacitación do capital humano, a través dunha mellor adecuación entre as necesidades do tecido produtivo e a oferta de formación existente, o que melloraría a competitividade empresarial de Galicia, contemplada no OT 3.

Ademais, Erasmus+ permite experimentar con novas formas de cooperación entre o mundo educativo e académico e o sector empresarial, o que constitúe un elemento esencial para o éxito da RIS3 galega e para a consecución daqueles OT do PO FEDER de Galicia dirixidos ao avance cara a unha verdadeira economía do coñecemento.

Por último, o apoio de Erasmus+ ás reformas nas políticas de educación e aprendizaxe pode amplificarse despois co uso de Fondos EIE, aínda que este campo de acción é máis propio do FSE que do FEDER. Pola súa banda, a inclusión do OT 10 no PO FEDER de Galicia límitase á mellora das institucións e infraestruturas de educación e formación profesional.

Nos outros ámbitos cubertos polo *Erasmus+* de mocidade e deporte, non se advirten solapamentos.

✦ Programa para a Competitividade das Empresas e para as Pequenas e Medianas Empresas (COSME):

COSME diríxese a aumentar a competitividade das empresas europeas. As PEME, os emprendedores e as organizacións de apoio ás empresas son os principais actores aos que se dirixe o novo programa. En concreto, os seus principais obxectivos son: facilitar o acceso ao financiamento por parte das PEME; crear contextos favorables para a creación e crecemento de PEME; animar a cultura empresarial e o emprendemento; e apoiar a internacionalización das PEME, así como aumentar o seu acceso aos mercados.

O ámbito de intervención do *Programa COSME* conflúe tematicamente co OT 3 do PO FEDER de Galicia 2014-2020, o que xera importantes complementariedades e oportunidades de maximización de impacto, aínda que tamén existe o risco de duplicidade, sobre todo en materia promoción da cultura empresarial e a promoción da internacionalización das PEME.

Con todo, do mesmo xeito que ocorre con H2020, COSME non ten en conta as especificidades xeográficas á hora de distribuír o seu financiamento. En cambio, como xa comentamos o PO FEDER de Galicia conta cun enfoque centrado no territorio que permite abordar máis especificamente os retos aos que se enfrontan os emprendedores e as PEMEs en Galicia. Así pois, mentres COSME reparte a súa axuda a través de convocatorias competitivas a nivel europeo, o PO FEDER de Galicia segue unha priorización baseada en consideracións de cohesión e nas prioridades da RIS3 para dirixirse a empresas ou consorcios dentro do territorio cuberto polo Programa Operativo.

Cabe mencionar que os obxectivos do PO FEDER de Galicia consistentes en promover o espírito empresarial e aumentar a internacionalización das PEMEs galegas poden verse beneficiados pola *Enterprise Europe Network* de COSME, a cal está presente ao longo do territorio europeo, incluída Galicia a través de Galactea-Plus que cobre o noroeste de España. Esta rede ofrece servizos de asesoría que poden ser amplificados a través dos servizos de apoio ás PEMEs presentes no OT 3 do PO FEDER de Galicia.

✦ Programa Europa Creativa:

O *Programa Europa Creativa* é o programa europeo dedicado a estimular o sector cultural e creativo a través da promoción da cultura europea, a diversidade lingüística e o patrimonio cultural.

A este respecto, o PO FEDER de Galicia 2014-2020 prevé na Prioridade de Investimento 6.3 actuacións orientadas a mellorar a posta en valor económico do patrimonio natural e cultural común destacable nunha lóxica de desenvolvemento sustentable.

O anterior fai que non se aprecien importantes cuestións asociadas a problemas vinculados coa competencia, contradición e duplicación de actuacións, xa que o *Programa Europa Creativa* ten un enfoque máis dirixido a promover a competitividade do sector cultural e creativo en Europa a través de accións dirixidas á formación e capacitación de profesionais do sector e á creación de redes e plataformas, aínda que tamén hai espazo para proxectos colaborativos para a promoción de activos culturais.

Da mesma maneira que en varios dos programas analizados anteriormente, a axuda FEDER do PO de Galicia podería utilizarse para amplificar e continuar os resultados de proxectos de Europa Creativa para asegurar o seu impacto sostido sobre a competitividade, a innovación e o crecemento de Galicia. Da mesma maneira, o FEDER podería ser utilizado para ofrecer apoio inicial á PEME ou organizacións podería derivar nun posterior apoio por parte de *Lóana Guarantee Facility* de Europa Creativa que estará dispoñible a partir de 2016. Con todo, o PO

FEDER de Galicia non está especialmente dirixido ao apoio da PEME polo que respecta á súa PI 6.3, o que reduce considerablemente esta posibilidade.

Por último, as iniciativas ligadas ao patrimonio cultural previstas no PO FEDER de Galicia 2014-2020 poderían ser posteriormente ampliadas polo apoio de H2020 á investigación no campo de preservación do patrimonio cultural ou a través de Europa Creativa.

TÁBOA 9. ANÁLISE DA COHERENCIA ENTRE O PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 E OUTROS PROGRAMAS DE FINANCIAMENTO COMUNITARIO

	H2020	Conectar Europa	LIFE	NER 300	PSCI	Erasmus+	COSME	Europa Creativa
Contradición								
Competencia	++	+	+	+			++	
Duplicación	+		+	+			+	
Lagoas					+	+		
Neutralidade					++			
Complementariedade	+++	++	+++	++	+	++	+++	++
Sinerxías	+++	++	+++	+	+	++	+++	+

+	Débil	++	Media	+++	Alta
---	-------	----	-------	-----	------

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting / CEDRU

RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN EN RELACIÓN COA COHERENCIA EXTERNA

- ✦ Realizar un seguimento das convocatorias doutros programas comunitarios para evitar duplicidades e maximizar as oportunidades en materia de sinerxías e complementariedades que se poidan establecer entre ambos.
- ✦ Axudar a cofinanciar accións doutros programas que así o permitan a través do PO FEDER de Galicia en temas e iniciativas de carácter estratéxico para a rexión.
- ✦ Priorizar proxectos (na fase de selección) que sexan continuación ou que se sirvan de resultados e metodoloxías financiados ao amparo doutros programas comunitarios.
- ✦ Fomentar a creación das capacidades e iniciativas que poidan ser obxecto de competir no Programa Horizonte 2020.

2.3. RELACIÓN ENTRE AS ACCIÓNS APOIADAS E AS REALIZACIÓNS E RESULTADOS ESPERADOS

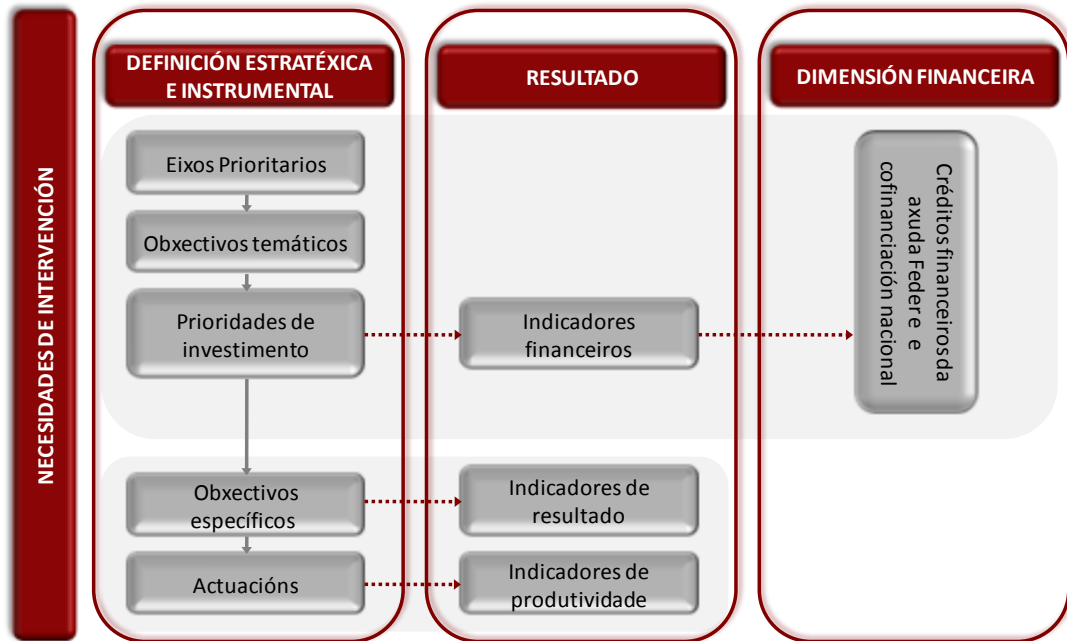
2.3.1. Reconstrución da lóxica de intervención do Programa

A reconstrución do modelo de intervención de cada Eixo baséase no enfoque do marco lóxico (EML). O EML é un método de planificación por obxectivos, a partir do cal

se pode definir a teoría causal que describe a secuencia de efectos que se producen desde a definición e o desenvolvemento das actividades dunha medida ata os seus impactos (Esquema 3).

ESQUEMA 3. A LÓXICA DE INTERVENCIÓN

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

En particular, analiza:

- ✦ A secuencia lóxica dos elementos da programación, determinando as **canles de transmisión de efectos**, ou o que é igual, a “cadea prevista de causalidade” ou relacións “causa-efecto”. O obxectivo é determinar o vínculo entre as accións para realizar dentro de cada Prioridade de Investimento e o resultado previsible das mesmas, observando se tales relacións son suficientemente robustas para concluír que as accións acometidas poden ser o factor determinante do resultado.

Dado que o resultado final da execución dun proxecto é consecuencia de múltiples acontecementos (dos que algúns obedecen a factores controlables cunha relación causal interna xa prevista e outros son de carácter esóxeno ao proxecto) a consideración de todos ou a maior parte deles permitirá ou non afirmar a responsabilidade de cada Prioridade de Investimento nos resultados obtidos.

Neste contexto, contribúe a mellorar a planificación ao resaltar os lazos que existen entre os elementos do proxecto e os **factores externos**.

- ✦ O establecemento dos **fluxos de información** que deberían xerarse en cada “elo” da cadea de causalidade para asegurar a avaliabilidade da estratexia. Ao obxecto de asegurar a funcionalidade do modelo para a avaliación, expóñense dúas clases de información diferenciada: información cuantitativa sobre aspectos relevantes á aplicación do programa, susceptibles de ser simplificada en índices ou indicadores cuxos resultados poidan ser analizados obxectivamente; e valorativa ou de opinión sobre as condicións reais nas que se desenvolveu o proxecto, incluíndo outros posibles indicadores “non agregables” a nivel de Prioridade.

Iso garante a formulación das preguntas fundamentais e a análise das debilidades, brindando unha información de calidade e pertinente.

- ✦ A exploración dos posibles **“impactos non buscados”** que puidesen xerar as actuacións. A simulación das canles de transmisión de efectos pode dar lugar a resultados non esperados, que deberían integrarse no modelo, enriquecendo, desta forma, a utilidade da avaliación.

A análise xeral permite concluír a atención das necesidades identificadas no diagnóstico territorial no marco dos diferentes Obxectivos Temáticos seleccionados. Por outra banda, a selección de medidas resulta adecuada en tanto que responden aos Obxectivos Específicos definidos que son plenamente coherentes co Obxectivo Temático no que se enmarcan. Os efectos non buscados xerados teñen, en liñas xerais, un carácter positivo en todos os Eixos, o que afonda no valor engadido da Política de Cohesión.

Como consecuencia de todo o anterior, a lóxica de intervención merece unha valoración favorable.

a) Atención das necesidades identificadas por parte dos Obxectivos Específicos

Os traballos preparatorios da programación deron lugar a unha ampla análise de contexto estruturado por obxectivos temáticos (que permitiu sustentar o contido da sección do PO). O devandito enfoque facilita o establecemento dunha relación directa entre as debilidades identificadas con cada un dos Obxectivos Temáticos, favorecendo, á súa vez, a súa vinculación coas Prioridades de Investimento e os Obxectivos Específicos e, en última instancia, a valoración da medida en que estas foron atendidas polo PO.

O equipo avaliador considera que a última versión do PO de Galicia 2014-2020 supón un avance considerable na xustificación da estratexia de intervención. En concreto mellorouse a lóxica de intervención ao longo do PO a través dunha mellora na motivación das diversas prioridades de investimento así como dos resultados que pretenden obterse coas mesmas.

Desde unha perspectiva xeral, destacan dúas conclusións:

✦ A *interrelación entre os Obxectivos Temáticos* definidos no Regulamento (UE) Nº 1303/2013 fai que, en moitos casos, as actuacións previstas e, por tanto, os Obxectivos Específicos e as Prioridades de Investimento nas que se enmarcan, teñan unha *influencia directa ou indirecta sobre as necesidades vinculadas inicialmente a varios Obxectivos Temáticos*. Con todo, esta vinculación ou efecto indirecto non queda recollido nin ilustrado no cadro de xustificación da selección dos obxectivos temáticos e as prioridades de investimento do PO FEDER de Galicia 2014-2020.

A pesar diso, evidéncianse contribucións cruzadas entre os oito Obxectivos Temáticos nos que se distribúe a axuda dentro do PO FEDER de Galicia 2014-2020.

✦ *Unha parte moi significativa das debilidades identificadas nas matrices DAFO resultan atendidas* por , polo menos, unha das Prioridades de Investimento do PO FEDER de Galicia 2014-2020. As necesidades detectadas non directamente cubertas son abordadas por outros Programas cos que o PO FEDER de Galicia presenta un alto grao de complementariedade. É o caso das Prioridades de Investimento recollidas no PO FSE de Galicia 2014-2020, que non só cubren as necesidades identificadas no marco do OT 8, non incluído no PO FEDER, senón que tamén se dirixe á práctica totalidade das necesidades identificadas no marco dos OT 9 e 10, aos que o PO FEDER diríxese investindo na mellora dos equipamentos.

En conclusión, a selección de Obxectivos Específicos e Prioridades de Investimento pode considerarse pertinente, na medida en que achegan unha solución ás necesidades identificadas na análise DAFO dos Obxectivos Temáticos nos que se programa a axuda dentro do PO.

b) Análise da consistencia do programa: das actuacións aos Obxectivos Temáticos

---

A análise da consistencia do Programa refírese , por unha banda, ao estudo de a correspondencia dos Obxectivos Temáticos e Prioridades de Investimento cos Obxectivos Específicos, por outra, á adecuación das actuacións programadas no marco de cada un deles.

No primeiro dos ámbitos, a *coherencia entre os Obxectivos Específicos e as Prioridades de Investimento e Obxectivos Temáticos* nos que se enmarcan queda garantida no marco do propio Acordo de Asociación para España e constatada na Avaliación ex – ante do mesmo. Tal e como xa se mencionou ao analizar a consistencia do PO FEDER de Galicia 2014-2020 co Acordo de Asociación de España, a configuración dun proceso participativo para a súa formulación deu lugar a unha resposta conxunta ás necesidades e retos actuais de España e as súas rexións a través da concreción dun

conxunto de Obxectivos Específicos que responde as Prioridades de Investimento establecidas no artigo 3 do *Regulamento (UE) Nº 1304/2013*.

As *liñas de actuación previstas no marco de cada un destes Obxectivos Específicos adecúanse á finalidade do* mesmo, así como ás orientacións derivadas dos traballos preparatorios do Acordo de Asociación. O equipo avaliador considera que cada Obxectivo Específico inclúe unha explicación satisfactoria do cambio que se pretende conseguir e que este é coherente co diagnóstico e coas liñas de actuación a financiar.

A fórmula de traballo definida no proceso de programación (que partiu da análise das necesidades rexionais para proceder, a continuación, á selección dos Obxectivos Específicos que permiten responder ás mesmas e, en última instancia, das liñas de actuación máis acordes), permitiu definir, no marco de cada unha das Prioridades de Investimento, os resultados esperados, garantindo a existencia dunha congruencia total entre estes e os Obxectivos Específicos.

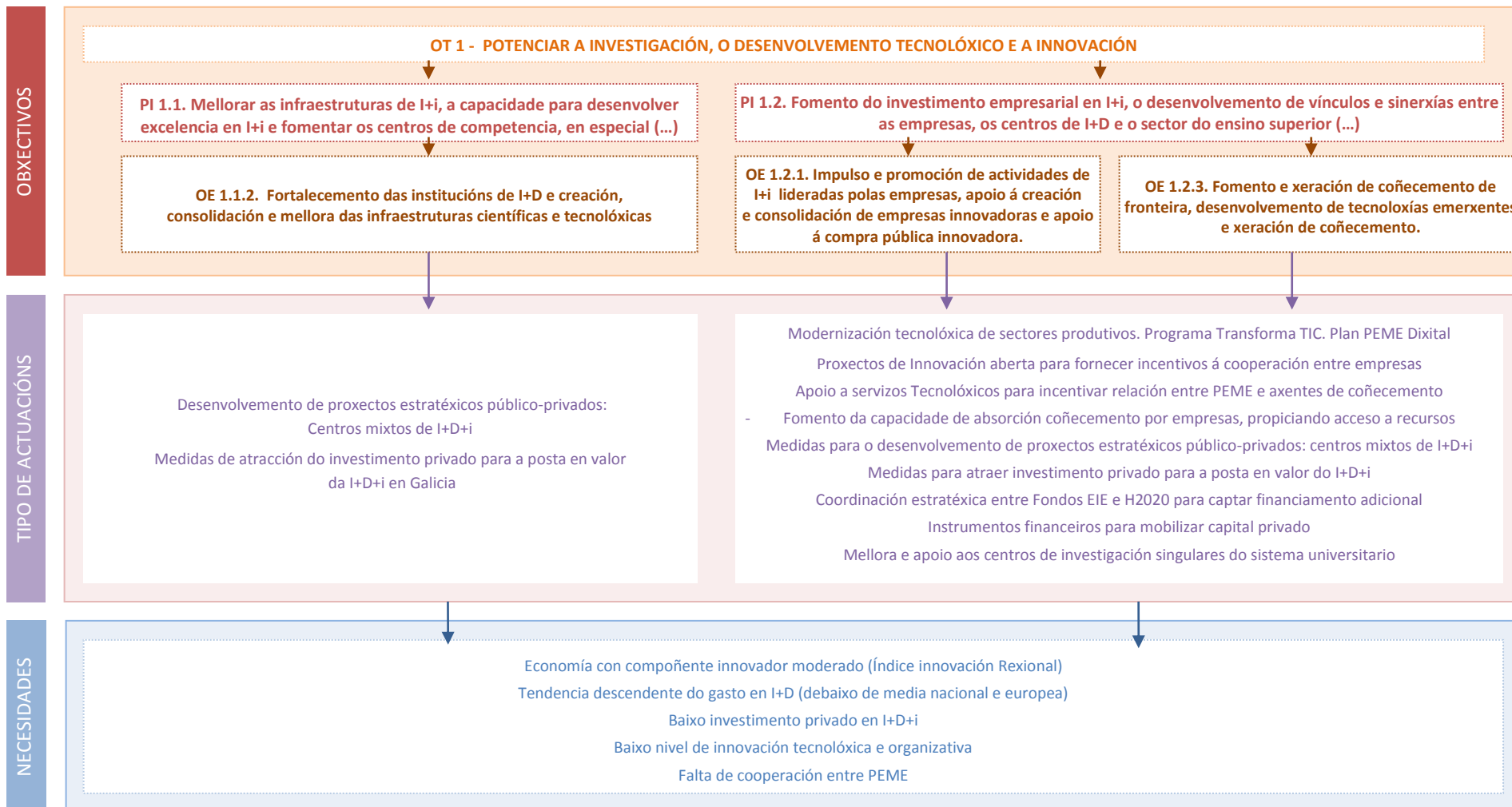
A análise máis particularizada para cada un dos Eixos queda recollida no apartado seguinte desta avaliación no que se recolle en forma de esquemas a lóxica de intervención por Eixos.

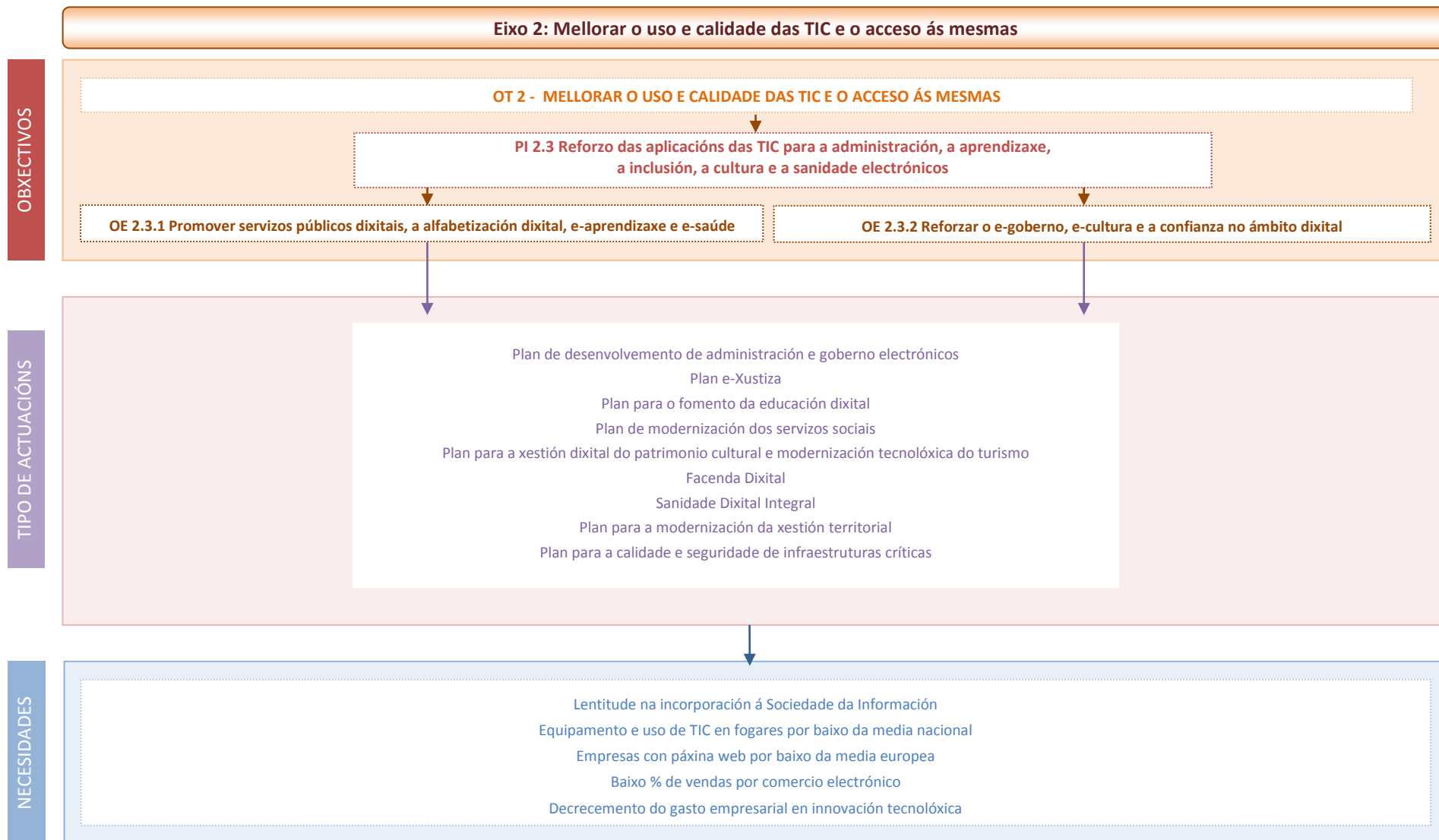
c) A lóxica de intervención por Eixos

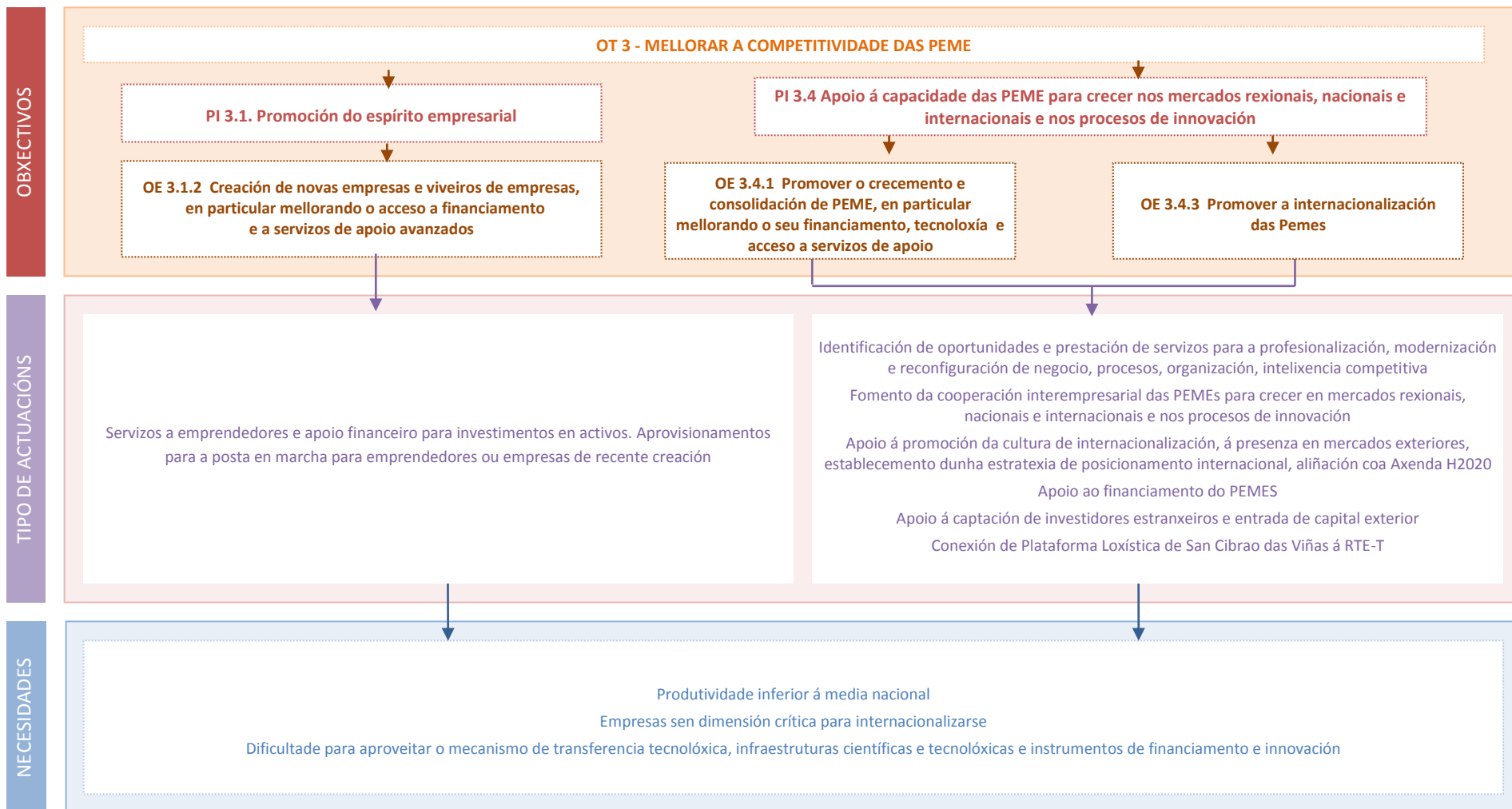
Todos os compoñentes da cadea de programación están claramente interrelacionados como pode observarse no esquema que se ilustra a continuación para cada un dos Eixos do PO.

Eixo 1: Potenciar a investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación

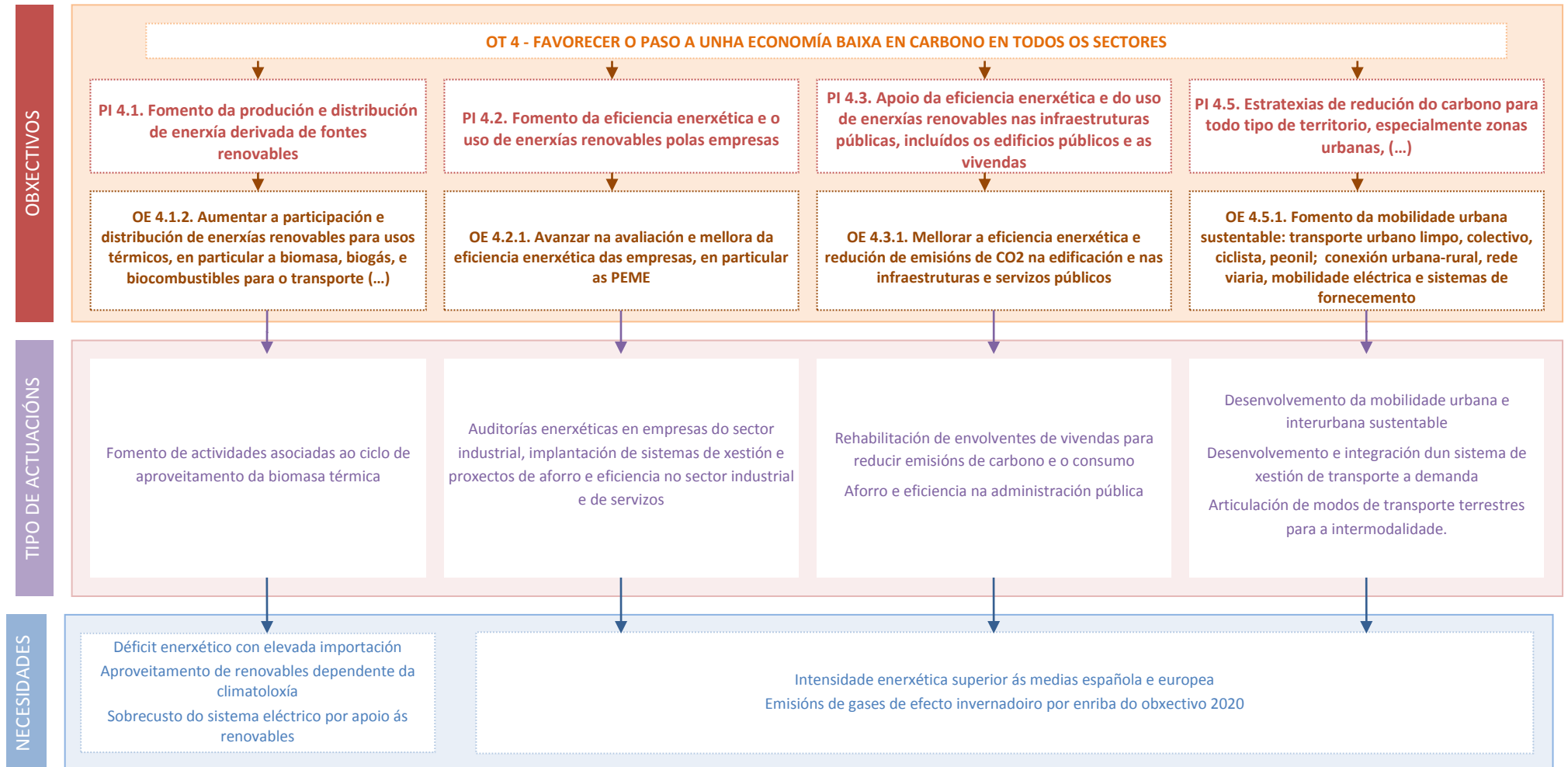

Eixo 3: Mellorar a competitividade das PEME

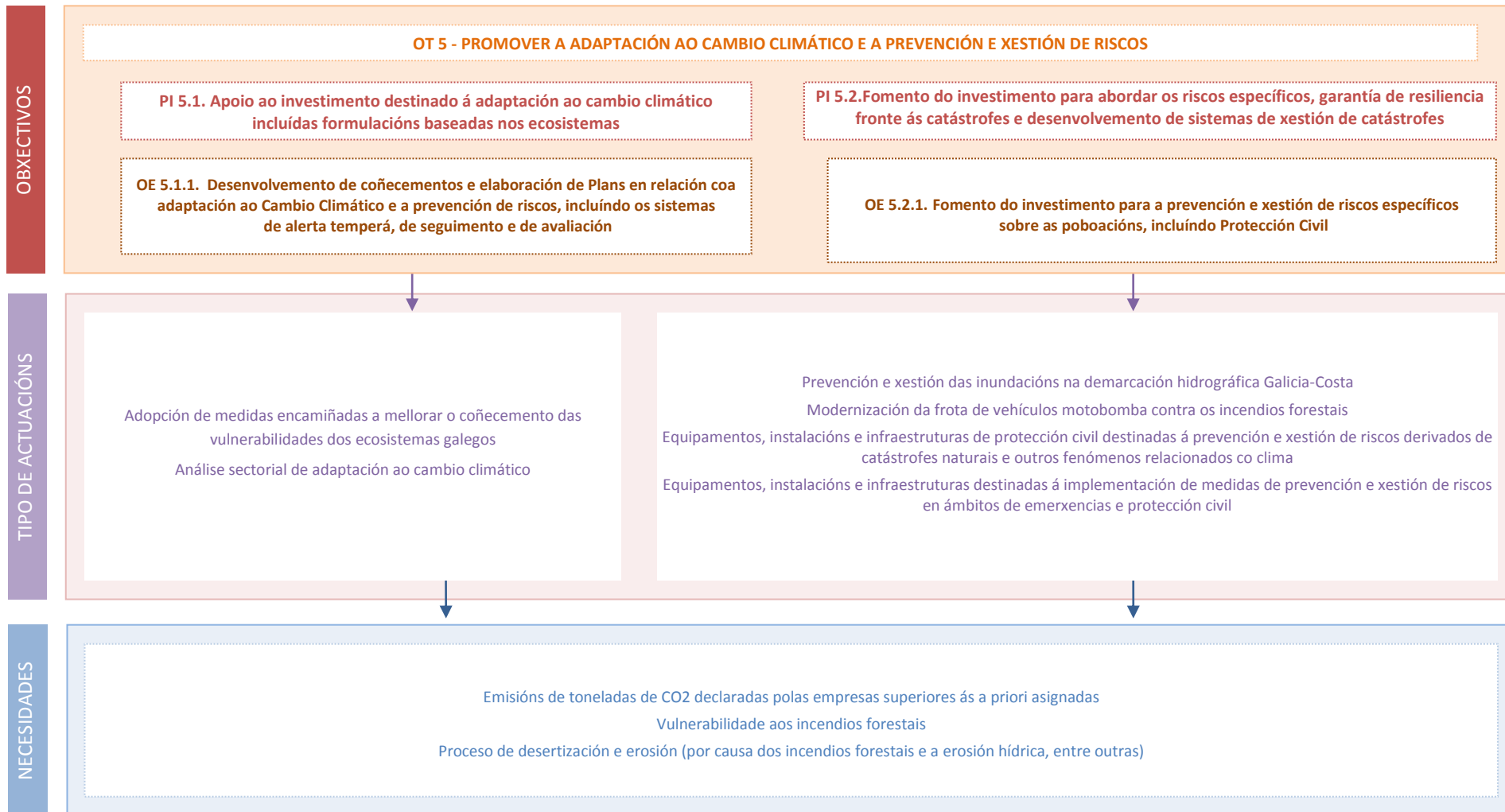

Eixo 4: Favorecer o paso a unha economía baixa en carbono en todos os sectores

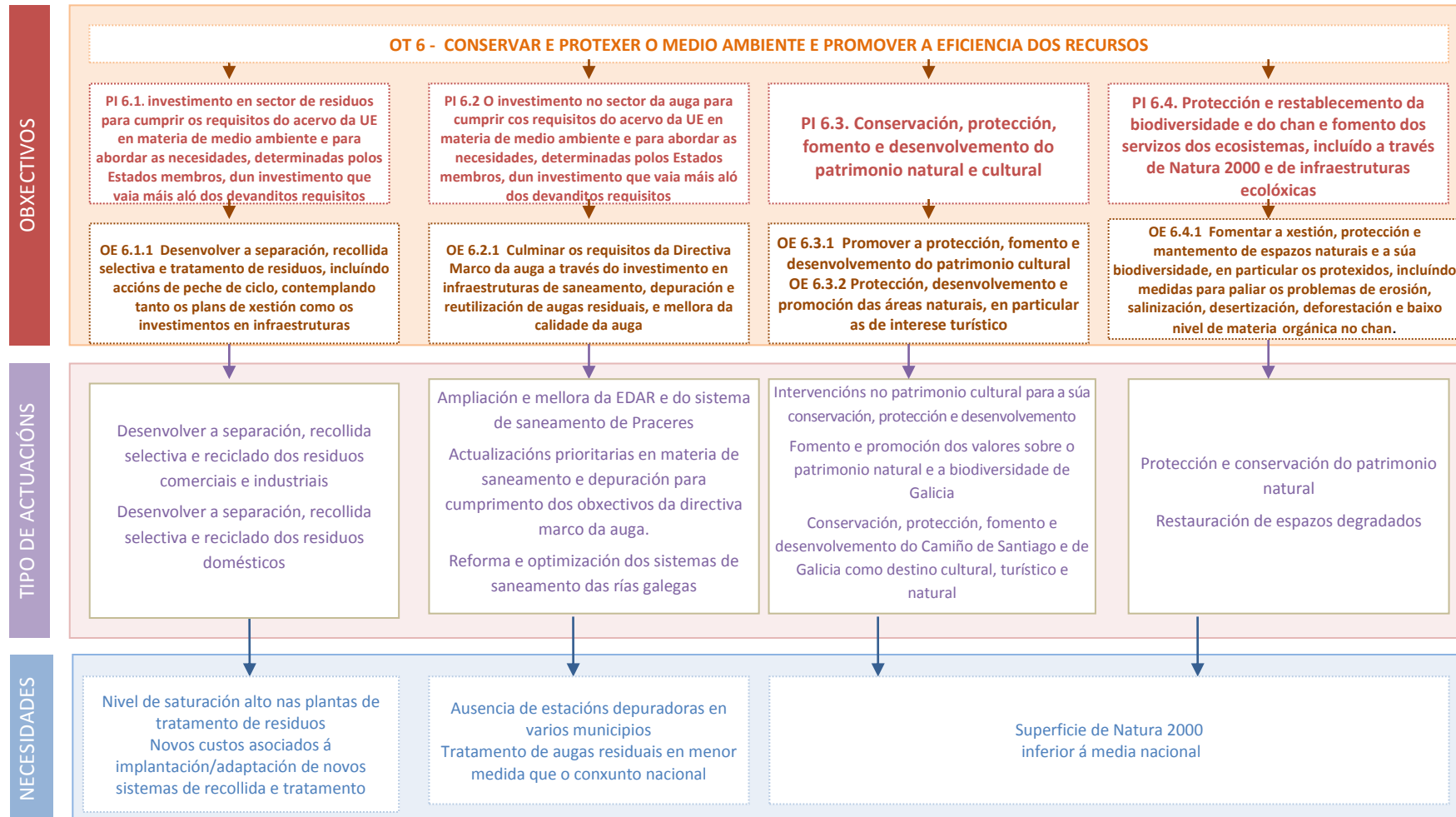

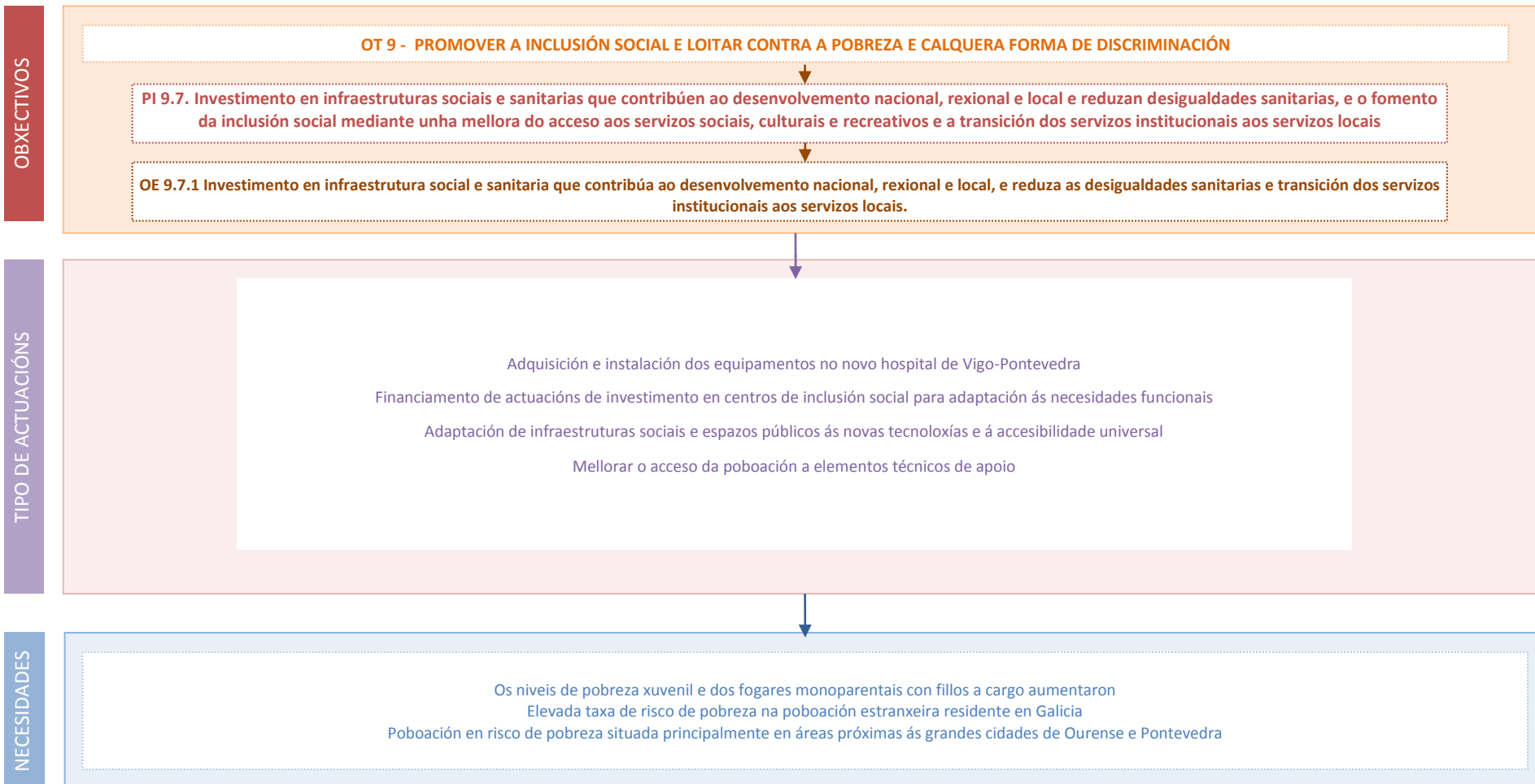
Eixo 5: Promover a adaptación ao cambio climático e a prevención e xestión de riscos

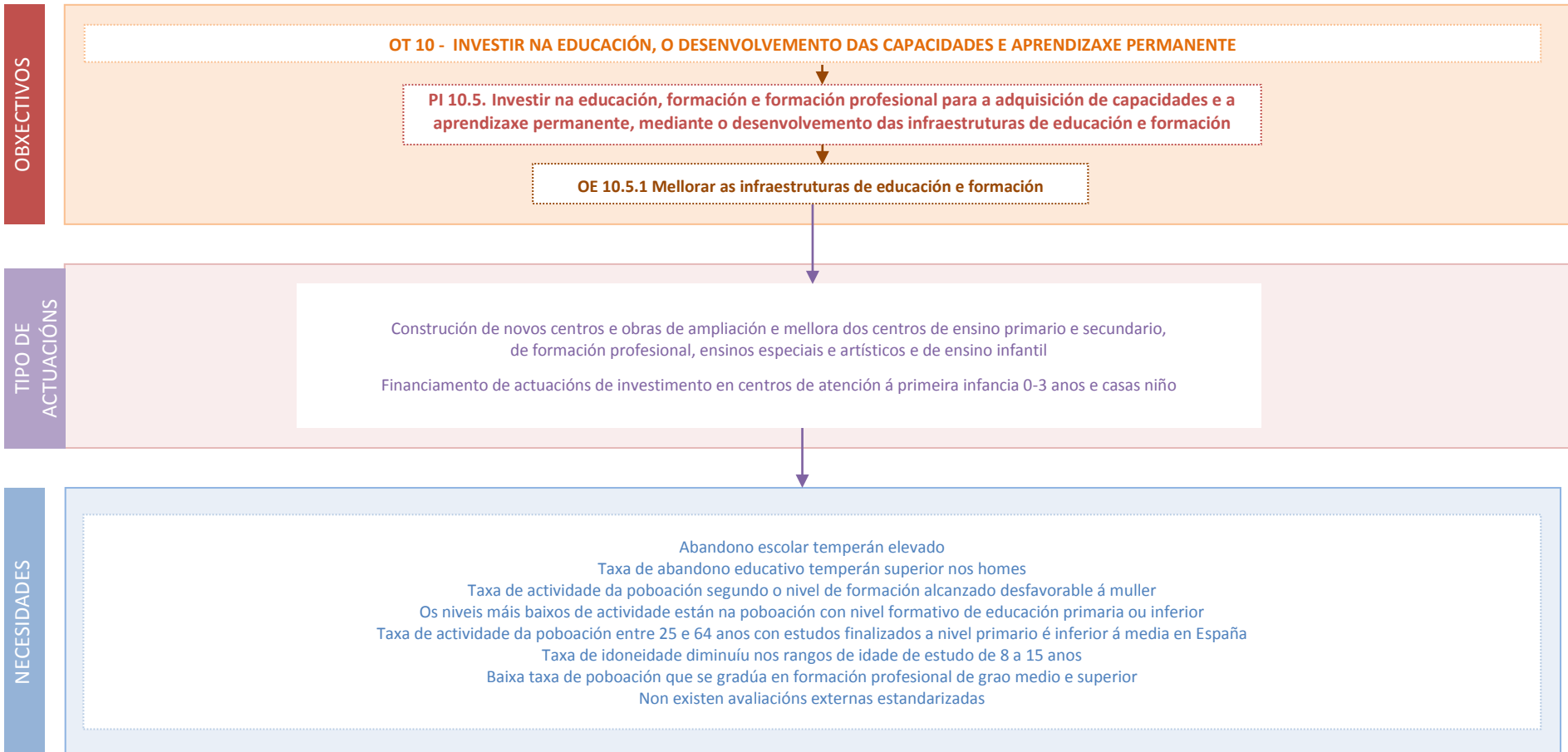
Eixo 6: Conservar e protexer o medio ambiente e promover a eficiencia dos recursos

Eixo 9: Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza

Eixo 10: Investir na educación, o desenvolvemento das capacidades e aprendizaxe permanente

2.3.2. Valoración das formas de axuda propostas

As formas de axuda ou financiamento posibles son, de acordo co *artigo 66 do Regulamento (UE) Nº 1303/2013*, “subvencións, premios, asistencia reembolsable e instrumentos financeiros, ou unha combinación destes”. O PO FEDER de Galicia 2014-2020 optou polas subvencións ou axudas non reembolsables, así como por instrumentos financeiros como principais fórmulas (fundamentalmente nos Obxectivos Temáticos 1 e 3). Neste contexto, o obxectivo da Avaliación Ex – Ante é valorar en que medida a fórmula elixida é a máis adecuada para contribuír a **maximizar o impacto do financiamento da UE**.

Para iso tomáronse en consideración tres criterios de referencia: tipo de beneficiario, ámbito de intervención ou actividade e obxectivos da tipoloxía de proxectos.

TÁBOA 10 . CARACTERIZACIÓN XERAL DAS FÓRMULAS DE FINANCIAMENTO

	Subvencións ou axudas non reembolsables	Axudas reembolsables	Instrumentos financeiros
Tipo de beneficiario	Organismos Públicos e entidades privadas	Entidades privadas	Entidades privadas
Ámbito de intervención ou actividade	Baixas ou nulas taxas de retorno a curto e medio prazo	Elevadas taxas de retorno a curto e medio prazo	Elevadas taxas de retorno a curto e medio prazo
Obxectivos da tipoloxía de proxectos	Interese xeral	Interese particular	Interese particular

De forma explícita, o PO FEDER presenta a seguinte caracterización:

- ✦ O **tipo de beneficiario** da axuda xunta, tanto organismos públicos, como entidades privadas, cun protagonismo fundamental destas últimas nos Eixos 1 e 3 (é dicir, as actuacións de I+D+i e de mellora da competitividade das Pemes).

A condición de beneficiario público relaciónase, por norma xeral, coa aplicación de subvencións ou axudas non reembolsables no financiamento dos proxectos.

- ✦ O **ámbito de intervención ou actividade** no que se encadra o proxecto susceptible de cofinanciar queda definido polos Eixos do PO e Obxectivos Temáticos correspondentes (1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 e 10). Na maior parte dos casos trátase de proxectos cunha clara orientación social nos que as taxas de retorno financeiro no curto e medio prazo son reducidas.

Unicamente no ámbito do Obxectivo Temático 3 (Eixo prioritario 3) e de forma menos xeneralizada no Obxectivo Temático 1 (Eixo prioritario 1), onde parte das axudas oriéntase a entidades privadas, cun marcado interese particular, e elevadas taxas de retorno a curto e medio prazo, o recurso a instrumentos financeiros como

alternativa ás subvencións non reembolsables constitúen unha garantía de eficiencia na instrumentación do PO.

Baixo estas condicións, os *instrumentos financeiros* (a través do apoio aos investimentos con préstamos, avais, capital e outros mecanismos de cobertura de riscos) constitúen un método eficiente como soporte de determinados programas de promoción económica, na medida en que suplen as necesidades de financiamento non cubertas polos operadores financeiros debido, entre outras posibles razóns, ao risco das operacións, á ausencia de garantías, ao descoñecemento informativo sobre a tipoloxía das actividades, ou da empresa en particular.

O PO FEDER de Galicia alude ao emprego destes instrumentos financeiros na descrición das actuacións das PI 1.2, 3.1 e 3.4. No caso do OT 1, as liñas de axuda refírense a:

- Fondo de Risco compartido para aumentar a dispoñibilidade de crédito ás Pemes.
- Fondo de Capital Risco para a creación de empresas intensivas en coñecemento.
- Fondo de Capital Semente para cubrir as fases do proceso de emprendemento de proxectos de base tecnolóxica previas ao desenvolvemento do plan empresarial e a posta en práctica.

No segundo caso, o apoio materialízase en modalidades de axuda baseadas en capital risco, participacións ou equivalentes para promover o espírito empresarial con servizos de apoio financeiro a persoas emprendedoras e Pemes de recente creación, así como reforzar os fondos propios das Pemes para unha mellora da súa capacidade para crecer nos mercados internacionais. Desde esta perspectiva, a elección do perfil do beneficiario, así como da natureza dos investimentos ou gastos que se pretendan financiar (Táboa 11), estímase apropiada, tendo en conta a adecuación teórica do instrumento financeiro e as actividades subvencionables.

TÁBOA 11. TIPOLOXÍA DE INSTRUMENTOS FINANCEIROS

INSTRUMENTO	PERFIL DO BENEFICIARIO
Microcréditos	Emprendedores e microempresas
Préstamos	Empresas de todas as características e en fase de crecemento
Garantías	Empresas de todas as características e en todas as súas etapas do negocio
Préstamos participativos	Empresas de base tecnolóxica e en todas as súas etapas do negocio
Participación no capital	Empresas de base tecnolóxica e en todas as súas etapas do negocio

- ✦ Os **obxectivos** da categoría de proxectos a realizar están en gran medida vinculados co benestar xeral, apoiándose nunha importante xeración de externalidades positivas que contribúen a unha mellora do benestar social.

Mención á parte hai que facer dos proxectos do Obxectivo Temático 1 e 3 apoiados a través de instrumentos financeiros. Nestes casos, o carácter retornable da axuda xustifícase polo rendemento privado do investimento cofinanciado, traducido na mellora da competitividade das empresas, particularmente as de menor dimensión, a súa consolidación nos mercados rexionais, nacionais e internacionais e, en última instancia, o incremento do beneficio empresarial.

En conclusión, esta caracterización permite identificar unha tipoloxía de proxectos nos que a fórmula da axuda non reembolsable expónse como a fórmula adecuada para contribuír a maximizar o impacto do financiamento da UE, cobrando sentido como alternativa o recurso a instrumentos financeiros en determinadas actuacións dos OT 1 e 3.

Deste xeito, lógrase aproveitar o beneficio que supón a recuperación de fondos a longo prazo, grazas á capacidade dos instrumentos financeiros para mobilizar máis investimentos. Con todo, é necesario ter presente que, na práctica, a súa execución require dunha capacidade institucional e dunha experiencia adicional que condicionarán a súa eficacia e que será conveniente avaliar ao longo do período de execución do PO.

De feito, naquelas iniciativas nas que o sector público se apoie nos intermediarios financeiros especializados, sería posible aproveitar a experiencia e estrutura organizativa dos mesmos para elevar o desempeño do Programa nos devanditos ámbitos de actuación.

A coherencia das fórmulas deseñadas no PO FEDER de Galicia con esta formulación levan ao equipo avaliador a valorar positivamente as formas de axuda propostas, concluíndo que a consideración conxunta de subvencións non reembolsables e instrumentos financeiros permitirá a maximización da eficiencia na xestión da axuda FEDER.

2.4. VALORACIÓN DA INTEGRACIÓN DOS PRINCIPIOS HORIZONTAIS

O artigo 55.3 do *Regulamento (UE) Nº 1303/2013* require a valoración da adecuación das medidas previstas para promover a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, para previr a discriminación e para promover o desenvolvemento sustentable, de acordo co contido de tales principios horizontais recollidos nos artigos 7 e 8 do referido Regulamento.

Con esta finalidade, o equipo avaliador levou a cabo a valoración de dúas cuestións básicas:

- + A resposta formal do PO aos requisitos regulamentarios no relativo aos Principios Horizontais de Igualdade de Oportunidades entre Homes e mulleres, Non discriminación e Desenvolvemento Sustentable.

Esta queda garantida a través da incorporación da Sección 11 do Programa (artigo 27.5 do *Regulamento (UE) Nº 1303/2006*), na que se detallan as fórmulas establecidas, tanto no proceso de programación, como nas posteriores fases de desenvolvemento do PO (execución, seguimento e avaliación, fundamentalmente) para a consideración efectiva dos referidos principios horizontais nos termos recollidos nos artigos 7 e 8 do *Regulamento (UE) Nº 1303/2006*.

- + A verificación da integración efectiva de cada un dos Principios Horizontais na programación (Diagnóstico, Estratexia, Seguimento e provisións para a implementación do Programa).

2.4.1. Igualdade de oportunidades entre mulleres e homes

A Igualdade de Oportunidades entre homes e mulleres foi un dos principios fundamentais da Unión Europea desde o seu nacemento, cuxa finalidade é alcanzar unha adaptación real e efectiva da perspectiva de xénero en todas as fases de aplicación dos Fondos Europeos.

No relativo ao período de programación 2014-2020, o *Regulamento (UE) Nº 1303/2013* establece no seu artigo 7 “*que os Estados membros e a Comisión velarán por que se teñan en conta e se promovan a igualdade entre homes e mulleres e a integración da perspectiva de xénero ao longo da preparación e a execución dos programas, entre o que se inclúe o que se refire ao seguimento, a presentación de informes e a avaliación*”.

a) A pertinencia da igualdade de oportunidades no Diagnóstico do PO FEDER de Galicia 2014-2020

En termos xerais **a integración da perspectiva de xénero foi satisfactoriamente introducida na fase da análise de necesidades e diagnóstico** para a elaboración da estratexia do PO FEDER de Galicia 2014-2020.

Isto evidénciase no conxunto de estatísticas que conforman a análise de contexto, así como na inclusión dun capítulo específico sobre Igualdade de Oportunidades.

Os datos foron desagregados por sexos naqueles aspectos relevantes que fan referencia ás persoas en todos os ámbitos de intervención sempre que se dispuxo de información estatística (demografía, capital humano e mercado de traballo, así como educación e formación). Ademais da presentación de datos, faise unha análise breve das diferenzas de xénero. Isto permitiu obter un maior coñecemento da situación particular das mulleres respecto dos homes nas devanditas parcelas, o que guiou a selección de prioridades de investimento e de obxectivos específicos para a implementación dos Fondos EIE en Galicia.

**TÁBOA 12. VALORACIÓN DA INTEGRACIÓN DA PERSPECTIVA DE XÉNERO
NO DIAGNÓSTICO E ANÁLISE DE NECESIDADES DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020**

Aspectos relevantes desde a perspectiva de xénero	Diagnóstico inicial
Existencia de indicadores de contexto desagregados por sexo	+++
Descrición da situación particular das mulleres nos distintos ámbitos considerados	+++
Identificación da problemática específica das mulleres	++
Identificación das causas de desigualdade	++

+++

Integración óptima

++

Integración adecuada

+

Integración insuficiente

Fonte: Elaboración propia

b) A igualdade de oportunidades na Estratexia do PO FEDER de Galicia 2014-2020

A análise do principio horizontal da igualdade de oportunidades na estratexia do PO examina a contribución da formulación estratéxica do Programa, tanto a través dos Obxectivos Temáticos seleccionados, como das Prioridades de Investimento e os seus correspondentes Obxectivos Específicos, á promoción da igualdade efectiva entre homes e mulleres.

Para realizar este exame construíuse unha matriz cos Obxectivos Temáticos do PO e a súa contribución á promoción da igualdade entre homes e mulleres, tendo en conta a tipoloxía de actuacións prevista en cada unha das Prioridades de Investimento que puidesen ter un impacto significativo sobre esta dimensión transversal.

Os Obxectivos Temáticos seleccionados para o PO FEDER de Galicia non responden directamente á promoción da igualdade de oportunidades entre homes e mulleres. Con todo, si **poden incidir indirectamente de forma positiva sobre a promoción da igualdade de oportunidades aínda que en distintos graos.**

A falta desta relación directa explícase en parte pola actuación máis directa do PO FSE de Galicia que contempla obxectivos específicos directamente relacionados coa promoción da igualdade de xénero.

TÁBOA 13. CONTRIBUCIÓN POTENCIAL DA ESTRATEXIA DO PO FEDER DE GALICIA Á IGUALDADE DE XÉNERO

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO	CONTRIBUCIÓN
1	1	1.1. Mellora das infraestruturas I+i e da capacidade para desenvolver a excelencia e o fomento de centros de competencia, en especial de interese europeo	+++
		1.2. Fomento do investimento por parte das empresas en innovación e investigación, desenvolvemento de vínculos e sinerxías entre as empresas, os centros de I+D e o sector do ensino superior...	+
2	2	2.3. Reforzo das aplicacións das TIC para a administración electrónica, a aprendizaxe electrónica, a inclusión electrónica, a cultura electrónica e a sanidade electrónica	+++
3	3	3.1. Promoción do espírito empresarial, en particular facilitando o aproveitamento económico de novas ideas e impulsando a creación de novas empresas, tamén mediante viveiros de empresas.	++
		3.4. Apoio á capacidade das PEME para crecer nos mercados rexionais, nacionais e internacionais e nos procesos de innovación	+
4	4	4.1. Fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables	+
		4.2. Fomento da eficiencia enerxética e o uso de enerxías renovables polas empresas	+
		4.3. Apoio da eficiencia enerxética e do uso de enerxías renovables nas infraestruturas públicas, incluídos os edificios públicos e nas vivendas	+
		4.5. Fomento de estratexias de redución do carbono para todo tipo de territorio, especialmente zonas urbanas, incluído o fomento da mobilidade urbana multimodal sustentable e medidas de adaptación con efecto de mitigación	++
5	5	5.1. Apoio ao investimento destinado á adaptación ao cambio climático, incluídas formulacións baseadas nos ecosistemas	+
		5.2. Fomento do investimento para abordar os riscos específicos, garantía de resiliencia fronte ás catástrofes e desenvolvemento de sistemas de xestión de catástrofes	+
6	6	6.1. O investimento no sector dos residuos para cumprir os requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	+
		6.2. O investimento no sector da auga para cumprir cos requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	+
		6.3. Conservación, protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio cultural e natural	++
		6.4. Protección e restauración da biodiversidade e do chan e fomento dos servizos dos ecosistemas, incluído a través de Natura 2000 e de infraestruturas ecolóxicas	+
9	9	9.7. Investimento en infraestruturas sociais e sanitarias que contribúen ao desenvolvemento nacional, rexional e local e reduzan desigualdades sanitarias, e o fomento da inclusión social mediante unha mellora de acceso a servizos sociais, culturais e recreativos e a transición dos servizos institucionais aos servizos locais	++
10	10	10.5. Infraestruturas de educación e formación	+

+++ ALTA

++ REDUCIDA

+ MEDIA

Fonte: Elaboración propia

c) A igualdade de oportunidades no sistema de disposicións de implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020

As disposicións de aplicación do PO garanten a implicación dos organismos representantes de igualdade de oportunidades ao longo do desenvolvemento do Programa a través de varias fórmulas:

- + A Secretaria Xeral de Igualdade formará parte do Comité de Seguimento, o que permite introducir a perspectiva de xénero nas diferentes fases de desenvolvemento do Programa Operativo.

Por outra banda, entre as tarefas do devandito Comité está, de acordo co establecido no artigo 110 do *Regulamento (UE) Nº 1303/2013*, o exame das accións encamiñadas a promover a igualdade entre homes e mulleres.

- + Os criterios de selección dos proxectos (apuntados nos principios reitores de cada unha das Prioridades de Investimento e que serán desenvolvidos con maior detalle con posterioridade e aprobados polo Comité de Seguimento) inclúen a priorización da contribución do proxecto á igualdade de oportunidades tanto na súa formulación estratéxica (obxectivos) como na súa implementación. O propio PO sinala que:

- Potenciarase o uso de cláusulas nas convocatorias de subvencións e contratacións públicas que promovan a igualdade de xénero.
- Estableceranse criterios de selección de operacións que integren a promoción da igualdade de xénero.

- + Os procedementos de seguimento teñen no sistema de indicadores una das súas principais ferramentas. Neste marco, os indicadores de produtividade e de resultado propostos (acordes co Anexo I do *Regulamento (UE) Nº 1304/2013*) poderán, cando cumpra, desagregarse por sexo, permitindo cuantificar a incidencia ou impacto das actuacións para cofinanciar sobre o principio horizontal de Igualdade de Oportunidades.

Por último, o PO FEDER Galicia tamén prevé incluír nos informes de execución anuais información sobre a execución relativa á promoción da igualdade entre homes e mulleres. Así mesmo, a achega das mulleres e o seu acceso á axuda visibilizarase na estratexia de comunicación do programa.

Con todo o mencionado, a atención ao principio horizontal de xénero durante a implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020 está garantida se se aplican adecuadamente todas as previsións anteriores.

2.4.2. Non discriminación

O Regulamento (UE) Nº 1303/2013 establece no seu artigo 7 que “os Estados membros e a Comisión tomarán as medidas oportunas para evitar calquera discriminación por razón de sexo, raza ou orixe étnico, relixión ou conviccións, discapacidade, idade ou orientación sexual durante a preparación e execución dos programas. En particular, durante a preparación e aplicación dos programas terase en conta a accesibilidade para as persoas con discapacidade”.

a) *A integración do principio horizontal de igualdade de oportunidades e non discriminación no diagnóstico do PO FEDER de Galicia 2014-2020*

A inclusión do principio horizontal de non discriminación no marco do diagnóstico dos Fondos Estruturais 2014-2020 en Galicia resulta adecuada. En determinadas temáticas de carácter máis social incluíronse indicadores específicos que fan referencia a grupos sociais en situación de risco. Neste sentido, é de destacar que o diagnóstico que serviu de base á programación inclúa un capítulo específico (Capítulo 9) dedicado á pobreza e á exclusión social, ademais das referencias a colectivos de risco ao longo doutros capítulos.

TÁBOA 14. VALORACIÓN DA CONSIDERACIÓN DO PRINCIPIO DE NON DISCRIMINACIÓN NO DIAGNÓSTICO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020

Aspectos relevantes respecto da Non Discriminación	Consideración	
Existencia de indicadores referidos a diferentes colectivos sociais	++	Media
Descrición da situación particular dos grupos en risco de exclusión e discriminación	++	Media
Identificación da problemática dos grupos en risco de exclusión e discriminación	++	Media
Identificación das causas de exclusión e discriminación	+	Reducida
Resultados respecto da situación da exclusión e discriminación no territorio	++	Media

Fonte: Elaboración propia

b) *A non discriminación na Estratexia do PO FEDER de Galicia 2014-2020*

A análise do principio horizontal de non discriminación na estratexia do PO examina a contribución da formulación estratéxica do Programa, tanto a través dos Obxectivos Temáticos seleccionados, como das Prioridades de Investimento e os seus correspondentes Obxectivos Específicos, á promoción deste principio horizontal.

Para realizar este exame tamén se construíu unha matriz cos Obxectivos Temáticos do PO sinalando a súa contribución á promoción da non discriminación, tendo en conta a tipoloxía de actuacións prevista en cada unha das Prioridades de Investimento que puidesen ter un impacto significativo sobre esta dimensión transversal.

Debido aos seus ámbitos de intervención, unicamente o OT 9 expón actuacións dirixidas na súa totalidade a colectivos con necesidades específicas (persoas maiores, dependentes e con discapacidade), tratando de facilitar a súa integración. Con todo, a pesar de que o resto de OT non contribúe directamente ao principio de non discriminación, **si poden ter unha incidencia positiva indirecta sobre a promoción deste principio. O alcance desta incidencia dependerá do OT e da PI en cuestión.**

As actuacións baixo o OT 2 poden contribuír significativamente a reducir o risco de exclusión dixital en Galicia, dirixíndose ao volume de poboación que non accede a Internet pero tamén centrándose en colectivos especialmente vulnerables neste ámbito como as persoas con discapacidade, inmigrantes ou minorías étnicas.

Ao mesmo tempo, na valoración de proxectos, especialmente aqueles baixo o OT 3, está previsto que dea prioridade á creación de emprego, prestándose especial atención ao emprego vinculado a colectivos desfavorecidos.

Por último, os OT 4 e 6 tamén poden contribuír á integración a través do desenvolvemento de infraestruturas verdes e iniciativas dirixidas á promoción de valores naturais que garantan a accesibilidade de colectivos con necesidades especiais.

TÁBOA 15. CONTRIBUCIÓN POTENCIAL DA ESTRATEXIA DO PO FEDER DE GALICIA Á NON DISCRIMINACIÓN

EIXO	OT	PRIORIDADE DE INVESTIMENTO	CONTRIBUCIÓN
1	1	1.1. Mellora das infraestruturas I+i e da capacidade para desenvolver a excelencia e o fomento de centros de competencia, en especial de interese europeo	++
		1.2. Fomento do investimento por parte das empresas en innovación e investigación, desenvolvemento de vínculos e sinerxías entre as empresas, os centros de I+D e o sector do ensino superior	+
2	2	2.3. Reforzo das aplicacións das TIC para a administración electrónica, a aprendizaxe electrónica, a inclusión electrónica, a cultura electrónica e a sanidade electrónica	+++
3	3	3.1. Promoción do espírito empresarial, en particular facilitando o aproveitamento económico de novas ideas e impulsando a creación de novas empresas, tamén mediante viveiros de empresas.	++
		3.4. Apoio á capacidade das PEME para crecer nos mercados rexionais, nacionais e internacionais e nos procesos de innovación	++
4	4	4.1. Fomento da produción e distribución de enerxía derivada de fontes renovables	+
		4.2. Fomento da eficiencia enerxética e o uso de enerxías renovables polas empresas	+
		4.3. Apoio da eficiencia enerxética e do uso de enerxías renovables nas infraestruturas públicas, incluídos os edificios públicos e nas vivendas	+
		4.5. Fomento de estratexias de redución do carbono para todo tipo de territorio, especialmente zonas urbanas, incluído o fomento da mobilidade urbana multimodal sustentable e medidas de adaptación con efecto de mitigación	+++
5	5	5.1. Apoio ao investimento destinado á adaptación ao cambio climático, incluídas formulacións baseadas nos ecosistemas	+
		5.2. Fomento do investimento para abordar os riscos específicos, garantía de resiliencia fronte ás catástrofes e desenvolvemento de sistemas de xestión de catástrofes	+
6	6	6.1. O investimento no sector dos residuos para cumprir os requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	+
		6.2. O investimento no sector da auga para cumprir cos requisitos do acervo da UE en materia de medio ambiente e para abordar as necesidades, determinadas polos Estados membros, dun investimento que vaia máis aló dos devanditos requisitos	+
		6.3. Conservación, protección, fomento e desenvolvemento do patrimonio natural e cultural	++
		6.4. Protección e restauración da biodiversidade e do chan e fomento dos servizos dos ecosistemas, incluído a través de Natura 2000 e de infraestruturas ecolóxicas	+
9	9	9.7. Investimento en infraestruturas sociais e sanitarias que contribúen ao desenvolvemento nacional, rexional e local e reduzan desigualdades sanitarias, e o fomento da inclusión social mediante unha mellora de acceso a servizos sociais, culturais e recreativos e a transición dos servizos institucionais aos servizos locais	+++
10	10	10.5. Infraestruturas de educación e formación	++

+++ ALTA

++ REDUCIDA

+ MEDIA

Fonte: Elaboración propia

c) *A igualdade de oportunidades e a non discriminación no sistema de disposicións de implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020*

Dentro do capítulo de prioridades horizontais do PO FEDER de Galicia 2014-2020 figura un apartado específico sobre a igualdade de oportunidades e non discriminación, no que se establece o compromiso do programa con este principio e explícase como foi tido en conta nos traballos de programación e como se prevé o seu cumprimento na implementación do mesmo.

É aquí onde se establece que, con carácter transversal a varios OT, en materia de contratación privilexíaranse aquelas propostas que dispoñan da *Marca Galega de Excelencia en Igualdade* en caso de igualdade respecto da calidade das mesmas. Esta acreditación dará lugar a unha preferencia na adxudicación de contratos. Así mesmo, terase en conta a Lei de Contratos do Sector Público, de maneira que, no caso de que o devandito equilibrio se mantivese, será valorada positivamente aquela empresa que poida acreditar manter relación laboral con persoas con discapacidade nunha porcentaxe superior ao 2 por cento.

Por tanto, esta disposición, xunto ás mencionadas anteriormente ao analizar a contribución da estratexia do PO FEDER de Galicia 2014-2020, garanten unha adecuada integración do principio de non discriminación e de igualdade de oportunidades na proposta de programa.

2.4.3. Desenvolvemento sustentable

O desenvolvemento sustentable é outro dos principios horizontais da Unión Europea. Así, o *Regulamento (UE) Nº 1303/2013* establece no seu artigo 8 que “os obxectivos dos Fondos EIE perseguiranse de conformidade co principio de desenvolvemento sustentable e co fomento por parte da Unión do obxectivo de conservación, protección e mellora da calidade do medio ambiente”. Tamén indica que “os Estados membros e a Comisión velarán por que na preparación e a execución dos acordos de asociación e os programas se promovan os requisitos de protección ambiental, a eficiencia dos recursos, a mitigación do cambio climático e a adaptación ao mesmo, a biodiversidade, a capacidade de adaptación fronte aos desastres e a prevención e xestión de riscos”.

a) *A pertinencia do desenvolvemento sustentable no diagnóstico do PO FEDER de Galicia*

O desenvolvemento sustentable está presente na fase de estudo do contexto que deu lugar á elaboración do documento “*Diagnóstico de situación socioeconómica e territorial de Galicia para a elaboración dos Pos FEDER e FSE Galicia 2014-2020*”. Isto

evidénciase sobre todo na existencia de dous capítulos específicos dedicados ao cambio climático e ao medio ambiente en Galicia, este último con especial énfase en aspectos como a biodiversidade, o patrimonio natural e cultural, o chan e os recursos hídricos. Ademais, o capítulo sobre o desenvolvemento enerxético en Galicia, incluído tamén no diagnóstico, é especialmente relevante por impacto sobre o desenvolvemento sustentable.

TÁBOA 16. VALORACIÓN DA INTEGRACIÓN DO PRINCIPIO DE DESENVOLVEMENTO SUSTENTABLE NO DIAGNÓSTICO E ANÁLISE DE NECESIDADES DO PO FSE 2014-2020

Aspectos relevantes respecto da Non Discriminación	Consideración	
Existencia de indicadores referidos ao desenvolvemento sustentable	+++	Alta
Descrición da situación particular de protección ambiental, eficiencia dos recursos, mitigación do cambio climático e adaptación ao mesmo, biodiversidade, capacidade de adaptación fronte aos desastres e prevención e xestión de riscos	+++	Alta
Identificación da problemática (situación, causa e problemas) de desenvolvemento sustentable	+++	Alta
Apartado específico sobre a análise do desenvolvemento sustentable no territorio	+++	Alta

Fonte: *Elaboración propia*

b) O desenvolvemento sustentable no deseño estratéxico do PO FEDER de Galicia

A consideración estratéxica do principio horizontal de desenvolvemento sustentable no PO FEDER de Galicia 2014-2020 debe valorarse desde dúas perspectivas.

Por unha banda, a inclusión do principio horizontal de desenvolvemento sustentable no PO FEDER de Galicia 2014-2020 garántese a través da programación de actuacións específicas vinculadas co principio de forma directa. Neste sentido hai unha contribución directa clara dos OT 4, 5 e 6 ao principio horizontal de desenvolvemento sustentable.

No OT 4 todas as actuacións diríxense á transición cara a un modelo con máis presenza de enerxías renovables e máis eficiente no uso da enerxía. Así, ademais da eficiencia enerxética tanto no sector público como no privado, as actuacións diríxense a mellorar as infraestruturas de transporte para unha mobilidade máis sustentable e á xeración de enerxía a través da biomasa.

As actuacións previstas baixo o OT 5 perseguen unha adaptación dos medios dispoñibles aos desafíos provocados polo cambio climático polo que levan intrinsecamente unha contribución ao desenvolvemento sustentable. Da mesma maneira, as actuacións baixo o OT 6 están moi vinculadas ao desenvolvemento sustentable ao englobar accións para a mellora da xestión dos residuos e a auga, así como intervencións dirixidas á protección da biodiversidade entre outras.

Outros obxectivos temáticos contribuirán tamén, aínda que de forma máis indirecta ao principio de desenvolvemento sustentable. O OT 1 farao por exemplo co apoio de liñas de investigación que contribúan a unha maior eficiencia no uso de recursos enerxéticos autóctonos. No caso do OT 2, a promoción de servizos públicos dixitais reducirá o consumo de recursos físicos. Por citar outro exemplo, o OT 3 fomenta a implantación, sobre todo en PEMEs, de novos medios produtivos tecnoloxicamente máis avanzados, co consecuente efecto positivo para o medio ambiente.

Por outra banda, cunha dimensión máis transversal, o principio de desenvolvemento sustentable está latente na articulación dos obxectivos temáticos a través da inclusión de principios reitores para a selección de operacións.

En consecuencia, polos seus ámbitos de intervención, o PO FEDER de Galicia inclúe aqueles obxectivos temáticos da programación 2014-2020 dirixidos especificamente ao desenvolvemento sustentable. En concreto a contribución de cada obxectivo temático, e máis en concreto de cada prioridade de investimento, queda recollida na seguinte táboa.

TÁBOA 17. CONTRIBUCIÓN POTENCIAL DA ESTRATEXIA DO PO FEDER DE GALICIA AO DESENVOLVEMENTO SUSTENTABLE

Eixo/OT	PI	Contribución ao desenvolvemento sustentable	
1	1.1	+	Moderada
	1.2	+	Moderada
2	2.3	+	Moderada
3	3.1	+	Moderada
	3.4	+	Moderada
4	4.1	++	Elevada
	4.2	++	Elevada
	4.3	++	Elevada
	4.5	++	Elevada
5	5.1	++	Elevada
	5.2	++	Elevada
6	6.1	++	Elevada
	6.2	++	Elevada
	6.3	++	Elevada
	6.4	++	Elevada
9	9.7	+	Moderada
10	10.5	+	Moderada

Tal e como se desprende da Avaliación Ambiental Estratéxica do PO FEDER de Galicia 2014-2020, o PO destaca polo seu carácter beneficioso para todos os compoñentes ambientais, con especial incidencia sobre a poboación e a saúde humana seguidamente da calidade do aire, os aspectos climáticos, o patrimonio cultural e a paisaxe.

Doutra banda, o resultado arroxado pola Avaliación Estratéxica ao comparar a estratexia programada no PO FEDER Galicia 2014-2020 coas outras dúas alternativas propostas (non actuación e actuación unicamente nos obxectivos temáticos de concentración temática), mostra:

- + A non execución do PO FEDER Galicia 2014-2020, tería unha influencia negativa no territorio tanto desde o punto de vista ambiental como socioeconómico e financeiro.
- + O PO FEDER Galicia 2014-2020 producirá efectos beneficiosos para o medio ambiente desde un maior número de prioridades de investimento, en comparación coa programación exclusiva nos OT 1-4. A Avaliación sinala que os efectos asociados ás actuacións do PO FEDER Galicia 2014-2020 son de carácter positivo en porcentaxes que se sitúan en torno ao 92,86% e 83,19%.

c) O desenvolvemento sustentable no sistema de disposicións de implementación e seguimento do PO FEDER de Galicia

---

Para a implementación do PO FEDER de Galicia 2014-2020, entre os criterios de selección a considerar para o total das actuacións, atópanse: valorar positivamente os proxectos que integren obxectivos e criterios ambientais, manter unha atención particular sobre actuacións desenvolvidas en espazos protexidos, ou potenciar aqueles proxectos que incorporen innovacións en temas ambientais.

Entre os criterios particulares asociados a actuacións concretas contempladas no PO, atópanse evitar proxectos que supoñan un risco para a conservación de especies ameazadas e recursos ecolóxicos, actuacións relacionadas coa produción e distribución de enerxías renovables, ou evitar actuacións sobre o patrimonio natural e/ou cultural que non contemplen medidas que minimicen os impactos negativos que puidesen ter sobre o medio.

Finalmente, seguindo as indicacións do documento de alcance, para realizar o seguimento dos efectos no medio ambiente da aplicación do programa, **defínese un sistema de seguimento ambiental sobre a base dos indicadores do Programa**. Desta forma, seleccionáronse aqueles que presentan un marcado carácter ambiental, co obxecto de xuntar o sistema de seguimento ambiental co procedemento de seguimento do PO e así simplificar os requisitos de información.

**TÁBOA 18. RELACIÓN DE INDICADORES DO PO FEDER GALICIA 2014-2020
RELEVANTES PARA O SEGUIMENTO E AVALIACIÓN AMBIENTAIS**

PI	INDICADORES DE PRODUTIVIDADE	
4.1	C030	Capacidade adicional para producir enerxía renovable
	C034	Redución anual estimada de gases de efecto invernadoiro (GEI)
4.2	E001	Redución do consumo de enerxía final en infraestruturas públicas ou Empresas
4.3	C031	Número de fogares con mellor consumo enerxético.
	C032	Redución do consumo anual de enerxía primaria en edificios públicos
4.5	E008	Lonxitude de pistas para bicicletas e carreiros
	E029	Número de usuarios que ten acceso ou están cubertos por servizos Transporte intelixente.
	E033	Número de pasaxeiros/ano beneficiados pola actuación de transporte intermodal
	C034	Redución anual estimada de gases de efecto invernadoiro (GEI)
5.1	E023	Poboación beneficiada por medidas de Planificación para prevención de catástrofes e restauración de zonas danadas
5.2	C020	Poboación beneficiaria das medidas de prevención de inundacións
	C021	Poboación beneficiada das medidas de prevención contra incendios forestais.
	E005	Poboación beneficiada pola actuación e que diminúe o seu risco
6.1	E011	Capacidade adicional no tratamento e a xestión dos residuos comerciais, industriais ou perigosos
	E022	Capacidade adicional de recollida e transporte de Residuos urbanos sólidos
6.2	C019	Poboación adicional beneficiada por unha mellor depuración de augas residuais
6.3	C009	Aumento do número de visitas previstas a lugares pertencentes ao patrimonio cultural e natural e atraccións subvencionadas
6.4	C023	Superficie de hábitats subvencionadas para alcanzar un mellor estado de conservación
	C022	Superficie total de chan rehabilitado

OE	INDICADORES DE RESULTADO.
4.1.2	Capacidade de produción e distribución de enerxía renovables para usos térmicos
4.2.1	Intensidade enerxética final medido en ktep /M
4.3.1	Consumo final de enerxía en edificios e vivendas públicas
4.5.1	Viaxeiros en transporte urbano regular Nº Persoas
5.1.1	Porcentaxe de poboación exposta á calidade do aire mala ou mellorable
5.2.1	Poboación exposta a risco de inundacións
	Superficie queimada por incendios forestais (Ha)
6.1.1	Volumen de residuos domésticos recollidos selectivamente sobre a produción de residuos domésticos
6.2.1	Volumen de augas residuais tratadas
6.3.1	Viaxeiros que visitan Galicia por motivos culturais (% sobre o total)
6.3.2	Número de pernoctacións en establecementos turísticos
	Número de peregrinos que reciben acreditación
6.4.1	Superficie de patrimonio natural en estado de risco

2.5. SEGUIMIENTO DAS RECOMENDACIÓNS Á ESTRATEXIA DO PROGRAMA

	RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN		RESPOSTA	GRAO DE ATENCIÓN
COHERENCIA INTERNA	<p>Potenciar aqueles Obxectivos Específicos e Prioridades de Investimento con maior capacidade de arrastre para a consecución global dos obxectivos do Programa e aqueles que resultan máis sensibles.</p> <p><i>Á falta de datos específicos sobre o financiamento por OE realizáronse as análises en base ás Prioridades de Investimento.</i></p>	<p>As Prioridades de Investimento estratéxicas e influentes congregan máis do 80% do investimento total do FEDER. Se engadimos aquelas sensibles, supérase o 90% do investimento. Por tanto hai un potencial moi significativo para xerar sinerxías positivas.</p>	++	
	<p>Reducir o número de prioridades de investimento para concentrar e aumentar o impacto da axuda FEDER. Centrar a redución nas PI independentes, con menor capacidade de xerar sinerxías positivas.</p>	<p>A PI 6.5 (<i>Mellorar a contorna urbana, a rehabilitación de vellas zonas industriais e a redución da contaminación atmosférica</i>) que aparecía nas versións iniciais do PO desaparece, así como aquelas prioridades baixo o OT 7. Dita eliminación contribúe a aumentar a coherencia interna e financeira do PO sinalada no punto anterior.</p>	++	
COHERENCIA EXTERNA	<p>Garantir a complementariedade recíproca entre as actividades cofinanciadas con cargo aos distintos Fondos UE, é dicir, que se aplique unha auténtica coordinación das axudas procedentes dos distintos fondos.</p>	<p>O PO FEDER de Galicia elaborouse de maneira coordinada coa definición do PO FSE e do resto de fondos. Respecto ao FSE, os OT 9 e 10 están presentes en ambos os PO, aínda que actuarán en diferentes ámbitos de intervención. Así mesmo, introduciuse nos PO a determinación de establecer criterios de selección de operacións que fomenten complementariedades e eviten duplicidades.</p>	++	
	<p>Axudar a cofinanciar accións doutros programas que así o permitan a través do PO FEDER Galicia en temas e iniciativas de carácter estratéxico para a rexión.</p>	<p>O Programa inclúe criterios de selección de operacións por prioridade de investimento, que se deben cumprir. Destaca que nas PI 1.1 e 1.2 inclúese como tipo de operacións a coordinación estratéxica con H2020 para captar financiamento adicional. Inclúese a extensión de actividades de proxectos de I+D+i cofinanciados con H2020.</p>	++	

RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN		RESPOSTA	GRAO DE ATENCIÓN
	Fomentar a creación das capacidades e iniciativas que poidan ser obxecto de competir no Programa Horizonte 2020.	A resposta anterior é aplicable. O tipo de operacións mencionado inclúe a dinamización da participación dos axentes galegos en iniciativas H2020. Ademais, varias PI, especialmente a 1.1 e 1.2 permitirán a creación de capacidades e masa crítica para competir en H2020 e outros programas competitivos da UE.	++
LÓXICA DE INTERVENCIÓN	Reforzar a lóxica intervención do Programa, incorporando os fluxos de información (indicadores) que faciliten a visualización das realización logradas polas actuacións e o avance na consecución dos obxectivos formulados.	Todas as Prioridades de Investimento contan con, polo menos, un indicador de produtividade e todos os obxectivos específicos teñen asociados, polo menos, un indicador de resultados. De igual maneira, as debilidades do espazo de cooperación están sustentadas por indicadores de contexto.	++
FORMAS DE AXUDA	Adaptar as formas de axuda ao tipo de beneficiarios, ao ámbito de intervención e á tipoloxía de proxectos a financiar. A axuda non reembolsable expone como a fórmula adecuada na maioría dos casos pero non debe excluírse a posibilidade doutras fórmulas.	A axuda non reembolsable mantén como fórmula principal. Con todo, o uso de axudas reembolsables e de instrumentos financeiros nos OT 1, 3 e 4 contribuirá a atraer capital privado en áreas onde a súa presenza é escasa, contribuíndo á amplificación do impacto do PO	++
PRINCIPIOS HORIZONTAIS	Asegurar que os principios horizontais están contemplados no sistema de indicadores para facilitar un seguimento particular dos mesmos.	A dimensión de xénero aparece nas Prioridades de Investimento con indicadores cuxa unidade de medida son persoas e permiten a desagregación por sexo. Así mesmo, definíronse indicadores relacionados co principio de desenvolvemento sustentable. O principio de Non discriminación é no que a integración é menos evidente, debido ás características das actuacións previstas.	++

 INCLUSIÓN DA MELLORA INDICADA

 CONSIDERACIÓN DA OBSERVACIÓN CON INCLUSIÓN PARCIAL DA MELLORA

 FALTA DE CONSIDERACIÓN DA RECOMENDACIÓN

Fonte: Elaboración propia de Regio Plus

3. VALORACIÓN DO SISTEMA DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN

A orientación aos resultados é unha das principais novidades da política rexional para o período 2014-2020. Consecuentemente, a definición das actividades debe facerse en relación con obxectivos e/ou os retos do contexto e valorando as posibilidades de cambio que efectivamente implican. O obxectivo é, en última instancia, a mellora da calidade da xestión dos Programas, a efectividade das axudas e a absorción de fondos, sobre a base de criterios de resultados

Por tanto, as orientacións máis recentes da Comisión Europea dan unha importancia crecente ao seguimento dos resultados, reforzando o papel do sistema de indicadores nos programas.

Neste capítulo da avaliación, a análise do sistema de indicadores trata de xulgar a súa calidade respecto ao cumprimento dos obxectivos que puidesen determinar a súa inclusión no Programa, de forma que:

- + Posibiliten a verificación do grao de eficacia da execución.
- + Ofrezan unha descrición dos Programas con coherencia lóxica, desde o nivel máis inmediato (os gastos efectivos), ata o ámbito máis amplo (efectos producidos polos gastos realizados).

3.1. RELEVANCIA E CLARIDADE DOS INDICADORES PROPOSTOS PARA O PROGRAMA

3.1.1. Análise da Relevancia dos indicadores

Os indicadores do PO FEDER de Galicia 2014-2020 estrutúranse en tres categorías, de acordo co establecido no artigo 27.4 do *Regulamento (UE) Nº 1303/2013*:

- + Os **indicadores financeiros**, definidos a nivel de Eixo e relativos ao gasto e/ou axuda asignados.
- + Os **indicadores de produtividade**, definidos a nivel de Prioridade de Investimento e directamente relacionados coas realizacións derivadas da implementación dos proxectos.
- + Os **indicadores de resultados**, definidos a nivel de Obxectivo Específico, e vinculados co logro que se pretende conseguir.

A selección dos mesmos realizouse sobre o conxunto de indicadores definidos no marco do Regulamento (UE) Nº1301/2013 (Anexo I) e as orientacións achegadas pola Autoridade de Xestión.

Como resultado diso seleccionáronse un total de 38 indicadores de produtividade (dos cales practicamente un 53% son indicadores comúns propostos no *Regulamento (UE) Nº 1301/2013* e o 47% teñen a condición de específicos do PO) e 28 indicadores de resultado.

A valoración realizada polo equipo avaliador puxo a énfase, non só no **cumprimento dos atributos de calidade** que deben ter os indicadores individualmente, senón tamén no deseño do sistema no seu conxunto. A este respecto, valóranse positivamente dous trazos característicos do sistema de indicadores:

- + Baséase nun conxunto limitado de indicadores sen incluír un número demasiado elevado de indicadores de produtividade e de resultados por Prioridade de Investimento e Obxectivo Específico.
- + Baséase no esquema común definido nas Guías de indicadores elaboradas polo Ministerio de Facenda e Administracións Públicas, o que garante a consistencia e as posibilidades de seguimento conxunto no marco da Política de Cohesión en todo o Estado Membro.

Hai que sinalar que a preferencia da Comisión de empregar os indicadores comúns, co fin de alcanzar un nivel de homoxeneización que permita agregar realización a nivel de toda a UE, ten o inconveniente de introducir un certo grao de rixidez que limita, en determinados casos, a elección dos indicadores máis adecuados para medir os efectos das actuacións.

Os indicadores de produtividade comúns seleccionados representan, nesta última versión do PO FEDER de Galicia, practicamente un 53% do total. Trátase dunha cifra bastante superior á de versións anteriores do PO, polo que houbo un esforzo suplementario para utilizar os indicadores regulamentarios. Con todo, co fin de garantir un mellor axuste entre o que miden tales indicadores e o que se vai a facer, foi necesaria a definición de indicadores de produtividade específicos. Esta solución pretende superar as restricións que introduce unha listaxe pechada.

Sen dúbida, iso achega maiores doses de flexibilidade e mellora o axuste entre o que miden tales indicadores e as actuacións que o Programa vai promover. Desta forma, refórzase a lóxica intervención do Programa, facilitando a visualización das realizacións logradas polos proxectos e do avance na consecución dos obxectivos formulados.

TÁBOA 19. OS INDICADORES DE PRODUTIVIDADE DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020

PI	INDICADORES DE PRODUTIVIDADE		Unidade
1.1.	C025	Número de investigadores que traballan en instalacións de infraestruturas de investigación melloradas.	Traballadores equivalentes a tempo completo (ETC)
	C024	Número de novos investigadores en entidades axudadas.	Traballadores equivalentes a tempo completo (ETC)
1.2.	C001	Número de empresas que reciben axudas	Empresas
	C027	Investimento privado en paralelo ao apoio público en proxectos de innovación ou I+D	Euros
	C029	Número de empresas subvencionadas para introducir produtos novos para a empresa	Empresas
	E021	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados	Persoas/ano
2.3.	E015	Poboación escolar que está cuberta polos servizos públicos electrónicos educativos.	Persoas
	E017	Órganos xudiciais cubertos polo Expediente xudicial electrónico	Unidades
	E019	Poboación beneficiada por servizos dixitais de xestión de patoloxías crónicas ou outros servizos específicos na área da e-saúde.	Poboación
	E024	Número de usuarios que teñen acceso ou cubertos polas aplicacións/servizos de Administración electrónica.	Usuarios
	E024A	Número de procedementos que poden ser obxecto de teletramitación que se crean ou melloran coa operación.	Número
3.1	C001	Número de empresas que reciben axudas	Empresas
	C002	Número de empresas que reciben subvencións	Empresas
	C003	Número de empresas que reciben axuda financeira distinta das subvencións	Empresas
	C005	Número de novas empresas beneficiarias da axuda	Empresas
	C008	Aumento de emprego nas empresas subvencionadas	Emprego equivalente a tempo completo
3.4	C001	Número de empresas que reciben axudas	Empresas
	C002	Número de empresas que reciben subvencións	Empresas
	C004	Número de empresas que reciben axuda non financeira	Empresas
4.1	C030	Capacidade adicional para producir enerxía renovable.	MW
	C034	Redución anual estimada de gases efecto invernadoiro (GEI)	Toneladas equivalentes de CO2/ano
4.2	E001	Redución do consumo de enerxía final en infraestruturas públicas ou Empresas	Ktep/ano
4.3	C031	Número de fogares con mellor consumo enerxético.	Fogares
	C032	Redución do consumo anual de enerxía primaria en edificios públicos	kWh/ano
4.5	E008	Lonxitude de pistas para bicicletas e carreiros	Km
	E029	Número de usuarios que teñen acceso ou están cubertos por servizos de Transporte intelixente.	Usuarios
	E033	Número de pasaxeiros/ano beneficiados pola actuación de transporte intermodal	Pasaxeiros/ano
	C034	Redución anual estimada de gases de efecto invernadoiro (GEI)	Toneladas equivalentes de CO2/ano
5.1	E023	Poboación beneficiada por medidas de Planificación para a prevención de catástrofes e restauración de zonas danadas	Persoas
5.2	C020	Poboación beneficiaria das medidas de prevención de inundacións	Persoas
	C021	Poboación beneficiada das medidas de prevención contra incendios forestais.	Persoas
	E005	Poboación beneficiada pola actuación e que diminúe o seu risco	Persoas
6.1	E011	Capacidade adicional no tratamento e a xestión dos residuos comerciais, industriais ou perigosos	Toneladas/Ano
	E022	Capacidade adicional de recollida e transporte de Residuos Sólidos urbanos	Toneladas/Ano

PI	INDICADORES DE PRODUCTIVIDADE		Unidade
6.2	C019	Poboación adicional que se beneficia da mellora do tratamento de augas residuais	Poboación-equiv.
6.3	C009	Aumento do número de visitas previstas a lugares pertencentes ao patrimonio cultural e natural e atraccións subvencionadas	Visitas/ano
6.4	C023	Superficie de hábitats subvencionados para alcanzar un mellor estado de conservación	Hectáreas
	C022	Superficie total de chan rehabilitado	Hectáreas
9.7	C036	Poboación cuberta polos servizos de saúde	Persoas
	E036	Poboación beneficiada pola actuación da infraestrutura (ou equipamento) social	Persoas
10.5	C035	Capacidade de coidado de nenos ou de infraestruturas de educación subvencionadas	Persoas

Fonte: PO FEDER de Galicia 2014-2020

TÁBOA 20. OS INDICADORES DE RESULTADO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020

PI	OE	INDICADORES DE RESULTADO.
1.1	1.1.2	Número de patentes solicitadas á Oficina Española de Patentes e Marcas (OEPM)
1.2	1.2.1	Número de empresas (de 10 ou máis traballadores) que realizan actividades innovadoras
	1.2.3	Número de participacións en consorcios de proxectos internacionais (H2020), número e tipo de propostas presentadas
2.3	2.3.1	Porcentaxe de poboación escolar cuberta por servizos públicos rexionais educativos electrónicos Urgencias por 1.000 habitantes en pacientes pluripatolóxicos ao ano
	2.3.2	Porcentaxe de persoas (16-74) que interactuaron coa Administración por Internet para obter información no último ano sobre o total de poboación nese grupo de idade
3.1	3.1.2	Taxa de supervivencia de PEMES aos 4 anos, definida como o número de empresas que sobreviven no ano t+4 dividido entre o número de PEMES novas no ano t. Taxa de actividade emprendedora
3.4	3.4.1	Número de empresas medianas (entre 50 e 249 traballadores)
	3.4.3	Número de Pemes exportadoras (nacional, categoría rexión, rexión) Tamaño medio das empresas da comarca de Ourense
4.1	4.1.2	Capacidade de produción e distribución de enerxías renovables para usos térmicos
4.2	4.2.1	Intensidade enerxética final medido en ktep /M€.
4.3	4.3.1	Consumo final de enerxía en edificios e vivendas públicas
4.5	4.5.1	Viaxeiros en transporte urbano regular Nº persoas
5.1	5.1.1	Porcentaxe de poboación exposto á calidade do aire mala ou mellorable.
5.2	5.2.1	Poboación exposta a risco de inundacións Superficie queimada polos incendios forestais (Ha).
6.1	6.1.1	Volume de residuos domésticos recollidos selectivamente sobre a produción de residuos domésticos
6.2	6.2.1	Volume de augas residuais tratadas
6.3	6.3.1	Viaxeiros que visitan Galicia por motivos culturais (% sobre o total)
	6.3.2	Número de pernoctacións en establecementos turísticos Número de peregrinos que reciben acreditación
6.4	6.4.1	Superficie de patrimonio natural en estado de risco
9.7	9.7.1	Tempo medio de espera estrutural cirúrxico (días)
		Porcentaxe de estancias hospitalarias dos procesos cirúrxicos
10.5	10.5.1	Alumnos por unidade en funcionamento en centros docentes públicos
		Taxa de escolarización de poboación de 0 a 3 anos,

Fonte: PO FEDER de Galicia 2014-2020

Por outra banda, a avaliación da relevancia dos indicadores parte dun conxunto de criterios básicos que permiten analizar o seu grao de adecuación ás funcións que teñen atribuídas. Así, tomando como referencia os documentos producidos pola Comisión Europea, un **bo indicador** ha de ser portador dos **seguintes atributos**:

- ✦ **Pertinencia:** Deben poder corresponderse de forma adecuada (directa e de maneira representativa) con indicadores que permitan analizar a incidencia dos ámbitos de actuación na contorna socioeconómica, a través da medición das realización ou *outputs* que xeran os proxectos cofinanciados.
- ✦ **Significación:** Deben servir para o seguimento e avaliación do Programa, para a toma de decisións, para a dinamización dos axentes locais, e posibilitar unha fácil comunicación á poboación. Ao igual, deberán centrarse nos problemas básicos do programa-eixo-obxectivo sobre o que se pretende actuar.
- ✦ **Cuantificabilidade:** Independentemente de que se trate dun indicador elemental, derivado ou composto, ten que resultar da agregación de fenómenos cuantificables, sexan eles estatísticos ou non. En síntese, os indicadores deben estar incluídos nos proxectos nos que se materializan os obxectivos e medidas programadas.

En consecuencia, teñen que resultar da suma de inputs cuantificables, polo que deberían ser facilmente agregables e ofrecer información representativa de accións, de modo que sirvan para identificar e diferenciar ámbitos de actuación relevantes no Programa.

- ✦ **Fiabilidade:** Refírese á credibilidade da información que o indicador transmite. A fiabilidade depende da forma en que se recolle e trata a información de soporte, da credibilidade das fontes, e dos procesos de control da calidade da información. É dicir, a fiabilidade dun indicador depende da posibilidade da súa cuantificación e actualización. As estatísticas oficiais ou as propias fichas de candidatura validadas presentan maior fiabilidade que as provenientes doutras fontes.
- ✦ **Utilidade:** Este criterio ten que ver coa capacidade de resposta do indicador aos propósitos que motivaron a súa selección, é dicir, á posibilidade de utilización nos momentos clave de seguimento e avaliación do Programa, de modo que sexa posible proceder a axustes estratéxicos no caso de aparecer eventuais estrangulamentos.

A valoración de tales criterios no ámbito dos **Indicadores de Produtividade** permite afirmar que os mesmos son relevantes, en tanto que facilitan o seguimento da tipoloxía de actuacións previstas polo PO (Táboa 21). De feito, os indicadores cobren todas as Prioridades de Investimento, permiten efectuar unha cuantificación realista das realizacións e reflicten adecuadamente o alcance das Prioridades de Investimento

elixidas, resultando, por tanto, relevantes para expresar o grao de consecución das mesmas. Unicamente o indicador C009 conta cun grao de relevancia suficiente, ao non estar a súa cuantificación directamente ligada ao efecto directo ou inmediato do investimento.

Con todo, tamén convén sinalar a dificultade de conciliar un sistema áxil baseado en poucos indicadores, coa captura da totalidade dos efectos dos diversos tipos de actuacións que poderán acollerse ao Programa, o que fai que o modelo non comprenda algunha das especificidades da programación.

TÁBOA 21. VALORACIÓN DA RELEVANCIA DE OS INDICADORES DE PRODUTIVIDADE

PI	INDICADORES DE PRODUTIVIDADE		Pertinencia	Significación	Cuantificabilidade	Fiabilidade	Utilidade
1.1.	C025	Número de investigadores que traballan en instalacións de infraestruturas de investigación melloradas.			SI		
	C024	Número de novos investigadores en entidades axudadas.			SI		
1.2.	C001	Número de empresas que reciben axudas			SI		
	C027	Investimento privado en paralelo ao apoio público en proxectos de innovación ou I+D			SI		
	C029	Número de empresas subvencionadas para introducir produtos novos para a empresa			SI		
	E021	Investigadores/ano participando en proxectos cofinanciados			SI		
2.3.	E015	Poboación escolar que está cuberta polos servizos públicos electrónicos educativos.			SI		
	E017	Órganos xudiciais cubertos polo Expediente xudicial electrónico			SI		
	E019	Poboación beneficiada por servizos dixitais de xestión de patoloxías crónicas ou outros servizos específicos na área da e-saúde.			SI		
	E024	Número de usuarios que teñen acceso ou cubertos polas aplicacións/servizos da Administración electrónica.			SI		
	E024A	Número de procedementos que poden ser obxecto de teletramitación que se crean ou melloran coa operación.			SI		
3.1	C001	Número de empresas que reciben axudas			SI		
	C002	Número de empresas que reciben subvencións			SI		
	C003	Número de empresas que reciben axuda financeira distinta das subvencións			SI		
	C005	Número de novas empresas beneficiarias da axuda			SI		
	C008	Aumento de emprego nas empresas subvencionadas			SI		
3.4	C001	Número de empresas que reciben axudas			SI		
	C002	Número de empresas que reciben subvencións			SI		
	C004	Número de empresas que reciben axuda non financeira			SI		
4.1	C030	Capacidade adicional para producir enerxía renovable.			SI		
	C034	Redución anual estimada de gases efecto invernadoiro (GEI)			SI		
4.2	E001	Redución do consumo de enerxía final en infraestruturas públicas ou Empresas			SI		

PI	INDICADORES DE PRODUTIVIDADE		Pertinencia	Significación	Cuantificabilidade	Fiabilidade	Utilidade
4.3	C031	Número de fogares con mellor consumo enerxético.			SI		
	C032	Redución do consumo anual de enerxía primaria en edificios públicos			SI		
	E001	Redución do consumo de enerxía final en infraestruturas públicas ou Empresas.			SI		
4.5	E008	Lonxitude de pistas para bicicletas e carreiros			SI		
	E029	Número de usuarios que teñen acceso ou están cubertos por servizos de Transporte intelixente.			SI		
	E033	Número de pasaxeiros/ano beneficiados pola actuación do transporte intermodal			SI		
	C034	Redución anual estimada de gases de efecto invernadoiro (GEI)			SI		
5.1	E023	Poboación beneficiada por medidas de Planificación para prevención de catástrofes e restauración de zonas danadas			SI		
5.2	C020	Poboación beneficiaria das medidas de prevención de inundacións			SI		
	C021	Poboación beneficiada das medidas de prevención contra incendios forestais.			SI		
	E005	Poboación beneficiada pola actuación e que diminúe o seu risco			SI		
6.1	E011	Capacidade adicional no tratamento e a xestión dos residuos comerciais, industriais ou perigosos			SI		
	E022	Capacidade adicional de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos			SI		
6.2	C019	Poboación adicional beneficiada por unha mellor depuración de augas residuais			SI		
6.3	C009	Aumento do número de visitas previstas a lugares pertencentes ao patrimonio cultural e natural e atraccións subvencionadas			SI		
6.4	C023	Superficie de hábitats subvencionados para alcanzar un mellor estado de conservación			SI		
	C022	Superficie total de chan rehabilitado			SI		
9.7	C036	Poboación cuberta polos servizos de saúde			SI		
	E036	Poboación beneficiada pola actuación de infraestrutura (ou equipamento) social			SI		
10.5	C035	Capacidade de coidado de nenos ou de infraestruturas de educación subvencionadas			SI		

 Adecuado

 Suficiente

 Insuficiente

Fonte: Elaboración propia

Polo que respecta aos **Indicadores de Resultados**, é preciso que reflectan e estean relacionados co resultado que se desexa conseguir no obxectivo específico. Debido a que o avance no obxectivo implica un *cambio respecto da situación de partida (baseline)*, non só como consecuencia das actuacións do PO, senón tamén doutros factores externos (como outras medidas de política socio-económica, conxuntura económica, etc.), é importante que a contribución das actuacións cofinanciadas sexa significativa en relación co resultado esperado.

Con todo, aínda que o anterior é condición necesaria, non é suficiente para garantir que o Programa vaia a carrexar un cambio substancialmente cuantificable debido ás restricións orzamentarias nas que se desenvolve. Mostra diso é que a asignación financeira do PO (FEDER máis contrapartida nacional) para todo o período 2014-2020 tan só representa o 2% do PIB total do 2013 da rexión.

Con todo, hai que destacar o esforzo realizado polas autoridades nacionais e rexionais por seleccionar unha serie de indicadores *homoxéneos e comparables* territorialmente. A maior parte deles proceden de fontes estatísticas oficiais que procuran dar unha medida sobre o avance na consecución dos obxectivos específicos, a pesar das limitacións comentadas.

O estudo da relación entre Indicadores de Resultados e os Obxectivos Específicos dos diversos Eixos pon de manifesto que a definición dos indicadores exposta permite coñecer, razoablemente, o grao de aproximación aos obxectivos específicos do Programa. En particular, obsérvase unha cobertura apropiada da totalidade dos Obxectivos Específicos polos indicadores propostos.

A análise da relevancia dos Indicadores de Resultados, a partir da valoración do grao de cumprimento dos criterios de calidade descritos, revela uns altos niveis de calidade, coa totalidade de indicadores que pode considerarse relevante, tal e como se desprende da Táboa 22. Todos eles miden cambios no contexto rexional, tanto sobre os beneficiarios da axuda, como sobre o resto de axentes que interveñen no territorio, o que lles outorga unha pertinencia adecuada. A revisión dos indicadores de resultado na última versión do PO FEDER de Galicia supón un avance importante na significación destes indicadores para medir os resultados esperados das actuacións previstas.

Polo que respecta á cuantificación dos mesmos, esta está asegurada, ben polas bases de datos oficiais empregadas ou polo traballo particular da Administración Pública e, particularmente, dos órganos xestores. Tales elementos garanten, á súa vez, a fiabilidade da información que proporcionan.

O elemento máis complexo nalgúns dos indicadores é o relativo á significación, posto que o valor destes indicadores, non soamente está influenciado de forma directa polo grao de execución das liñas de acción coas que se vincula cada prioridade de investimento, senón tamén por outros factores externos, cuxa importancia relativa sobre o comportamento do indicador é elevada e non controlable pola intervención. Con todo, a redefinición dos indicadores de resultado na última versión do PO FEDER de Galicia supón un avance considerable na boa dirección.

TÁBOA 22. VALORACIÓN DA RELEVANCIA DE OS INDICADORES DE RESULTADOS

PI	OE	INDICADORES DE RESULTADO.	Pertinencia	Significación	Cuantificabilidade	Fiabilidade	Utilidade
1.1	1.1.2	Número de patentes solicitadas á Oficina Española de Patentes e Marcas (OEPM)			SI		
1.2	1.2.1	Número de empresas (de 10 ou máis traballadores) que realizan actividades innovadoras.			SI		
	1.2.3	Número de participacións en consorcios de proxectos internacionais (H2020), número e tipo de propostas presentadas			SI		
2.3	2.3.1	Porcentaxe de poboación escolar cuberta por servizos públicos rexionais educativos electrónicos			SI		
	2.3.2	Urxencias por 1.000 habitantes en pacientes pluripatolóxicos ao ano Porcentaxe de persoas (16-74) que interactuaron coa Administración por Internet para obter información no último ano sobre o total de poboación nese grupo de idade			SI		
3.1	3.1.2	Taxa de supervivencia de PEMES aos 4 anos, definida como o número de empresas que sobreviven no ano t+4 dividido entre o número de PEMES novas no ano t.			SI		
		Taxa de actividade emprendedora			SI		
3.4	3.4.1	Número de empresas medianas (entre 50 e 249 traballadores)			SI		
	3.4.3	Número de Pemes exportadoras (nacional, categoría rexión, rexión) Tamaño medio das empresas da comarca de Ourense			SI		
4.1	4.1.2	Capacidade de produción e distribución de enerxías renovables para usos térmicos			SI		
4.2	4.2.1	Intensidade enerxética final medido en ktep /M€.			SI		
4.3	4.3.1	Consumo final de enerxía en edificios e vivendas públicas			SI		
4.5	4.5.1	Viaxeiros en transporte urbano regular Nº persoas			SI		
5.1	5.1.1	Porcentaxe de poboación exposta á calidade do aire mala ou mellorable.			SI		
		Número de variables climáticas observadas de seguimento do cambio climático			SI		
5.2	5.2.1	Poboación exposta a risco de inundacións			SI		
		Superficie queimada polos incendios forestais (Ha).			SI		
6.1	6.1.1	Volumen de xeración de residuos domésticos recollidos selectivamente sobre a produción de residuos domésticos			SI		
6.2	6.2.1	Volumen de augas residuais tratadas			SI		
6.3	6.3.1	Viaxeiros que visitan Galicia por motivos culturais (% sobre o total)			SI		
	6.3.2	Número de pernoctacións en establecementos turísticos Número de peregrinos que reciben acreditación			SI		
6.4	6.4.1	Superficie de patrimonio cultural e natural en estado de risco			SI		
9.7	9.7.1	Tempo medio de espera estrutural cirúrxico (días)			SI		
		Porcentaxe de estadias hospitalarias dos procesos cirúrxicos			SI		
10.5	10.5.1	Alumnos por unidade en funcionamento en centros docentes públicos			SI		
		Taxa de escolarización de poboación de 0 a 3 anos,			SI		

 Adecuado

 Suficiente

 Insuficiente

Fonte: Elaboración propia

3.1.2. Análise da Claridade dos indicadores

A claridade dos indicadores refírese ao grao de precisión da súa definición e á comprensión do que se pretende medir con eles. Desde esta perspectiva, cabe resaltar tres conclusións xerais:

- ✦ A **definición** dos indicadores resulta, en liñas xerais concreta, aludindo ao concepto que se pretende medir. Así mesmo, as táboas de indicadores incluídas no PO expresan a unidade de medida, así como os mecanismos para a súa recompilación (fonte e periodicidade para a actualización dos datos).
- ✦ A **interpretación dos cambios de valor** resulta sinxela, de forma que variacións nun sentido ou outro poden inequivocamente considerarse como resultados favorables ou desfavorables.
- ✦ A **consistencia** dos indicadores é elevada, constatándose unha capacidade suficiente para non verse afectado por valores atípicos ou extremos, de forma que capture a magnitude real do cambio.

3.2. ADECUACIÓN DOS VALORES DE BASE E VALORES OBXECTIVOS

A eficiencia de calquera política de investimento está determinada pola relación dos resultados alcanzados cos recursos empregados. A valoración global deste concepto proporciona, por tanto, unha idea da capacidade do Programa para alcanzar os obxectivos expostos coa dotación financeira dispoñible. Habitualmente, adóitanse utilizar os indicadores de custos unitarios dos proxectos para valorar a eficiencia, dado que permiten situar un punto de partida para a análise da eficiencia das actuacións.

Pero medir e explicar o grao de eficiencia é unha das tarefas máis complexas de abordar no exercicio da avaliación, debido a unha serie de limitacións, como:

- ✦ A ausencia dunha correspondencia exacta entre a execución financeira dunha medida e o avance físico do indicador.
- ✦ A dificultade de estimar o custo mínimo necesario para realizar un proxecto.
- ✦ A heteroxeneidade de actuacións que, en ocasións, desenvólvense no marco de determinadas Prioridades de Investimento.

En consecuencia, a capacidade de avaliación das previsións dos indicadores incluídos no PO está condicionada, en boa parte, polos anteriores elementos. No caso dos indicadores de produtividade, os valores de base parten de cero, e a estimación dos valores obxectivo efectuouse a partir de datos históricos e a experiencia na

implementación do PO FEDER do anterior período 2007-2013. Nos casos de actuacións novas, que se van a poñer por primeira vez en marcha, as estimacións fundáronse en hipóteses do organismo xestor da axuda.

En todo caso, a adecuación destes valores cuantitativos fundamentouse na valoración do cumprimento, por parte dos indicadores seleccionados, das características propias dos denominados indicadores “SMART”, que aluden ás seguintes propiedades:

- ✦ **Específicos (“Specific”)**: son prácticos e concretos, centrados sobre os obxectivos que tentan medir e cuantificar.
- ✦ **Medibles (“Measurable”)**: responden as preguntas: Cantos? Que nivel?
- ✦ **Realizables a un custo razoable ou proporcionado (“Achievable”)**: dispónse de medios materiais e humanos suficientes para conseguir a información e o custo da súa posta en marcha non é desproporcionado con respecto á información que se persegue.
- ✦ **Realistas (“Realistic”)**: son de posible ou probable consecución.
- ✦ **Enmarcados nun tempo preciso (“Estafe-bound”)**: establécese un período de tempo no que se debe completar cada un deles.

En xeral, os indicadores de produtividade son específicos, medibles, realistas e enmarcados no tempo.

TÁBOA 23. TEST SMART NOS INDICADORES DE PRODUTIVIDADE

PI	IDE	Específico	Medible	Realizable	Realista	Enmarcado Tempo
1.1.	C025	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C024	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
1.2.	C001	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C027	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C029	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	E021	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
2.3.	E015	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	E017	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	E019	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	E024	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	E024A	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
3.1.	C001	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C002	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C003	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C005	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
	C008	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦
3.4.	C001	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦	✦✦

PI	IDE	Específico	Medible	Realizable	Realista	Enmarcado Tempo
	C002	++	++	++	++	++
	C004	++	++	++	++	++
4.1	C030	++	++	++	++	++
	C034	++	++	++	++	++
4.2	E001	++	++	++	++	++
4.3	C031	++	++	++	++	++
	C032	++	++	++	++	++
4.5	E008	++	++	++	++	++
	E029	++	++	++	++	++
	E033	++	++	++	++	++
	C034	++	++	++	++	++
5.1	E023	++	++	++	++	++
5.2	C020	++	++	++	++	++
	C021	++	++	++	++	++
	E005	++	++	++	++	++
6.1	E011	++	++	++	++	++
	E022	++	++	++	++	++
6.2	C019	++	++	++	++	++
6.3	C009	++	++	++	++	++
6.4	C023	++	++	++	++	++
	C022	++	++	++	++	++
9.7	C036	++	++	++	++	++
	E036	++	++	++	++	++
10.5	C035	++	++	++	++	++

O indicador cumpre coa propiedade

O indicador cumpre moderadamente

O indicador non cumpre coa propiedade

Fonte: Elaboración propia

En canto aos indicadores de resultados (que ascenden a un total de 28 , incluíndo polo menos un por Obxectivo Específico), hai que sinalar as melloras introducidas nas sucesivas versións do PO FEDER de Galicia en canto á introdución de novos indicadores. Así mesmo, á diferenza das versións precedentes, na última todos os indicadores van acompañados da indicación das fontes de obtención. As fontes oficiais son predominantes o que facilita a dispoñibilidade e o tratamento de datos.

Ademais, a última versión do PO tamén inclúe un valor de base e unha estimación do obxectivo a 2023 para todos os indicadores propostos, o que permitiu ao equipo avaliador confirmar a súa condición de realizables ou realistas.

TÁBOA 24. TEST SMART NOS INDICADORES DE RESULTADOS.

PI	OE	INDICADORES DE RESULTADO	Específico	Medible	Realizable	Realista	Enmarcado Tempo
1.1	1.1.2	Número de patentes solicitadas á Oficina Española de Patentes e Marcas (OEPM)	++	++	++	++	++
1.2	1.2.1	Número de empresas (de 10 ou máis traballadores) que realizan actividades innovadoras	++	++	++	++	++
	1.2.3	Número de participacións en consorcios de proxectos internacionais (H2020), número e tipo de propostas presentadas	++	++	++	++	++
2.3	2.3.1	Porcentaxe de poboación escolar cuberta por servizos públicos rexionais educativos electrónicos	++	++	++	++	++
		Urxencias por 1.000 habitantes pluripatolóxicos ao ano	++	++	++	++	++
	2.3.2	Porcentaxe de persoas (16-74) que interactuaron coa Administración por Internet para obter información no último ano sobre o total de poboación nese grupo de idade	++	++	++	++	++
3.1	3.1.2	Taxa de supervivencia de PEMES aos 4 anos, definida como o número de empresas que sobreviven no ano t+4 dividido entre o número de PEMES novas no ano t.	++	++	++	++	++
		Taxa de actividade emprendedora	++	++	++	++	++
3.4	3.4.1	Número de empresas medianas (entre 50 e 249 traballadores)	++	++	++	++	++
4.1	4.1.2	Capacidade de produción e distribución de enerxías renovables para usos térmicos	++	++	++	++	++
4.2	4.2.1	Intensidade enerxética final medido en ktep /M€.	++	++	++	++	++
4.3	4.3.1	Consumo final de enerxía en edificios e vivendas públicas	++	++	++	++	++
4.5	4.5.1	Viaxeiros en transporte urbano regular Nº persoas	++	++	++	++	++
5.1	5.1.1	Porcentaxe de poboación exposta á calidade do aire mala ou mellorable.	++	++	++	++	++
5.2	5.2.1	Poboación exposta a risco de inundacións	++	++	++	++	++
		Superficie queimada polos incendios forestais (Ha).	++	++	++	++	++
6.1	6.1.1	Volumen de residuos domésticos recollidos selectivamente sobre a produción de residuos domésticos	++	++	++	++	++
6.2	6.2.1	Volumen de augas residuais tratadas	++	++	++	++	++
6.3	6.3.1	Viaxeiros que visitan Galicia por motivos culturais (% sobre o total)	++	++	++	++	++
	6.3.2	Número de pernoctacións en establecementos turísticos Número de peregrinos que reciben acreditación	++	++	++	++	++
6.4	6.4.1	Superficie de patrimonio cultural e natural en estado de risco	++	++	++	++	++
9.7	9.7.1	Tempo medio de espera estrutural cirúrxico (días)	++	++	++	++	++
		Porcentaxe de estadia hospitalaria dos procesos cirúrxicos	++	++	++	++	++
10.5	10.5.1	Alumnos por unidade en funcionamento en centros docentes públicos	++	++	++	++	++
		Taxa de escolarización de poboación de 0 a 3 anos,	++	++	++	+	++

O indicador cumpre coa propiedade

O indicador cumpre moderadamente

O indicador non cumpre coa propiedade

Fonte: Elaboración propia

3.3. ADECUACIÓN DOS FITOS INTERMEDIOS

O Artigo 55.3.K) do Regulamento (UE) 1303/2013 establece que a Avaliación ex-ante deberá analizar a idoneidade dos fitos seleccionados para o Marco de Rendemento e,

por conseguinte, poderanse expresar os avances previstos cara ás metas establecidas para o final de período. Así mesmo, no Anexo I deste Regulamento, establécese que *“o marco de rendemento consistirá nos fitos establecidos respecto de cada prioridade, fóra das prioridades dedicadas á asistencia técnica e os programas dedicados aos instrumentos financeiros de conformidade co artigo 39, para o ano 2018 e as metas establecidas para 2023”*.

Neste contexto, é necesario verificar se os fitos establecidos no PO FEDER de Galicia 2014-2020 son:

- + Realistas, alcanzables, pertinentes e captan a información esencial sobre o progreso dunha prioridade.
- + Coherentes coa natureza e co carácter dos Obxectivos Específicos da prioridade.
- + Transparentes, con metas verificables de maneira obxectiva e con fontes identificadas e, cando cumpra, a disposición do público.
- + Verificables, sen que iso supoña unha carga administrativa desproporcionada.

A Táboa 25 recolle os indicadores que se inclúen no Marco do Rendemento do Programa. Ademais dos indicadores de produtividade, o marco de rendemento inclúe un indicador financeiro para cada un dos Eixos Prioritarios, de acordo co establecido no punto 2 do Anexo II do Regulamento (UE) Nº 1303/2013. Os devanditos indicadores financeiros inclúen tamén os fitos a 2018 e os obxectivos a 2023, de acordo coas sendas de execución previstas para as distintas liñas de actuación programadas.

No relativo aos indicadores de produtividade, o Marco de rendemento mostra claramente os fitos fixados para o ano 2018, así como a meta final requirida.

Os fitos fixados para o ano 2018, así como a meta final requirida resultan realistas, alcanzables e pertinentes, dado que, de acordo co mencionado pola Dirección Xeral de Planificación e Orzamentos da Consellería de Facenda, foron calculados en partenariado coas unidades executoras do PO e tamén en relación coa planificación financeira anual. Ademais, a última versión do PO FEDER de Galicia revisa os fitos intermedios e as metas finais dalgúns indicadores, afianzando así a súa condición de realistas e alcanzables.

Por outra banda, os indicadores incluídos no Marco de Rendemento serán tratados de maneira totalmente transparente e a verificación dos seus valores meta poderase facer de forma obxectiva co apoio de fontes secundarias relacionadas cos expedientes e o seguimento financeiro en todos os casos, sen que iso supoña unha carga administrativa adicional ao seguimento do PO.

TÁBOA 25. MARCO DE RENDEMENTO DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020

OT	INDICADORES DE PRODUTIVIDADE		FITOS 2018	OBXECTIVOS 2023
1	C001	Número de empresas que reciben axudas	73	170
	C027	Investimento privado en paralelo ao apoio público en proxectos de innovación ou I+D	3.025.858	8.316.075
2	E015	Poboación escolar que está cuberta polos servizos públicos electrónicos educativos.	90.000	115.000
	E024	Número de usuarios que teñen acceso ou cubertos polas aplicacións/servizos de Administración electrónica.	189.428	265.285
3	C001	Número de empresas que reciben axudas	436	936
4	C030	Capacidade adicional para producir enerxía renovable.	64	176
	E001	Redución do consumo de enerxía final en infraestruturas públicas ou empresas	6,7	19,1
	E008	Lonxitude de pistas para bicicletas e carreiros	42	107
5	E023	Poboación beneficiada por medidas de Planificación para prevención de catástrofes e restauración de zonas danadas	1.800.000	2.613.978
	C020	Poboación beneficiaria das medidas de prevención de inundacións	9.490	29.129
6	CO19	Poboación adicional que se beneficia da mellora do tratamento das augas residuais	4.266	169.327
9	C036	Poboación cuberta polos servizos de saúde	435.360	435.860
10	C035	Capacidade de coidado de nenos ou de infraestruturas de educación subvencionadas	1.596	3.870

Fonte: Elaboración propia

3.4. ANÁLISE DA CAPACIDADE ADMINISTRATIVA, PROCEDEMENTOS DE RECOMPILACIÓN DE DATOS E AVALIACIÓN

3.4.1. Capacidade administrativa

A articulación institucional do PO FEDER de Galicia organízase de acordo coas esixencias que establece o Regulamento (UE) nº 1303/2014, que define as Autoridades dos PO, de forma que:

- + A Autoridade de Xestión recae na Subdirección Xeral de Administración do FEDER, da Dirección Xeral de Fondos Comunitarios do Ministerio de Facenda e Administracións Públicas.
- + A Autoridade de Certificación corresponde, pola súa banda, á Subdirección Xeral de Certificación e Pagos da Dirección Xeral de Fondos Comunitarios do Ministerio de Facenda e Administracións Públicas.
- + A Autoridade de Auditoría é a Intervención Xeral do Estado (IGAE).

- + O organismo ao cal a Comisión realizará os pagos é a Subdirección Xeral do Tesouro da Secretaría Xeral do Tesouro e Política Financeira do Ministerio de Facenda e Administracións Públicas.
- + E, o Organismo Intermedio, que corresponde á Dirección Xeral de Proxectos e Fondos Europeos da Consellería de Facenda, o cal abarca todo o ámbito da Xunta de Galicia e os seus organismos dependentes.

Este armazón de xestión resulta plenamente operativo, grazas á experiencia acumulada dos períodos anteriores. O proceso de configuración do esquema de división de tarefas, responsabilidades e competencias desenvolveuse cunha boa coordinación entre todas as partes. Desta forma, en termos xerais apréciase unha definición precisa das diversas tarefas na xestión das intervencións por parte das institucións nacionais e rexionais involucradas no Programa, cun alto grao de descentralización, que se traduce nun funcionamento eficaz.

En consecuencia, sobre a base da información dispoñible, o equipo avaliador considera que a existencia desta infraestrutura institucional, baseada na experiencia acumulada, favorecerá o funcionamento efectivo do sistema de xestión e control do PO, garantíndose claramente a independencia entre as Autoridades de Xestión e Certificación, e a de Auditoría.

Por último, valórase que os recursos humanos asignados pola Dirección Xeral de Proxectos e Fondos Europeos, da Consellería de Facenda, son suficientes, na medida en que obedecen á xestión descentralizada á que responde a intervención do PO FEDER (diferentes autoridades rexionais que interveñen na execución) e aos esforzos de racionalización que está a levar a cabo a Administración Pública española en xeral.

Por último, tendo en conta o *Position Paper da Comisión* -onde a pesar de que se considera adecuada a capacidade administrativa de España para xestionar Fondos da UE, sinálase a necesidade de reforzar determinadas áreas- faise aconsellable introducir accións para o reforzo e actualización de capacidades das unidades xestoras, organismos intermedios e/ou beneficiarios potenciais. A "Avaliación ex ante do Acordo de Asociación de España 2014-2020" identifica, neste sentido, as seguintes áreas para o reforzo das capacidades:

- + Enfoque a resultados: seguimento, indicadores, marco de rendemento.
- + Avaliación de impacto.
- + Introducción do gasto privado na cofinanciación nacional.
- + Maior uso dos instrumentos financeiros.
- + Xestión financeira: as contas anuais.
- + Uso das novas aplicacións informáticas de xestión.

- + Inspección e control e redución de irregularidades.

3.4.2. Procedementos de recollida de datos

Tendo en conta a fragmentación das estruturas de xestión, é fundamental dispor dun instrumento de xestión que proporcione información rigorosa e actualizada sobre a situación en termos de realización física e financeira. Desde esta perspectiva, hai que resaltar os avances cara á plena consolidación na **utilización dos sistemas informáticos** na xestión dos fondos Estruturais.

De feito, o Organismo Intermedio está a traballar nunha nova aplicación, ao obxecto de adaptala ás novas esixencias previstas, para realizar a xestión, seguimento, control e certificación das actuacións cofinanciadas polo FEDER desde o inicio do período de programación 2014-2020.

Con iso, preténdese dar cumprimento á normativa aplicable, proporcionando un único soporte para todas as funcións de xestión, seguimento e control das operacións cofinanciadas polo FEDER. Igualmente, vai permitir a xeneralización do intercambio electrónico de datos cara ás aplicacións da Autoridade de Certificación, próxima aplicación *Fondos 2014* do Ministerio de Facenda e Administracións Públicas, de forma que fará posible:

- + Realizar as declaracións de gastos por parte dos centros Xestores.
- + Realizar por parte do Organismo Intermedio, o seguimento, así como rexistrar a validación e verificación dos gastos certificados polos distintos centros xestores, co fin de proceder posteriormente á tramitación da certificación de gastos correspondente á Comunidade Autónoma, mediante a súa exportación ás aplicacións previstas da Administración Xeral do Estado.

Desta forma, a interoperabilidade da aplicación informática garante o intercambio electrónico de información, tanto a beneficiarios, como coas Autoridades do Programa, e supón un impulso cara á *e-cohesión*, ao facilitar que os beneficiarios das axudas europeas poidan interactuar co sistema informático de maneira electrónica.

Esta bagaxe constitúe unha garantía da utilidade da aplicación de xestión e seguimento do Programa para almacenar a información das realizacións financeiras, e dispor de datos físicos fiables e, na medida do posible, agregables, para facilitar as tarefas de control.

Con todo, será indispensable que o sistema para a recollida de información vaia acompañado dos oportunos manuais e soportes de axuda para a súa correcta aplicación.

3.4.3. Plan de Avaliación

Un dos principios básicos de funcionamento da Política de Cohesión é o da avaliación. De feito, a eficacia da axuda dos Fondos depende, entre outros factores, do establecemento dun sistema de avaliación fiable. Non en van, o Regulamento (UE) Nº 1303/2013, polo que se establecen as disposicións xerais relativas ao FEDER, ao FSE e ao Fondo de Cohesión sinala, no seu Capítulo II da Sección II do Título V, as obrigacións para satisfacer neste ámbito.

A concreción destas esixencias normativas en materia de avaliación para o conxunto das intervencións estruturais materializarase na formulación dun **Plan de Avaliación**.

Este Plan presentará orientacións respecto da planificación de actividades previstas en materia de seguimento estratéxico e avaliación continua para o período de programación 2014-2020. Con el preténdese dispor dun instrumento práctico para mellorar a calidade, eficacia e coherencia da axuda prestada polo FEDER, e da estratexia e da aplicación do Programa no que respecta aos problemas estruturais específicos que afectan a Galicia.

Trátase, por tanto, de proporcionar unha estrutura global para as tarefas de avaliación, integrada dentro da xestión ordinaria da intervención, como unha ferramenta complementaria que favorecerá a adecuada implementación da acción avaliadora.

Neste sentido, o Eixo de Asistencia Técnica do PO contempla como actuación a xestión, a posta en marcha e o seguimento e control do programa operativo, o que inclúe o desenvolvemento de avaliacións e de análises relacionadas coa execución do Programa que contribúan a mellorar o seu desempeño.

3.5. SEGUIMIENTO DAS RECOMENDACIÓNS AO SISTEMA DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN

TÁBOA 26. SEGUIMENTO DAS RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN EX – ANTE: SISTEMA DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN

RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN		RESPOSTA	GRAO DE ATENCIÓN
Claridade e relevancia dos indicadores	Construír un sistema baseado nun conxunto limitado de indicadores de realización e resultados.	A pesar de aumentarse a relación de indicadores en diferentes versións do PO, o sistema segue baseándose nun número limitado de indicadores. O aumento de indicadores proporciona ademais un aumento da calidade do sistema de seguimento.	++
	Utilizar, na medida do posible, os indicadores comúns regulamentarios.	Nas sucesivas versións do PO aumentouse a proporción de indicadores comúns a pesar dun lixeiro descenso na versión definitiva. O PO presenta practicamente un 53% de indicadores comúns respecto ao total de indicadores de produtividade. A inclusión de indicadores específicos está ben xustificada e responde ás necesidades particulares da programación en Galicia.	++
	Elaboración de fichas técnicas que recollan a definición dos indicadores (de produtividade e resultado) e a súa metodoloxía de cálculo, de modo que quede garantida a pertinencia dos mesmos e a súa fiabilidade, así como a cuantificación dos valores de base, fitos intermedios e obxectivos a 2023.	A Autoridade de Xestión recompilou a totalidade dos indicadores de resultados e facilitou pautas para asegurar unha metodoloxía común na definición e cálculo dos indicadores	++
Adecuación dos valores de base, obxectivos e fitos	Incluír para todos os indicadores os valores de base, así como os obxectivos e fitos.	Na última versión do PO inclúense valores de base e obxectivos para todos os indicadores, o que permitiu confirmar a súa condición de realistas e realizables.	++
Análise da capacidade administrativa, procedementos de recompilación de datos e avaliación	Introducir accións para o reforzo e actualización de capacidades das unidades xestoras, organismos intermedios e/ou beneficiarios potenciais en determinadas áreas crave, como o enfoque a resultados, a avaliación de impacto, a xestión financeira, o uso das novas aplicacións informáticas de xestión, ou a inspección e control e redución de irregularidades.	O eixo de Asistencia técnica do PO inclúe actuacións de capacitación para a xestión e control, consistentes no apoio técnico e formación do persoal responsable da xestión e control dos programas nos organismos intermedios da Administración rexional.	++
	Elaboración dos oportunos manuais e soportes de axuda para a correcta aplicación do sistema para a recollida de información	O organismo intermedio ten previsto a elaboración de documentación a este respecto (Manual de Procedementos, entre outros).	++

++ INCLUSIÓN DA MELLORA INDICADA

+ CONSIDERACIÓN DA OBSERVACIÓN CON INCLUSIÓN PARCIAL DA MELLORA

- FALTA DE CONSIDERACIÓN DA RECOMENDACIÓN

4. CONSISTENCIA DAS ASIGNACIÓNS FINANCEIRAS

O financiamento total programado para todo o período polo PO FEDER de Galicia 2014-2020 ascende a un total de **1.104.211.635 euros**. O devandito importe distribúese, como se sinalou ao longo do Informe en oito Eixos prioritarios, ademais da Asistencia Técnica, que se corresponden con oito Obxectivos Temáticos nos termos recollidos na Táboa 27.

**TÁBOA 27. DISTRIBUCIÓN FINANCEIRA DO PO FEDER 2014-2020
POR OBXECTIVOS TEMÁTICOS**

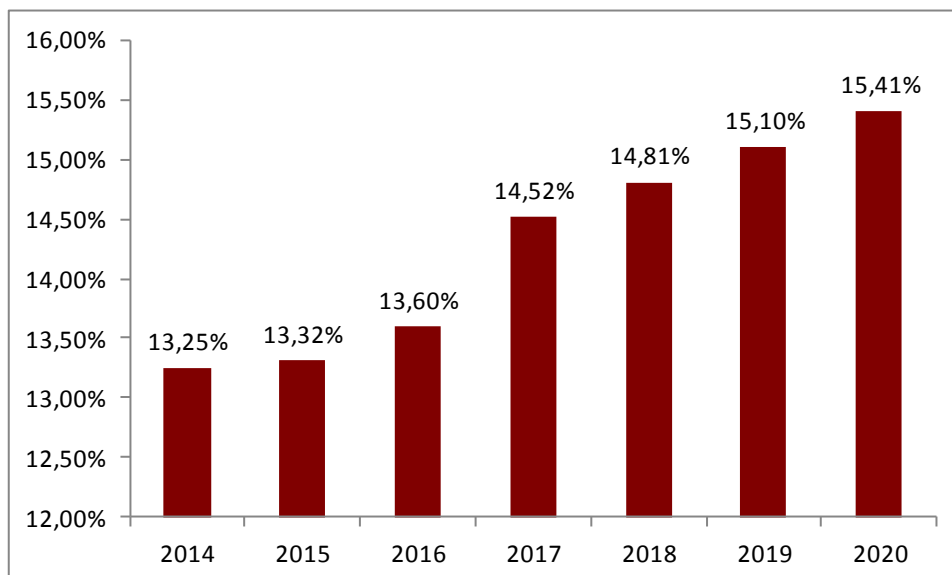
Eixo prioritario	Obxectivo temático	Axuda da Unión	Contrapartida nacional	Financiamento total
Eixo 1	OT 1	142.400.000	35.600.000	178.000.000
Eixo 2	OT 2	140.700.000	35.175.000	175.875.000
Eixo 3	OT 3	143.000.000	35.750.000	178.750.000
Eixo 4	OT 4	152.907.438	38.226.859	191.134.297
Eixo 5	OT 5	39.538.127	9.884.532	49.422.659
Eixo 6	OT 6	152.054.435	38.013.609	190.068.044
Eixo 9	OT 9	51.438.483	12.859.621	64.298.104
Eixo 10	OT 10	47.330.000	11.832.500	59.162.500
Eixo 13	AT	14.000.825	3.500.206,04	17.501.031
TOTAL		883.369.308	220.842.327	1.104.211.635

Fonte: PO FEDER de Galicia 2014-2020.

A programación anual mostra unha senda anual crecente de financiamento. A menor concentración de gasto nos primeiros anos de execución garante a existencia dos tempos necesarios para o establecemento dos sistemas de xestión e control e a posterior posta en marcha das actuacións que permitan alcanzar progresivamente unha velocidade de cruceiro na execución da axuda, facilitando o cumprimento da regra N+3.

Sinalar que o campo de “contrapartida nacional” utilizado na táboa anterior inclúe a contrapartida rexional da Xunta de Galicia en todos os eixos así como cofinanciación privada nos eixos 1, 3 e 4.

GRÁFICO 5. SENDA FINANCEIRA DE PROGRAMACIÓN DA AXUDA FEDER NO PO FEDER GALICIA 2014-2020

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

A análise da consistencia das asignacións financeiras aborda tres cuestións básicas:

- + O cumprimento dos requisitos normativos de concentración temática.
- + A coherencia da distribución financeira para facer fronte ás necesidades do territorio de cooperación.
- + As posibilidades da distribución financeira para maximizar o aproveitamento das sinerxías positivas do PO.

4.1. CUMPRIMENTO DOS REQUISITOS DE CONCENTRACIÓN TEMÁTICA

A intención de mellorar o enfoque estratéxico, cunha orientación clara á contribución aos obxectivos da Estratexia Europa 2020, así como a introdución do enfoque a resultados na futura Política de Cohesión e a necesidade de obter impactos, levaron a unha proposta máis rixida en canto ás prioridades de investimento con respecto a períodos anteriores.

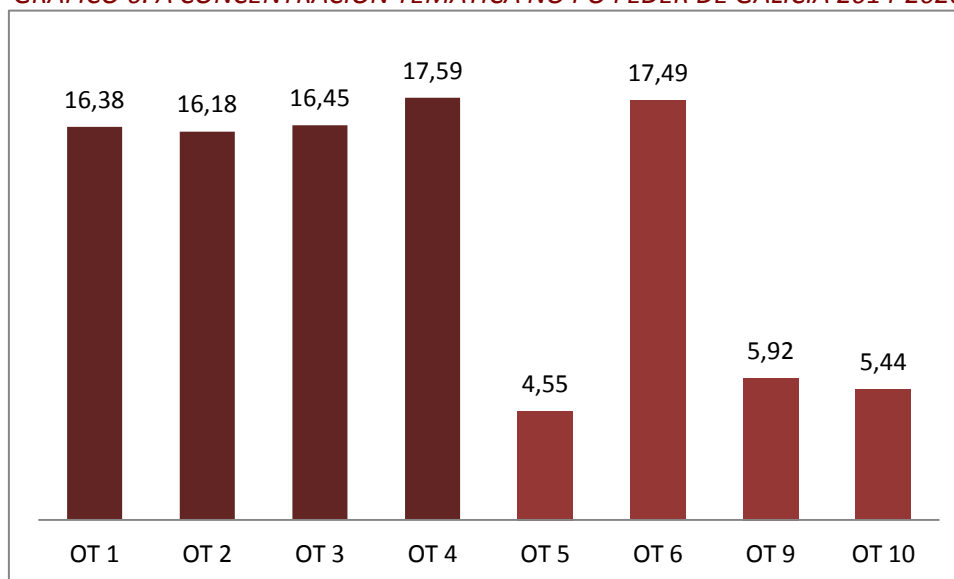
Para os efectos do cumprimento do principio de concentración temática, os criterios aplicables ao caso de Galicia correspóndense cos establecidos para as rexións en transición, a pesar de que, polo seu nivel de PIB per cápita, pertenza ao do grupo de

rexións máis desenvolvidas da UE, de conformidade co artigo 4 do Regulamento (UE) Nº 1301/2013.

A nivel nacional esíxese, para este grupo de rexións, que o investimento do FEDER dentro dos OT 1, 2 e/ou 3 e/ou 4 debe significar, polo menos, o 60% do investimento total (excluíndo a asistencia técnica), mentres que os programados para o OT 4 deben supor un mínimo do 15%. En cumprimento destes requisitos, a Administración Xeral do Estado requiriu para o PO rexional de Galicia o cumprimento dun mínimo do 55% de concentración temática nos catro primeiros eixos e dun 6% mínimo no OT 4.

O Programa Operativo FEDER Galicia realiza unha concentración temática nos obxectivos temáticos 1, 2, 3 e 4 do 66,6% respecto ao total da axuda do PO rexional, excluíndo a asistencia técnica (de conformidade co artigo 18 do Regulamento Nº 1303/2013), sendo a porcentaxe correspondente ao OT 4 do 17,6%. Por tanto, o PO FEDER Galicia contribúe ao cumprimento das porcentaxes mínimas esixidas a nivel nacional en materia de concentración temática FEDER.

GRÁFICO 6. A CONCENTRACIÓN TEMÁTICA NO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020

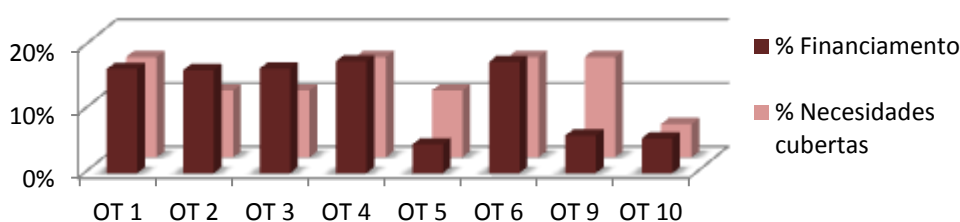
Elaborado por Regio Plus do PO Galicia 2014-2020

4.2. ANÁLISE DA COHERENCIA FINANCEIRA DO PROGRAMA

A análise da coherencia financeira do PO expón dúas dimensións específicas: o grao de cobertura das necesidades identificadas no diagnóstico e as posibilidades de aproveitamento das sinerxías positivas do Programa.

En relación co grao de cobertura das necesidades, o estudo parte da vinculación dos Obxectivos Temáticos coas necesidades destacadas no PO, e a consecvente relación coa distribución financeira. A porcentaxe de cobertura de cada Obxectivo Temático de debilidades da rexión calcúlase como o cociente entre o número de debilidades atendidas e o total de debilidades detectadas.

GRÁFICO 7. GRAO DE COBERTURA DAS NECESIDADES

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

Tendo en conta que o número de necesidades xerais abordado por cada OT oscila entre unha e tres e que esta análise non considera a dimensión nin priorización destas necesidades, os resultados mostran unha certa correlación entre a asignación financeira de cada OT e o número de necesidades que aborda. O maior desequilibrio preséntase nos OT 5 e 9. Con todo, hai que lembrar para este último Obxectivo Temático que o PO FSE de Galicia contempla unha atribución considerable de recursos ás necesidades relacionadas coa loita contra a pobreza e a exclusión social, o que paliaría este desequilibrio.

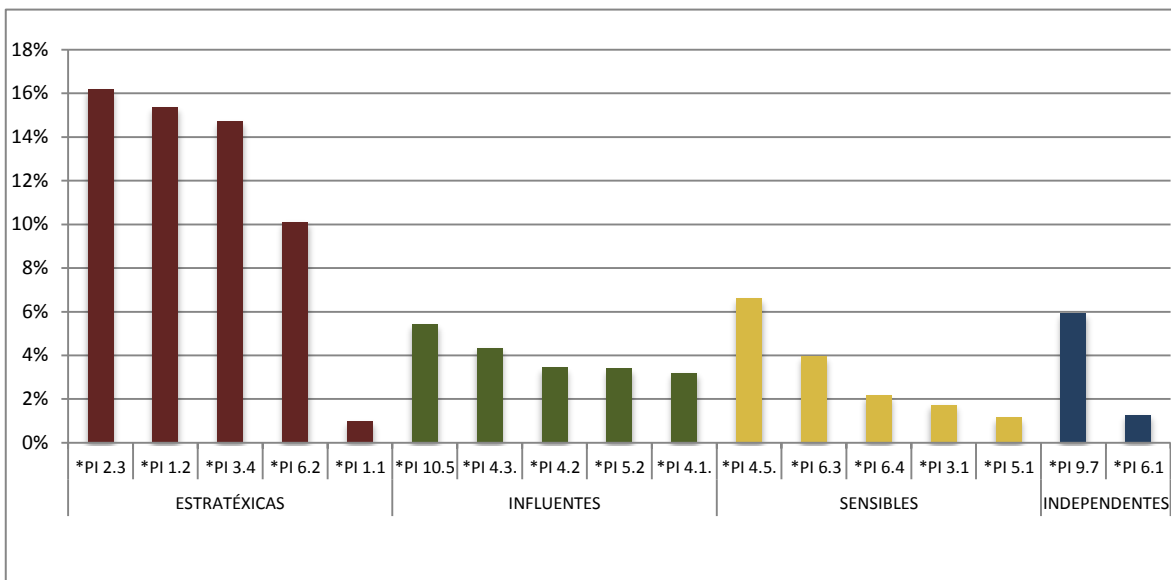
Neste contexto, tamén resulta relevante examinar as posibilidades de aproveitamento das sinerxías positivas do PO que se derivan da distribución financeira por prioridade de investimento. O Gráfico 8 recolle a importancia relativa de cada unha das Prioridades de Investimento contempladas no PO FEDER de Galicia 2014-2020, diferenciando aquelas que teñen a condición de estratéxicas, influentes, sensibles e independentes.

A lectura do devandito gráfico permite concluír que as PI Estratéxicas, segundo a análise da coherencia interna, concentran un 64,8% do investimento. Ademais, sumando a estas PI aquelas con carácter influente, a concentración de investimento alcanza máis dun 80% da axuda FEDER do PO FEDER de Galicia 2014-2020.

A capacidade de arrastre de tales prioridades garante, na práctica, un impulso do cumprimento dos obxectivos ligados ao resto de prioridades de investimento, así como dos obxectivos conxuntos do PO e da Política de Cohesión en Galicia. Este feito demostra que o PO FEDER de Galicia 2014-2020 está ben estruturado para conseguir

os obxectivos que se propón e que foron definidos seguindo as conclusións do diagnóstico territorial realizado.

GRÁFICO 8. APROVEITAMENTO DAS SINERXÍAS POSITIVAS

Fonte: Elaborado por Regio Plus Consulting

4.3. SEGUIMIENTO DAS RECOMENDACIÓNS Á CONSISTENCIA FINANCEIRA

RECOMENDACIÓNS DA AVALIACIÓN		RESPOSTA	GRAO DE ATENCIÓN
CONCENTRACIÓN TEMÁTICA	Cumprir cos requisitos regulamentarios de concentración temática ligados ao FEDER para as rexións máis desenvolvidas.	<p>A nivel nacional esíxese, para as rexións en transición (Galicia a efectos de concentración temática está neste grupo de rexións, de acordo co artigo 4 do regulamento (UE) N° 1301/2013), que o investimento do FEDER dentro dos OT 1, 2 e/ou 3 e/ou 4 debe significar, polo menos, o 60% do investimento total (excluíndo a asistencia técnica), mentres que os programados para o OT 4 deben supor un mínimo do 15%. En cumprimento destes requisitos, a Administración Xeral do Estado requiriu para o PO rexional de Galicia o cumprimento dun mínimo do 55% de concentración temática nos catro primeiros eixos e dun 6% mínimo no OT 4.</p> <p>O Programa Operativo FEDER Galicia realiza unha concentración temática nos obxectivos temáticos 1, 2, 3 e 4 do 66,6% respecto ao total da axuda do PO rexional, excluíndo a asistencia técnica (de conformidade co artigo 18 do Regulamento N° 1303/2013), sendo a porcentaxe correspondente ao OT 4 do 17,6%. Por tanto, o PO FEDER Galicia contribúe ao cumprimento das porcentaxes mínimas esixidas a nivel nacional en materia de concentración temática FEDER.</p>	++
COHERENCIA FINANCEIRA	A distribución financeira debe estar condicionada ao número de necesidades identificadas no DAFO que son abordadas por cada un dos OT.	Hai certa coherencia entre a asignación financeira de cada OT e o número de necesidades que aborda. O maior desequilibrio preséntase nos OT 5 e 9. Con todo, o PO FSE de Galicia contempla unha atribución considerable de recursos ás necesidades relacionadas coa loita contra a pobreza e a exclusión social.	+
	<p>Reforzar aquelas PI cun efecto de arrastre maior para a consecución dos obxectivos xerais do PO (PI estratéxicas e influentes) e sobre aquelas con un alto grao de sensibilidade.</p> <p>En caso de reducir o nº de prioridades e obxectivos, priorizar a eliminación daquelas PI con carácter independente.</p>	<p>As Prioridades de Investimento estratéxicas e influentes congregan máis do 80% do investimento total do FEDER. Se engadimos aquelas sensibles, alcánzase un 98,6% do investimento. Por tanto hai un potencial moi significativo para xerar sinerxías positivas e maximizar o impacto do financiamento.</p> <p>Elimínouse a PI 6.5 EPO FEDER Galicia 2014-2020. A eliminación desta PI con carácter independente aumenta a consistencia e coherencia financeira do PO, focalizando e maximizando o seu impacto. Tamén se eliminou o OT 7 o que permite unha maior concentración e un maior impacto das prioridades finalmente incluídas.</p>	++

INCLUSIÓN DA MELLORA INDICADA

CONSIDERACIÓN DA OBSERVACIÓN CON INCLUSIÓN PARCIAL DA MELLORA

FALTA DE CONSIDERACIÓN DA RECOMENDACIÓN

Fonte: Elaboración propia de Regio Plus

5. CONTRIBUCIÓN Á ESTRATEXIA EUROPA 2020

Europa 2020 é a estratexia de crecemento da UE para a década actual, coa que se pretende saír máis forte da crise económica e financeira que afecta a todo o continente, a través do impulso de tres obxectivos que se reforzan mutuamente:

✦ **Crecedemento intelixente:** desenvolvemento dunha economía baseada no coñecemento e na innovación.

✦ **Crecedemento sustentable:** promoción dunha economía que faga un uso máis eficaz dos recursos, que sexa máis verde e competitiva.

✦ **Crecedemento integrador:** fomento dunha economía con alto nivel de emprego que teña cohesión social e territorial.

Neste contexto, os regulamentos promoven o máximo aproveitamento da contribución dos Fondos Estruturais para contribuír ao cumprimento de tales obxectivos e, en definitiva, garantir que os compromisos políticos adquiridos no contexto da Estratexia Europa 2020 apóianse en investimentos con cargo aos Fondos EIE, ademais doutros instrumentos da Unión.

Para medir os avances cara á consecución dos obxectivos de Europa 2020 acordáronse para toda a UE cinco obxectivos principais.

TÁBOA 28. Obxectivos principais da Estratexia Europa 2020

Obxectivos principais da Estratexia Europa 2020	
Emprego	Emprego para o 75% da poboación de entre 20 e 64 anos
Investimento en I+D	Investimento en I+D+i do 3% do PIB
Cambio climático e sustentabilidade enerxética	Obxectivos 20/20/20 (renovables, eficiencia e emisións) en materia de clima e enerxía (30% da redución de emisións se as condicións o permiten).
Educación	% de abandono escolar inferior ao 10% e un 40% dos mozos con estudos superiores completos.
Loita contra a pobreza e a exclusión social	20 millóns de persoas menos en risco de pobreza

Tal e como se sinalou no primeiro capítulo desta avaliación ex-ante, o Diagnóstico socioeconómico inclúe a situación actual de Galicia respecto a estes ámbitos marcados na Estratexia Europa 2020 tal e como mostra a seguinte táboa:

TÁBOA 29. OBXECTIVOS CUANTIFICADOS CON INDICADORES DA ESTRATEXIA EUROPA 2020

INDICADOR	OBXECTIVO EU 2020	SITUACIÓN ESPAÑA	SITUACIÓN GALICIA
Gasto en I+D sobre o PIB	3%	1,33% (2012)	0,9% (2012)
Redución de emisións de gases de efecto invernadoiro nun 20%	80	126,4 (2011)	98,1 (2011)
Porcentaxe de enerxías renovables	20%	15,1% (2011)	32% (2011)
Eficiencia enerxética 20%	132,57 ktep/1000 EUR	166,2 (2011)	295,0 (2011)
Taxa de abandono escolar prematuro	15%	23,5% (2013)	20,4% (2013)
Porcentaxe da poboación de 30-34 anos con estudos de nivel terciario	44%	40,7% (2013)	42,4% (2013)
Persoas en situación de pobreza ou exclusión	20 millóns	28,2 (2012)	23,6 (2012)
Taxa de emprego entre 20 e 64 anos	75%	58,2% (2013)	59,6% (2013)

Fonte: Diagnóstico da situación socioeconómica e territorial de Galicia para a elaboración dos POs FEDER e FSE Galicia 2014-2020

5.1. IDENTIFICACIÓN DOS PRINCIPAIS ELEMENTOS DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 IMPULSORES DUN CRECEMENTO INTELIXENTE, SUSTENTABLE E INTEGRADOR

De forma específica, a contribución da estratexia definida no PO FEDER de Galicia 2014-2020 diríxese cara a todos os obxectivos da Estratexia Europa 2020, cunha énfase particular naqueles relacionados coa I+D+i, o cambio climático e a sustentabilidade enerxética. A pesar de que os obxectivos de emprego e a loita contra a pobreza e a exclusión social son abordados en maior medida polo PO FSE de Galicia 2014-2020, o PO FEDER desta Comunidade Autónoma tamén aborda estes temas directamente, aínda que en menor medida, a través dos OT 9 e 10. Por último a contribución do PO FEDER de Galicia 2014-2020 sobre o emprego é tamén considerable a pesar de que a nomeada mellora sexa indirecta e derívase da mellora da situación económica que pretende o PO. Por tanto, o impacto sobre os obxectivos da Estratexia Europa 2020 en materia de crecemento intelixente, sustentable e inclusivo está garantido.

En concreto, a inclusión do OT 1, pero tamén do 2 e o 3, apuntan a un incremento do investimento en I+D+i en Galicia tanto por parte do sector público, como do sector privado. Tal e como apunta o diagnóstico de situación socioeconómica e territorial de Galicia para a operación do PO, a C.A está moi lonxe de alcanzar o obxectivo do 3% do PIB investido en I+D+i, situándose nun 0,9% en 2012. Por tanto, a inclusión de OT que abordan directamente esta problemática debe axudar a Galicia a avanzar cara á consecución do obxectivo marcado.

Doutra banda, a inclusión dos OT 4, 5 e 6, con actuacións dirixidas a avanzar cara a unha economía máis sustentable con menos emisións de carbono e con uso máis

eficiente dos recursos garante o avance na consecución dos obxectivos enerxéticos e ambientais fixados pola Estratexia Europa 2020.

Paralelamente, o avance na consecución de todos estes OT mencionados debería permitir o avance efectivo cara a unha economía máis competitiva e sustentable, cun maior valor engadido que debería traducirse en máis postos de traballo sustentables. Galicia está por baixo das medias nacional e europea no referente a emprego e moi lonxe do obxectivo marcado pola Estratexia Europa 2020, polo que o avance nesta cuestión configúrase como un dos principais retos para a C.A. Neste contexto, a mellora do emprego impulsada polo PO FEDER de Galicia conseguiríase a través dunha mellora da situación socioeconómica na C.A. Non se inclúen na estratexia do PO FEDER de Galicia accións relacionadas con políticas activas de emprego e mellora das condicións laborais xa que este campo de acción é máis propio do FSE.

Da mesma maneira, as debilidades estruturais de índole máis social, como as relativas á educación e á loita contra a pobreza e a exclusión social enmárcanse nas actuacións cofinanciadas a través do PO FSE de Galicia 2014-2020 (dando resposta aos requisitos regulamentarios de instrumentar as actuacións que permitan alcanzar os obxectivos da Estratexia Europa 2020 a través do apoio dos fondos Europeos e incidindo na complementariedade da cofinanciación a través dos mesmos). Con todo, isto non impide que o PO FEDER de Galicia tamén inclúa certas actuacións nestes ámbitos a través dos OT 9 e 10, o que garante a súa contribución aos obxectivos marcados pola Estratexia Europa 2020 nestes ámbitos máis sociais.

5.2. RESULTADOS ESPERADOS DESDE A ÓPTICA DE EUROPA 2020

A Táboa ilustra a contribución das diferentes prioridades de investimento do PO FEDER de Galicia 2014-2020 aos diferentes obxectivos marcados no marco da Estratexia Europa 2020.

Da táboa podemos extraer as seguintes conclusións:

- ✦ **Todas as prioridades de investimento do PO FEDER de Galicia contribúen aínda que con diferente intensidade sobre polo menos un obxectivo da Estratexia Europa 2020**, o que pon de manifesto a plena aliñación do programa con esta Estratexia.
- ✦ **Varias das prioridades de investimento contribúen a máis dun dos obxectivos** fixados no marco da Estratexia Europa 2020 o que pon de manifesto as sinerxías existentes entre prioridades que xa foron destacadas ao longo desta avaliación ex-ante.

- ✦ Os obxectivos da Estratexia Europa 2020 relacionados cos do crecemento intelixente e sustentable son os máis atendidos polo PO FEDER de Galicia 2014-2020. O impacto do PO FEDER de Galicia non se limita con todo a estes aspectos senón que tamén inflúe sobre os obxectivos de carácter máis social e ligados ao crecemento inclusivo. Isto é evidente no que respecta a educación e inclusión social pola inclusión dos OT 9 e 10. O impacto do PO sobre o emprego é máis indirecto e derívase da mellora económica que persegue o programa.

TÁBOA 30. CONTRIBUCIÓN DO PO FEDER DE GALICIA 2014-2020 AOS OBXECTIVOS DA ESTRATEXIA EUROPA 2020

Eixo/OT	PI	EMPREGO	I+D+i	CLIMA E ENERXÍA	EDUCACIÓN	POBREZA E INCLUSIÓN
1	1.1		++		+	
	1.2	+	++			
2	2.3		+			+
3	3.1	+	+			
	3.4	+	+			
4	4.1			++		
	4.2			++		
	4.3			++		
	4.5			++		
5	5.1			++		
	5.2			++		
6	6.1			++		
	6.2			++		
	6.3			+		
	6.4			++		
9	9.7					++
10	10.5	+			++	

++

CONSIDERABLE

+

MODERADA

Fonte: Elaborado por Regio Plus.

De todo o mencionado despréndese que o PO FEDER de Galicia 2014-2020 e as súas Prioridades de Investimento para alcanzar os Obxectivos Específicos a través de liñas de actuación susceptibles de ser desenvolvidas están destinados, na súa totalidade, a contribuir aos obxectivos establecidos pola Estratexia Europa 2020.

6. AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉGICA

O Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, de 17 de decembro de 2013, polo que se establecen as disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e da Pesca, establece no seu Artigo 55 que a avaliación ex-ante deberá incorporar, cando proceda, os requisitos para realizar a avaliación estratéxica ambiental.

Estes requisitos, establecidos na Directiva 2001/42/CEE do Parlamento Europeo e do Consello, relativa á avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente (Directiva EEM), céntranse na obriga por parte dos Estados Membros de valorar os efectos de determinados plans e programas sobre o medio ambiente. Preténdese, desta forma, establecer a **Avaliación Ambiental** como un instrumento de prevención crave para que os procesos de planificación e programación incorporen o principio horizontal do medio ambiente no seu desenvolvemento.

O propósito da Directiva EEM non é outro que “proporcionar un alto nivel de protección do medio ambiente e contribuír á integración das consideracións ambientais na preparación e adopción de plans e programas con vistas a promover o desenvolvemento sustentable”.

O pasado 11 de decembro de 2013, publicouse a nova Lei 21/2013, de 9 de decembro, de avaliación ambiental, que unifica o dereito comunitario ao redor dos procedementos de avaliación ambiental establecidos na Directiva 2001/42/CE, de 27 de xuño, sobre avaliación das repercusións de determinados plans e programas no medio ambiente, e na Directiva 2011/92/CE, de 13 de decembro, de avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente.

O procedemento para o desenvolvemento da EAE, de acordo coa Lei 21/2013, de 9 de decembro, de avaliación ambiental, levouse a cabo seguindo os seguintes pasos:

- + En primeiro lugar, o Órgano Substantivo remitiu ao Órgano Ambiental o **Documento Inicial Estratéxico**, xunto co primeiro Borrador do PO FEDER Galicia 2014-2020, o 20 de marzo de 2014, cuxo contido se axustou ao especificado no artigo 18 da Lei 21/2013. Este informe describía as principais características do Programa e os seus efectos ambientais previsibles.
- + A partir do Documento Inicial, previa consulta ás Administracións públicas afectadas e ás persoas interesadas de acordo ao artigo 19 da citada lei, o Órgano Ambiental remitiu ao Órgano Substantivo o **Documento de Alcance** do estudo

ambiental estratéxico o 21 de maio de 2014, en base ao cal se elabora o mesmo tal e como expresa o *artigo 20*.

- + Atendendo ás pautas marcadas no *Documento de Alcance* e no *Anexo IV da Lei 21/2013*, o Órgano Promotor emitiu o **Estudo Ambiental Estratéxico (EAE)**, que se someteu a consulta pública xunto co borrador do Programa, anuncio publicado no Diario Oficial de Galicia o 9 de xullo de 2014, durante un período de tempo de 45 días hábiles. Así mesmo, mediante o envío, realizado o 4 de xullo de 2014, de comunicacións individuais por correo electrónico, animouse á participación do partenariado e de posibles axentes interesados en esta fase de consulta.

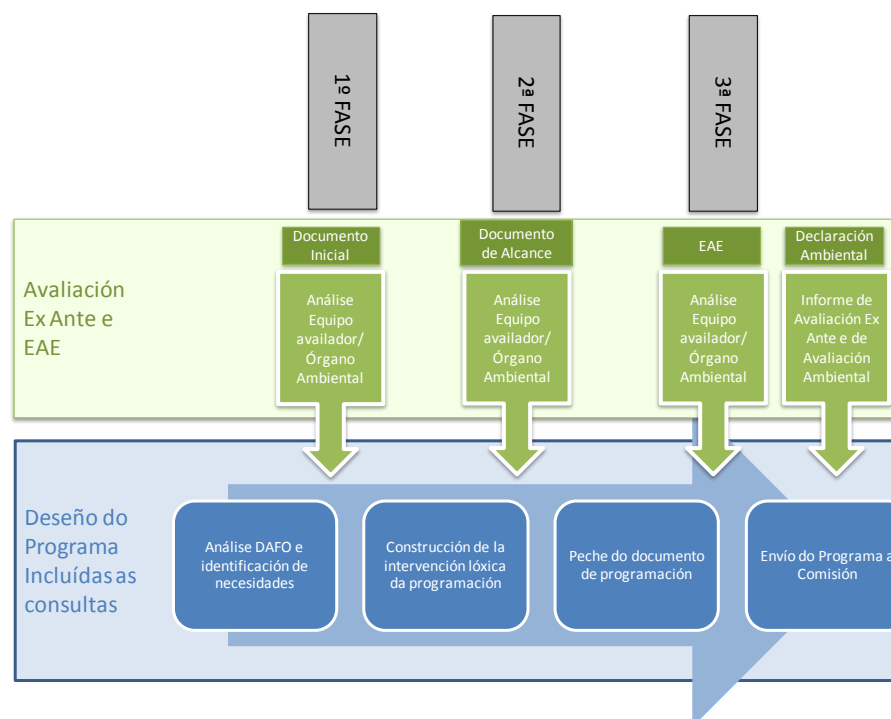
Durante o **proceso de información pública**, ao que se someteu de forma conxunta a "*Versión Inicial do Programa 2014-2020*", e o "*Estudo Ambiental Estratéxico*" o Órgano Promotor recibiu alegacións referentes a ambos os documentos.

- + Finalizado o proceso de información pública, o Órgano Substantivo redactou o documento que contén o resultado da consulta pública realizada e un resumo coa descrición da integración final dos aspectos ambientais no PO, do Estudo Ambiental Estratéxico e da súa adecuación ao documento de alcance. Este documento remitiuse xunto á proposta final do PO e o Estudo Ambiental Estratéxico ao Órgano Ambiental, tal e como establece o *artigo 24 da Lei 21/2013*.

Como conclusión do proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica, e seguindo as indicacións do *artigo 24*, o Órgano Ambiental realizou a análise técnica do expediente e unha análise dos impactos significativos do Programa no medio ambiente. Tras a finalización da análise técnica, formulouse a **Declaración Ambiental Estratéxica**, que ten a natureza de informe preceptivo, determinante e conterá unha exposición dos feitos que resume os principais fitos do procedemento incluíndo os resultados da información pública, das consultas, así como das medidas ou condicións finais que deban incorporarse no programa que finalmente se aprobe.

Posteriormente, o 9 de decembro de 2014 foi publicada a declaración ambiental estratéxica no Diario Oficial de Galicia. Así mesmo, foi publicada na sede electrónica do órgano ambiental, <http://www.cmati.xunta.es/busca-por-palabra-crave>, introducindo o código: 1631/2014.

ESQUEMA 4. AS FASES DA AVALIACIÓN AMBIENTAL ESTRATÉXICA E A SÚA COORDINACIÓN CO PROCESO DE PROGRAMACIÓN E AVALIACIÓN

6.1. O ESTUDO AMBIENTAL ESTRATÉXICO: PRINCIPAIS CONCLUSIÓN

A Avaliación Ambiental Estratéxica do Programa Operativo FEDER Galicia 2014-2020 realízase segundo o procedemento establecido na Lei 21/2013, de 9 de decembro, de avaliación ambiental. Este procedemento inclúe a elaboración, por parte do órgano substantivo, do Estudo Ambiental Estratéxico (EAE), que se axusta ao establecido no Documento de Alcance (Resolución con número de expediente 2014 AAE1687, de 21 de maio de 2014).

Das opcións que contempla o Regulamento 1303/2013, do 17 de decembro, relativo ás disposicións comúns aos Fondos EIE, o **PO FEDER Galicia 2014-2020 inclúe a selección de todos os obxectivos temáticos propostos a excepción do 7 e 8**. Dita programación baséase nas necesidades do territorio, as cales se distribúen homoxeneamente entre os 8 obxectivos temáticos do PO FEDER Galicia 2014-2020, sen incluír a asistencia técnica.

Cabe destacar a existencia de diversos **instrumentos de planificación rexional, de carácter ambiental, que contribúen e complementan ao PO FEDER Galicia** cara á consecución dos seus obxectivos ambientais. Concretamente, o Obxectivo Temático 6,

relativo á conservación do medio ambiente e a eficiencia dos recursos, é o de maior presenza nas diferentes estratexias de planificación rexional.

En relación aos **principais problemas ambientais**, cabe destacar os seguintes:

- + A erosión é un dos riscos naturais con maior presenza en Galicia, onde a súa orografía e climatoloxía favorecen moi especialmente os procesos de erosión hídrica.
- + O incremento do número de sucesos catastróficos derivados de inundacións, continúan provocando importantes danos.
- + Outro aspecto no que se considera necesario traballar é na separación de residuos de maneira que favoreza, á súa vez, a reutilización, a reciclaxe e, en última instancia, a valorización enerxética dos mesmos.
- + A tendencia ascendente no número de incendios e de superficie queimada, que só en 2012 logrouse reverter, mostra a fragilidade de Galicia nesta cuestión.
- + En canto á xeración de emisións asociadas ao cambio climático, apréciase unha situación moito máis favorable para Galicia que para España, debido á maior contención no crecemento das emisións de gases efecto invernadoiro (GEI) desde 2004, a diferenza de España.

Á hora de analizar as **alternativas que se expoñen ao Programa**, a estratexia programada no PO FEDER Galicia 2014-2020 destaca polo seu carácter beneficioso para todos os compoñentes ambientais, con especial incidencia sobre a poboación e a saúde humana seguida da calidade do aire, os aspectos climáticos, o patrimonio cultural e a paisaxe.

Doutra banda, o resultado arroxado ao comparar a estratexia programada no PO FEDER Galicia 2014-2020 coas outras dúas alternativas propostas, non actuación e actuación unicamente nos obxectivos temáticos de concentración temática (OT 1-4) mostra que, por unha banda, a non execución do PO FEDER Galicia 2014-2020 tería unha influencia negativa no territorio tanto desde o punto de vista ambiental como socioeconómico e financeiro. Respecto da programación exclusiva nos OT 1-4, o PO FEDER Galicia 2014-2020 producirá efectos beneficiosos para o medio ambiente desde un maior número de prioridades de investimento.

Así, os **efectos asociados ás actuacións do PO FEDER Galicia 2014-2020 son de carácter positivo en porcentaxes que se sitúan en torno ao 92,86% e 83,19%**. A primeira cifra representa para os efectos totais do PO, incluíndo posibles efectos “condicionados” que puidesen producirse dependendo das actuacións concretas que finalmente se implementen no ámbito do PO. E o segundo valor refírese unicamente

aos efectos “non condicionados” do Programa, é dicir, aqueles efectos previsibles en base ao nivel de definición do Borrador do Programa no momento de realizar a súa Avaliación Ambiental Estratéxica.

Entre os efectos beneficiosos do PO FEDER Galicia 2014-2020 cabe destacar a súa maior influencia sobre a poboación e a saúde humana; o patrimonio natural e cultural; o aire e os aspectos climáticos, en termos xerais; e a paisaxe.

Unha vez analizados os previsibles efectos do PO sobre o medio ambiente, **propóñense unha serie de medidas correctoras** ou criterios ambientais a ter en conta **co obxecto de previr, reducir e compensar** os potenciais efectos negativos que puidesen xerarse. Desta forma, preténdese minimizar os efectos ambientais negativos asociados a determinadas actuacións.

Finalmente, seguindo as indicacións do documento de alcance, para realizar o seguimento dos efectos no medio ambiente da aplicación do programa, **defínese un sistema de seguimento ambiental sobre a base dos indicadores do Programa**. Desta forma, propuxéronse aqueles que presentan un marcado carácter ambiental, co obxecto de xuntar o sistema de seguimento ambiental co procedemento de seguimento do PO e así simplificar os requisitos de información. Ademais, estes indicadores complementáronse con outros indicadores ambientais propostos pola Rede de Autoridades Ambientais. Con todo, a selección dos indicadores definitivos para o seguimento ambiental do PO será realizada polo Comité de Seguimento do PO.

6.2. O PROCESO DE CONSULTA PÚBLICA

Unha vez iniciado o proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica, coa emisión do Documento Inicial Estratéxico por parte do Órgano Substantivo do PO FEDER Galicia, o Órgano Ambiental realizou as consultas pertinentes ás administracións públicas afectadas e ás persoas interesadas para proceder á elaboración do Documento de Alcance.

Sobre a base do Documento de Alcance, elaborouse o Estudo Ambiental Estratéxico a partir do cal se establece un novo proceso de participación pública, cuxos resultados se achegan no presente informe.

A integración dos aspectos ambientais no PO FEDER Galicia queda xustificada polo propio desenvolvemento do proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica que acompañou á programación, e máis concretamente, pola incorporación das seguintes determinacións ambientais derivadas deste proceso:

- + Considérase a alternativa exposta no borrador do PO FEDER 2014-2020 como a alternativa ambientalmente máis viable, fronte á análise do alternativa cero e a

programación exclusiva nos OT 1-4, e por tanto, será a que guiará o desenvolvemento do período de programación 2014-2020 dos Fondos FEDER en Galicia. A súa selección xustifícase por:

- ✚ A non execución do PO FEDER 2014-2020, tería unha influencia negativa no territorio tanto desde un punto de vista ambiental como socioeconómico e financeiro.
  - ✚ O PO FEDER Galicia 2014-2020 producirá efectos beneficiosos para o medio ambiente desde un maior número de prioridades de investimento, en comparación coa programación exclusiva nos OT 1-4.
- ✚ Unha vez identificados os efectos asociados ao PO Galicia 2014-2020, **establécense medidas correctoras** que deberán terse en conta no desenvolvemento de determinadas actuacións asociadas ao PO, e sinaladas polos seus posibles efectos negativos sobre o medio ambiente. En concreto, estas actuacións son :
- ✚ OE.3.4.1. Promover o crecemento e a consolidación das PEMEs, en particular mellorando o seu financiamento, tecnoloxía e acceso a servizos de apoio avanzados; incluíndo os sectores agrícola, pesqueiro, mariño, marítimo, turístico, cultural, comercial e de rehabilitación de edificación, así como ás PEMEs e autónomos dedicados ao comercio polo miúdo ou venda ambulante.
  - ✚ OE.4.1.2. Aumentar a participación e distribución das enerxías renovables para usos térmicos, en particular a biomasa, biogás e biocombustibles para o transporte, en consonancia co Plan de Enerxías Renovables 2011-2020 e no seu caso, coa planificación das Comunidades Autónomas.
  - ✚ OE.5.1.1. Desenvolvemento de coñecementos e elaboración de Plans en relación coa adaptación ao Cambio Climático e a prevención de Riscos, incluíndo os sistemas de alerta temperá, de seguimento e de avaliación.
  - ✚ OE.5.2.1. Planificación para a prevención de catástrofes e restauración das zonas danadas.
  - ✚ OE.6.1.1. Desenvolver a separación, recollida selectiva e tratamento de residuos, incluíndo accións de peche de ciclo; contemplando tanto os plans de xestión como os investimentos en infraestruturas.
  - ✚ OE.6.2.1. Culminar os requisitos da Directiva Marco da auga a través do investimento en infraestruturas de saneamento, depuración e reutilización de augas residuais, e mellora da calidade da auga.
  - ✚ OE.6.3.2. Protección, desenvolvemento e promoción das áreas naturais, en particular as de interese turístico.

- OE.7.2.1. Garantir unha mobilidade sen fisuras, a interoperabilidade entre redes e unha accesibilidade adecuada ás principais plataformas loxísticas. Completar o desenvolvemento de ligazóns da rede global TEN-T.

6.3. MEDIDAS PARA A SUPERVISIÓN DOS EFECTOS DO PO NO MEDIO AMBIENTE

Para garantir o seguimento ambiental do PO, **recompilaranse os indicadores de carácter ambiental** que se incorporan de forma paralela ao seguimento do Programa:

TÁBOA 31. SISTEMA DE INDICADORES PROPOSTOS PARA O SEGUIMENTO AMBIENTAL

ÁMBITO	INDICADORES DE SEGUIMENTO	UNIDADES	ORIXE DO INDICADOR
BIODIVERSIDADE, FAUNA E FLORA	C009 Aumento do número de visitas previstas a lugares pertencentes ao patrimonio cultural e natural e atraccións subvencionados.	Visitas/ano	PO FEDER
	Porcentaxe de Lugares de Interese Comunitario con Plans de Xestión aprobados	%	RAA
	Grao de naturalidade dos hábitats	%	RAA
AUGA	C019 Poboación adicional beneficiada por unha mellor depuración de augas residuais.	Equivalente de poboación (poboación-equivalente)	PO FEDER
	Capacidade de tratamento de augas residuais urbanas	Hab-eq	RAA
	Porcentaxe de masas de auga superficiais/subterráneas en bo ou mellor estado	%	RAA
CHAN	C022 Superficie total de chan rehabilitado.	Hectáreas	PO FEDER
	E010 Superficie de chan protexida ou rexenerada.	Hectáreas	PO FEDER
	Expedientes resoltos sobre chans contaminados no período	Índice en función de ano base (2002=100)	RAA
AIRE/CLIMA GLOBAL	CO17. Capacidade adicional de reciclaxe de residuos.	Toneladas/ano	PO FEDER
	C030 Capacidade adicional para producir enerxía renovable.	MW	PO FEDER
	C031 Número de fogares con mellor consumo enerxético.	Fogares	PO FEDER
	C032 Redución do consumo anual de enerxía primaria en edificios públicos.	kWh/ano	PO FEDER
	E007 Capacidade adicional de produción e distribución de enerxía renovable para usos térmicos.	Ktep/ano	PO FEDER
PATRIMONIO NATURAL E CULTURAL/ PAISAXE	CO17. Capacidade adicional de reciclaxe de residuos.	Toneladas/ano	PO FEDER
	C023 Superficie de hábitats subvencionados para alcanzar un mellor estado de conservación.	Hectáreas	PO FEDER
	Evolución do patrimonio histórico protexido	Nº de inmobles de Interese Cultural	RAA
POBOACIÓN E SAÚDE HUMANA	C019 Poboación adicional beneficiada por unha mellor depuración de augas residuais.	Equivalente de poboación (poboación-equivalente)	PO FEDER
	C020 Poboación beneficiaria das medidas de prevención de inundacións.	Persoas	PO FEDER
	CO31. Número de fogares con mellor consumo enerxético	Fogares	PO FEDER
	E008 Lonxitude de pistas para bicicletas e carreiros.	kms	PO FEDER

C: Indicador de produtividade común.

E: Indicador de produtividade específico

RAA: Rede de Autoridades Ambientais

O anterior sistema de indicadores ambientais referido na Táboa 31 consiste na proposta realizada polo equipo avaliador en base ao Borrador do PO FEDER Galicia 2014-2020. Con todo, o Comité de Seguimento Ambiental aprobará o sistema de indicadores ambientais definitivo.

6.4. RESUMO DA CONSIDERACIÓN DAS ALEGACIÓNS RECIBIDAS AO EAE

Finalmente, unha vez analizadas as alegacións recibidas no proceso de consulta pública levado a cabo no ámbito da Avaliación Ambiental Estratéxica do PO Galicia 2014-2020, móstrase as modificacións realizadas, e os capítulos correspondentes do EAE, como resposta a aquelas que se consideraron pertinentes:

+ **Capítulo 1. Antecedentes:**

- ✚ Incorporación dos autores responsables da EAE.

+ **Capítulo 2. O Programa Obxecto de Avaliación:**

- ✚ Clarificación da relación entre o PO e os principios e criterios de sustentabilidade a nivel internacional, europeo, nacional e rexional.
- ✚ Aclaración da relación entre os obxectivos ambientais do PO e a normativa e planificación ambiental.

+ **Capítulo 3. Situación Ambiental da Rexión:**

- ✚ Ampliación da información sobre a auga.
- ✚ Corrección de problemas ambientais.
- ✚ Actualización da información relativa ao patrimonio natural.
- ✚ Ampliación da información sobre os riscos naturais, inundacións e incendios, e xestión de residuos.
- ✚ Incorporación dos mapas das ARPSIs de todas a Demarcación Hidrográfica de Galicia e mención aos mapas de perigo e risco.
- ✚ Aclaración de información sobre a Conca Hidrográfica do Norte.
- ✚ Corrección das delimitacións das Demarcacións Hidrográficas de Galicia-Costa e Cantábrico Occidental.

✦ **Capítulo 5. Probables Efectos Significativos do PO FEDER Galicia sobre o Medio Ambiente Rexional:**

- ✦ Incorporación da tipoloxía das actuacións do PO.

✦ **Capítulo 7. Sistema de Seguimento:**

- ✦ Incorporación dalgúns indicadores de seguimento procedentes da proposta de indicadores da Rede de Autoridades Ambientais.

✦ **Varios:**

- ✦ Corrección de erratas.

O Órgano Promotor e o Órgano Ambiental conclúen que a avaliación ambiental do PO FEDER Galicia 2014-2020, coa inclusión das determinacións mencionadas, posibilita unha adecuada integración dos aspectos ambientais no desenvolvemento mesmo.

RegioPlus
Consulting

www.regioplus.eu

**C/ San Diego, 15
28801 Madrid**

**T. +34 91 883 80 08
F. +34 91 879 88 19**

**A Moeda Espazo Empresarial
C/ Habana 11.
41001 Sevilla**

T. +34 95 531 98 63

**Rue Louis Scutenaire 7/8
B - 1030 Bruxelles**

T. +32 (0) 2 742 25 80